

UNIVERSITETET I BERGEN, FAKULTET FOR KUNST MUSIKK OG DESIGN
INFORMASJONS- OG DRØFTINGSUTVALGET (IDU)
04.12.2024 kl. 13:00 – 14:00 Møterom 301, Møllendalsveien 61

Innkalt:

Steinar Sætre – Forskerforbundet

Linda Emdal – Parat

Karen-Sofie Schjøtt Olsaker- Akademikerne

Jarle Rotevatn – Hovedverneombud

Fra administrasjonen: Direktør Eli Neshavn Høie

Agenda per 27.11. med forbehold om endringer

Drøftingssaker

SAK 45/24 Innkalling og dagsorden

SAK 40/24 Utsatt protokoll fra 04.09.2024.

SAK 46/24 Protokoll fra 23.10.24.

SAK 47/24 Budsjettfordelingsprinsipper ved KMD 2025

SAK 48/24 Budsjettfordeling KMD 2025

SAK 49/24 Nominasjonskomiteer ved KMD

SAK 50/24 Reakkreditering av master i design

SAK 51/24 Redesign av studieplan PPU

SAK 52/24 Delegering av myndighet fra fakultetsstyret til SU og UFF.

SAK 53/24 Informasjons- og orienteringssaker

a) Økonomirapport

b) Drøftingssak fast ansatt/åremål

c) UHR kda

d) Status finansiering GA

e) Vedtak om nedlegging – Master kurator – behandling i U-styret 28.11.

SAK 54/24 Eventuelt

UNIVERSITETET I BERGEN, FAKULTET FOR KUNST MUSIKK OG DESIGN
INFORMASJONS- OG DRØFTINGSUTVALGET (IDU)
04.09.2024 kl. 09:00 – 10:00 Møterom 301, Møllendalsveien 61

Fremmøtt:

Steinar Sætre – Forskerforbundet

Linda Emdal – Parat

Meldt avbud- Akademikerne

Jarle Rotevatn – Hovedverneombud

Fra administrasjonen: Direktør Eli Neshavn Høie
Sekretær Mona Størseth Emmerhoff

Agenda

Drøftingssaker

SAK 33/24 Innkalling og dagsorden

Godkjent med kommentar – protokoll fra 12. juni – ikke 13. mars.

SAK 34/24 Protokoll fra 12.6.24

Godkjent

SAK 35/24 Kuratorstudiet – status og veien videre

Studiet kan ikke godkjennes slik det står og kan ikke ha et sovende program.

SAK 36/24 Reakkreditering av Master i utøvende musikk eller komposisjon

Kvalitetssikring rundt programmet har vært en god prosess.

SAK 37/24 Informasjons- og orienteringssaker

- a) Status for opptaket – ikkje ferdig, men lastes inn i Admincontrol snarest.
- b) Økonomirapport juli
- c) Budsjettforslag 2025 – utfordrende tider og vi må følge nøye med og konkretisere kva ulike scenarioer kan ha av betydning.
- d) Tiltaksplaner – muntlig orientering – legger ikkje frem nye planer, men oppdatert internkontroll.
- e) Ny forskrift ansettelse og opprykk – muntlig orientering – laster inn presentasjon i Admincontrol. Arbeidsgrupper skal settes ned på UIB for å se hvordan dette skal tolkes og rigges for UIB.
- f) Plan for utlysning av stipendiatstillinger høsten 2025 for 2025. Har en plan for hvordan vi skal holde måltallet for stipendiatstillingene og i god dialog med instituttene.
- g) Suppleringsvalg Gruppe A Fakultetsstyret
- h) Evaluering – utlysning strategiske midler. Se på om vi har oppnådd målene med bruken av de lokale midlene. Notatet lå ikkje ved – ettersendes i Admincontrol.
- i) Avviksmeldinger – oversikt og status for vår 24. For få avvik meldes inn fremdeles. Listen over avvik bør legges ved. Ettersendes i Admincontrol.
- j) Prosess dekanutlysingen - muntlig orientering. Søknadsfrist blir forskjøvet og dette kan få utfordringer viss ekstern dekan vil oppsigelsestiden kunne forsinke tilsettingen. Dette har KMD varslet HR om.
- k) FALCO- søknaden – muntlig orientering. Det skal foretas en risikovurdering av dette mtp Ireaelske samarbeidspartnere i prosjektet.
- l) UHR kda. Gjennomgang av mandatet og fremdriften i arbeidet rundt rammevilkår for KU.

SAK 38/24 Eventuelt

UNIVERSITETET I BERGEN, FAKULTET FOR KUNST MUSIKK OG DESIGN
INFORMASJONS- OG DRØFTINGSUTVALGET (IDU)
23.10.2024 kl. 13:00 – 14:00 Møterom 301, Møllendalsveien 61

Protokoll

Fremmøtt:

Steinar Sætre – Forskerforbundet

Linde Emdal - Parat

Jarle Rotevatn – Hovedverneombud

Fra administrasjonen: Direktør Eli Neshavn Høie
Sekretær Mona Størseth Emmerhoff

Meldt forfall:

Kari Merete Paulsen – Parat

Karen-Sofie Schjøtt Olsaker- Akademikerne

Agenda

Drøftingssaker

SAK 39/24 Innkalling og dagsorden
Godkjent med merknad: SAK 43/24 g) utgår. De er den samme som SAK 43/24 f).

SAK 40/24 Protokoll fra 04.09.24. – utsettes til neste møte. Lå ikke i Admincontrol.

SAK 41/24 Internkontroll
Godkjent

SAK 42/24 Revidering av forskrift og programbeskrivelse ph.d.
Godkjent

SAK 43/24 Informasjons- og orienteringssaker

- a) Økonomirapport
- b) Statsbudsjettet 2025 og UiB budsjettfordeling 2025.
Fra UiB:
 - Fakultetet får videre den strategiske avsetningen til KU – 2 mill også for 2025
 - Fakultetet får økt ramme på 1 mill per år – 4 mill fra 2025 – 2028.
 - Intensjonsavtalen fra UiB om å opprettholde vitenskapelig bemanning fra 2017 utgår.
- c) Status nytt GA – videre oppfølging - muntlig
- d) Verneombudsvalg
- e) Utlysningstekst dekanstilling
- f) UHR kda – utredning Kunstnerisk Utviklingsarbeid i mandatet til NFR.
- g) Utredning KU – midler (arbeidsgruppens innstilling)

Alle sakene er tatt til orientering av IDU.

SAK 44/24 Eventuelt

tyre: Fakultet for kunst, musikk og design
Styresak: 70/24
Møtedato: 05.12.2024

Dato: 29.11.2024
Arkivsaksnr: 18/14387,24/6482

Endret budsjettfordelingsmodell ved Fakultet for kunst, musikk og design

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

Følgende fakultetsstyresaker:

- Sak 88/18 Revidert budsjettfordelingsmodell for Fakultet for kunst, musikk og design
- Sak 46/17 Budsjettfordelingsmodell for Fakultet for kunst, musikk og design
- Sak 4518 Orienteringssak b) Budsjettprosess 2019
- SAK 6318 Budsjettfordeling - endring av prinsipp for lønnsbudsjett

Saken gjelder:

KMD fornyer sine interne prinsipper for budsjettfordeling med virkning fra 2025.

1. Bakgrunn og historikk for KMDs budsjettfordelingsprinsipper

Fakultetsstyret vedtok KMDs interne budsjettfordelingsmodell 02.11.2017, med virkning f.o.m. budsjettfordeling 2018. I fakultetsstyret 06.09.2018 ble det vedtatt å endre hovedmodell for budsjettering av fastlønn, ved at det fra 1.1.2019 overføres budsjettmyndighet og ansvar for fastlønnsmidler fra fakultetsnivå til instituttene.

I 2019 innlemmet KD kunst og design helt i finansieringssystemet (fra Statsbudsjettet 2019:

«Kunst- og designhøgskolen i Bergen (KHIB), som blei slått saman med Universitetet i Bergen 1. januar 2017, var berre omfatta av doktorgradsindikatoren i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet. Unntaket blei vidareført for verksemda ved tidlegare KHIB etter samanslåinga. Frå 2019 er heile den samanslåtte institusjonen omfatta av heile finansieringssystemet... For komande år vil endra resultatlar føre med seg endra resultatbasert uttelling.»

Dette resulterte i sak 88/18 om revidert budsjettfordelingsmodell med virkning fra 1.1.2019. Disse prinsippene har vært uendret siden 2023 da vi kun endret fordelingen av uttelling på avlagte doktorgrader fra 80/20 til 50/50 på hhv. fakultetsnivå/institutt.

Kunnskapsdepartementet innførte ny finansieringsmodell med virkning fra 2025, og med utgangspunkt i denne har UiB endret sin inntektsfordelingsmodell, - som igjen har betydning for fakultetenes interne budsjettfordeling. Med bakgrunn i dette må KMD fornye sin interne budsjettfordelingsmodell med virkning fra 2025.

For detaljer om endringene i vises det til universitetsstyresak 60/24 «Budsjettfordeling 2025 – løypemelding innføring av ny inntektsfordelingsmodell», der det gjøres rede for endringer i den nasjonale modellen, den lokale modellen og detaljer rundt innføringen ved UiB.

2. Kunnskapsdepartementets finansieringsmodell

Bevilgninger fra (KD) blir fortsatt fordelt med en basisdel og en resultatutsatt del til institusjonene, også etter etablering av ny finansieringsmodell.

Hovedtrekkene i endring i den nasjonale finansieringsmodellen fra KD er følgende:

- Basisfinansiering av en studieplass går fra 6 kategorier til 2 (høy og lav, KMD i lav)
- Lukket ramme (uttelling for BOA-aktivitet og publisering) utgår og legges til basis.
- Åpen ramme (resultatbasert uttelling for utdanningsindikatorer) endres slik:
 - Studiepoeng reduseres fra 6 kategorier til 3 (KMD fra B til 2)
 - Fullførte grader erstattes av gjennomføring på normert tid
 - Utvekslingsopphold belønnes ikke lenger
 - Avlagte doktorgrader består som i gammel modell

Studiepoeng følger samme modell som før, der avlagte studiepoeng belønnes med en sats per studiepoeng. Kunstfagene er i ny modell plassert i kat. 2 i den resultatbaserte uttellingen for studiepoengproduksjon, og nye studieplasser tilføres lav sats. Dette er vesentlig lavere enn kategori B-satsene kunstfagene fikk i gammel modell. Vedlegg 1 viser indikatorene med endrede satser (2024) for basis, studiepoeng og fullførte grader satser endres.

3. UiBs inntektsfordelingsmodell

Med bakgrunn i ny finansieringsmodell har UiB endret sin inntektsfordelingsmodell.

UiB viderefører i stor grad KDs nye fordelingsmodell til fakultetene. UiBs nye modell består fortsatt av en basisdel og to resultatavhengige deler.

Basis er en generell bevilgning som reguleres årlig med lønns- og priskompensasjon, aktivitetsendringer som nye studieplasser og øvrige omfordelinger. Ved tildeling av nye studieplasser fra KD vil UiB tilføre fakultetet økt basis med 75% av gjeldende sats (og 25% av sats som etableringsstøtte første 2 år).

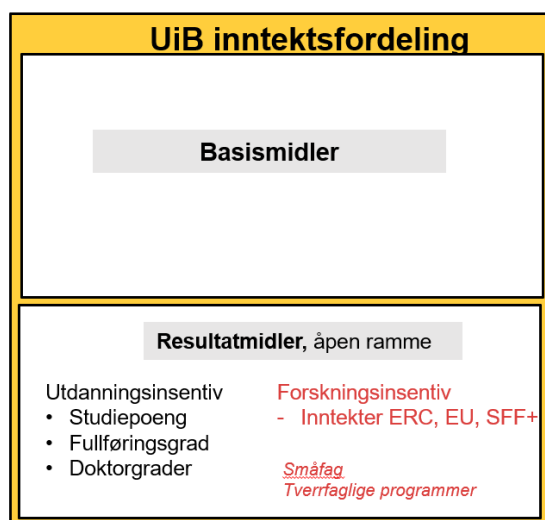
Den ene *resultatavhengige* delen er en videreføring av KDs utdanningsinsentiver og premierer vekst i antall studiepoeng, fullføringsgrad (gjennomføring på normert tid) og doktorgrader. UiBs fordelingsprinsipp er å videreføre 75% av endringer i resultatmidler fra KD ut på fakultetene.

Den andre resultatavhengige delen er UiBs nyetablerte forskningsinsentiv som premierer vekst i eksterne inntekter fra ERC, EU og SFI+ (etter bortfall av KDs tidligere insentiver knyttet til BOA-inntekter og publisering). Forskningsindikatoren gir uttelling som fordeles med en *fakultetsdel* (resultatuttelling til fakultetets ramme) og en *prosjektdel* (fra øremerkede midler og erstatter tidligere toppfinansiering). Tabellen under viser UiBs nye uttellingssatser:

Eksempel: Hver ERC-krone i inntekt gir 0,4 kroner i resultatuttelling til fakultet og 0,2 krone direkte til prosjektet. Total uttelling for ERC inntekter blir da 0,6 kroner per ERC krone.

	Prosjekt	Fakultet	SUM
ERC	0,2	0,4	0,6
Annen EU	0,075	0,15	0,225
SFF	0,125	0,25	0,375
SFI/FME/FKB/SFU	0,1	0,2	0,3

UiB har også innført finansieringsprinsipper knyttet til småfag og tverrfaglige programmer, men dette omtales ikke her.

4. Vurderinger om budsjettfordelingsmodell

KDs og UiBs resultatindikatorer har først og fremst som formål å bidra til bedre resultater. Fakultetene bestemmer selv sine fordelingsmodeller, men det er en fordel om endringer og insentiver i modellen ikke forsvinner.

KMDs fordelingsmodell skal gi forutsigbarhet og inneholde insentiver for resultatforbedring. Det er naturlig at fakultetets indikatorer for resultatuttelling ligger tett opp til UiBs fordelingsmodell. Samtidig må fordelingsmodellen tilpasses fakultets egenart og ta hensyn til hvordan variasjoner i resultater vil gi store utslag på instituttens disponible rammer.

Det er derfor viktig å vurdere i hvilken grad KMD viderefører UiBs fordelingsmodell, f.eks.:

- Hvordan budsjettendringer fordeles på instituttene og fakultetsnivået, herunder fordeling av kutt eller tillegg, samt endringer i resultatindikatorer.
- Hvordan elementer som fastlønn og internhusleie skal fordeles sentralt på fakultetet eller ut på instituttene.
- Om fakultetet har egne elementer som bør bygges inn sin interne modell.

Disse vurderingene ble foretatt i forbindelse med vedtatte prinsipper for budsjettfordeling i 2018, og er i stor grad videreført i hovedprinsippene i ny modell for KMD fra 2025.

5. Hovedprinsipper for KMDs interne budsjettfordeling

Hovedprinsippene gjelder siden 2018, og her er kun foretatt noen språklige justeringer.

- KMDs budsjettfordelingsprinsipper bør ligge tett opp til UiBs modell
- KMDs hovedbudsjettområder (instituttene og fakultetsnivået) tildeles budsjettammer som i utgangspunktet er basert på videreføring av tidligere års rammer, justert for prisvekst og vedtatte endringer.
- Fastlønnsmidler fordeles til og disponeres på instituttnivå, med begrensning i disponering av ledige stillinger – som skal foretas i samråd med og godkjennes av fakultetsledelsen.
- Instituttene tildeles *èn budsjettamme* – bestående av lønnsbudsjett og driftsbudsjett. Tildelt ramme kan disponeres mellom lønn og drift.
- Lønnsbudsjett blir utarbeidet med *utgangspunkt i lønnsforpliktelser* i henhold til fastsatte bemanningsplaner.
- Bygningsdrift (internhusleie) fordeles og disponeres på fakultetsnivå (KMD felles).
- Generelle rammeendringer, som f.eks. lønns- og priskompensasjon, statlige kutt, UiBs prioriterte formål, m.m., fordeles normalt iht. instituttens og fakultetsnivåets (KMD felles) relative størrelser – basert på fjorårets rammer.
- Instituttens budsjettammer er utsatt for endringer i gjeldende resultatindikatorer ved det aktuelle institutt.
- Fordelingsprinsipper skal ha dempende budsjetteffekter av resultater på instituttene, og fakultetsnivåets rammer er med det også resultatutsatt.
- Endringer i resultater knyttet til felles satsninger mellom to eller flere institutt (som PPU) fordeles etter individuell vurdering.
- Andre nødvendige justeringer av fakultetets og hovedbudsjettens rammer vurderes fra år til år i forhold til aktuelle budsjettbehov, herunder hvor mye som er disponibelt til sentrale insentivmidler.

6. Budsjettdistribusjon på KMDs hovudbudsjettområder:

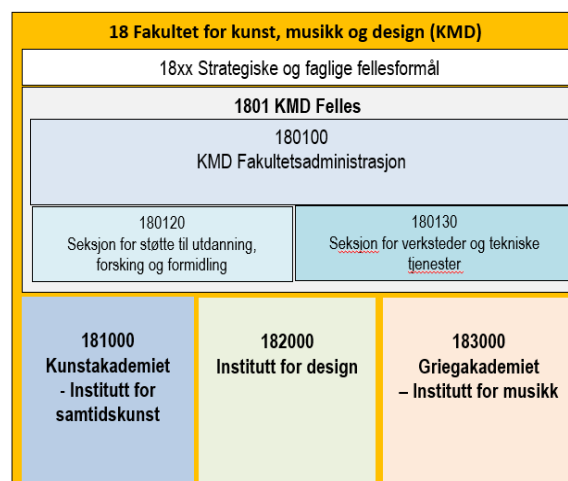
Dette har siden 2019 vært hovuddelene i KMDs budsjettamme og videreføres:

	KMD felles	Institutter	Kommentar
Grunnbevilgning annuum:			
- Ramme: Lønn og drift	X	X	Instituttene tildeles en ramme – bestående av fastlønn og drift
- Strategiske og faglige formål	X	(t)	Tildeles gjennom året
- Investeringer	X	(t)	Fordeles på instituttene og KMD felles
- Bygningsdrift	X		Kun på KMD felles
Grunnbevilgning øremerket			
- Rekrutteringsstillinger	X	(t)	Iht. tilsatte stipendiater
- Øremerkede midler annet	X	(t)	Iht. tildelte midler
Bidrags- og oppdragsmidler	X	(t)	Budsjettmål vil bli fordelt pr institutt

x viser rammer fakultetsstyret vedtar, mens (t) blir fordelt/fastsatt av fakultetsledelsen innen de vedtatte rammene.

Figuren viser fakultetets hovudbudsjettområder (med tilhørende koststed i økonomimodellen):

- Strategiske og faglige felles formål
- KMD felles, herunder
 - Fakultetsadministrasjonen
 - Seksjon for støtte til utdanning, forskning og formidling
 - Seksjon for verksteder og tekniske tjenester
- Kunstakademiet - Institutt for samtidskunst
- Institutt for design
- Griegakademiet – Institutt for musikk

Strategiske og faglige formål:

Enkelte strategiske og faglige prioriteringer

forutsetter at fakultetet selv avsetter øremerkede budsjettmidler. Slike midler avsettes i tråd med fakultetets strategiske planer og satsninger, og er samlet i en egen budsjettamme.

F.eks. strategiske midler til kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning, faglige støttemidler, o.l. Det skal være tydelig hvilke budsjettformål som plasseres her i forhold til øvrig driftsbudsjetter på KMDs institutter og fakultetsnivået. Rammen bør være fleksibel og de enkelte tiltak må vurderes årlig med utgangspunkt i disponibel ramme. Midlene disponeres av fakultetsledelsen.

KMD felles:

Under KMD felles ligger fakultetsadministrasjonen, samt seksjon for utdanning, forskning og formidling og seksjon for verksted og tekniske tjenester. Under fakultetsadministrasjonen ligger lønnskostnader for teknisk/ administrative stillinger og dekanat, driftsbudsjetter og bygningsdrift (internhusleie). Seksjonene har kun driftsbudsjetter. Ramme til investeringer ligger på fakultetsadministrasjonen inntil disse blir viderefordelt ut på institutter og seksjoner.

Instituttene:

Instituttens disponible budsjettmidler på annuum vil bestå av en samlet budsjettamme som utgjøres av et fastlønnsbudsjett og et driftsbudsjett. Det er instituttrådet som vedtar den interne fordelingen av instituttets tildelte ramme.

7. Nærmere om ansvar for ulike budsjettposter

Det er ulikt hvordan UiBs fakulteter fordeler ulike budsjettposter/-ansvar ut i enhetene. Det gjelder særlig plassering av fastlønn og husleie. Dette er KMDs prinsipper:

a. Fastlønn

Lønn er den største kostnadsposten ved fakultetet. «Fastlønn» på KMD er lønnsforpliktelser iht. bemanningsplaner for faste- og åremålsstillinger, og fastlønnsbudsjettet blir utarbeidet med utgangspunkt i bemanningsplaner.

Ved UiB brukes en av to modeller for budsjettering og oppfølging av fastlønn: Den ene innebærer at fastlønn disponeres på instituttnivå, den andre at fastlønn disponeres på fakultetsnivå som et fellesbudsjett. Ved etableringen av Fakultet for kunst, musikk og design 1.1.2017 ble det etablert et prinsipp om at budsjettmidler til *fastlønn* ikke skulle disponeres ved instituttene, men på fakultetsnivå. I fakultetsstyret 6. september 2018 endret fakultetet hovedmodell for instituttens fastlønnsmidler slik at fastlønn siden 1.1.2019 disponeres på instituttnivå, men med begrensninger i disponering av ledige stillinger. Hovedårsak til endringen var at instituttet med det får et helhetlig ansvar for instituttets økonomi.

Ved BOA (bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet) følges fastlønn på prosjektene opp av instituttet som er prosjekteier. For interne stillingsressurser som skal kostnadsføres på BOA-prosjekter er normalen å føre det som «frikjøp», dvs. ved internføring som belaster BOA-prosjektet og godskriver det instituttet/enheten den ansatte tilhører. Samme prinsipp vil gjelde ev. fastlønn på øremerkede midler (GB prosjekt), men belastning for interne stillingsressurser defineres som «intern lønnsbelastning» - ikke «frikjøp».

b. Bygningsdrift

Siden 2018 inngår KMD i UiBs internhusleiemodell. UiBs eiendomsavdeling har alle kostnader knyttet til eiendomsområdet, og viderefakturerer internhusleie bestående av husleie og energikostnader til fakultetene. Ved KMD er bygningsdrift et fellesanliggende og det er naturlig at budsjett og -ansvar er plassert på KMD felles.

c. Verksteder

Ved organiseringen av fakultetet ble verksteder og tekniske tjenester etablert som en egen seksjon for verksteder og tekniske tjenester under KMD felles. Lønnskostnader og tilhørende driftskostnader for disse tjenestene skal belastes KMD felles. Hvilke tjenester som sorteres under verkstedets ansvar defineres av fakultetets ledelse.

d. Inntekter

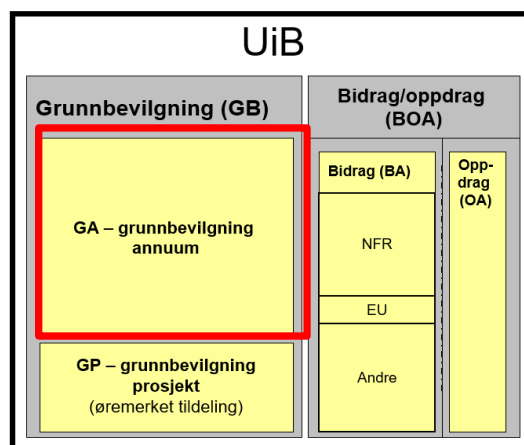
Rammene som fordeles instituttene og KMD felles er netto budsjettammer. Inntekter som enhetene kan oppnå vil dermed inngå som en del av enhetens (instituttens) driftsrammer.

8. Prinsipper for resultatuttelling i KMDs fordelingsmodell:

Figuren under viser UiBs økonomiske virksomhetsområder, som også gjelder for KMD.

Følgende hovedprinsipper gjelder for resultatuttelling ved KMD:

- Budsjettfordeling med resultatinsentiver er knyttet til *instituttene*s bevilgningsrammer til *grunnbevilgning annuum*.
- Resultatuttelling på instituttene dempes ved at fakultetsnivået er buffer for svingninger i resultater. Det innebærer at også fakultetsnivået utsettes for resultatendringer.
- Grunnbevilgning prosjekt (øremerket tildeling) og BOA blir ikke resultatutsatt, med unntak av prosjektdelen på UiBs forskningsindikator.
- KMD *kan* ha interne belønningsinsentiver utover UiBs resultatindikatorer. Uttelling vil i så fall gis ved tildeling fra pottter (strategiske midler) eller interne indikatorer og satser.

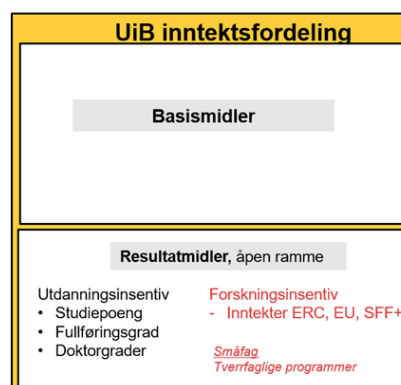
Dempet budsjetteffekt: Ved etablering av *prinsipper for budsjettfordeling i 2018* ble det vedtatt at instituttene skulle *utsettes for resultateffekter* på de indikatorer som skal virke for fakultetet, og samtidig at resultatuttelling skulle ha *dempende effekt* på instituttene. Det betyr at budsjettendringer som følge av resultater fordeles på institutt og fakultetsnivået. Med det håndteres risiko for svingninger med en andel på fakultetsnivå, og instituttene sikres mer stabilitet og forutsigbarhet i sine rammer, ved at fakultetsnivået absorberer deler av resultateffekten i tider med dårligere resultater. At positiv eller negativ uttelling i resultater fordeles på fakultet/institutt er også et uttrykk for at fakultetets resultater oppnås i fellesskap.

9. Basis- og resultatuttelling på GB annuum

Indikatorenes *satser* for kunstfagene (med unntak av musikkvitenskap) er lavere i ny finansieringsmodell enn i gammel. Det gjør at fakultetet er mindre utsatt for svingninger i resultater. Endringer gjelder både positiv og negativ utvikling.

Nedenfor vises hvordan budsjettmessig uttelling ved endring i indikatorer fordeles på institutt og fakultetsnivå (dempet budsjetteffekt) ved;

- Endring i basismidler
 - a) Nye studieplasser
- Endring i resultatmidler;
 - b) Endring i utdanningsindikatorer
 - c) Endring i avlagte doktorgrader
 - d) Endring i UiBs forskningsindikator
 - e) KMDs interne belønningsinsentiver

a. Fordeling av basismidler ved nye studieplasser

Nye studieplasser. KMD viderefører prinsippet om at økte basismidler ved tildeling av nye studieplassmidler fra UiB fordeles med en høy andel til instituttet.

BUDSJETTOMRÅDE	Gammel modell	Ny modell	Kommentar
Instituttets ramme	70 %	70 %	Instituttets styring
Fakultetsnivå	30 %	30 %	Fakultetets styring

b. Fordeling av resultatuttelling i UiBs utdanningsindikatorer:

Utdanningsbaserte indikatorer for *studiepoengproduksjon* og *fullføringsgrad* bør være relativt stabile fra år til år. Bortsett fra ved tilførsel/bortfall av studieplasser, eller at flere studenter faller fra/ikke fullfører. Indikatorene er tett korrelert med et institutts ressursbehov, bl.a. stillingsressurser. Det er hensiktsmessig med høy andel av uttelling til instituttene på indikatorene. Det foreslås videreføring av tidligere vedtatte prinsipper (siden 2018):

BUDSJETTOMRÅDE	Gammel modell	Ny modell	Kommentar
Instituttets ramme	70 %	70 %	Instituttets styring
Fakultetsnivå	30 %	30 %	Fakultetets styring

c. Fordeling av resultatuttelling i antall avlagte doktorgrader:

Indikatoren *avlagte doktorgrader* er uendret i KDs finansieringsmodell/UiBs inntektsfordeling. Fakultetet får uttelling med en fast sats pr avlagt doktorgrad. Det foreslås ikke endringer i ny modell mht. fordeling mellom institutt og fakultet:

BUDSJETTOMRÅDE	Gammel modell	Ny modell	Kommentar
Instituttets ramme	50 %	50 %	Instituttets styring
Fakultetsnivå	50 %	50 %	Fakultetets styring

Avhengig av budsjettsituasjonen kan det vurderes å knytte *føringer* på bruk av midler som tilføres som resultatuttelling for avlagte doktorgrader - både på institutt- og fakultetsnivå. Resultatmidler bør fortrinnsvis brukes til å fremme utvikling for ph.d.-satsingen ved fakultetet, f.eks. til rekruttering av ph.d.-kandidater, til egenandeler eller arbeidsplikt for eksternt finansierte ph.d.-kandidater, o.l.

d. Fordeling av resultatuttelling i UiBs forskningsindikator:

Forskningsbaserte indikatorer. I gammel modell ga Kunnskapsdepartementets (KD) lukkede ramme uttelling for eksterne inntekter fra EU, NFR og annen BOA, samt publisering. UiB videreførte dette til fakultetene, og KMD ut på instituttene. KMDs gamle fordelingsmodell så det som formålstjenlig med lavere resultatuttelling/-belastning på institutt ved endringer i den gamle forskningsindikatoren. Argumentet var å unngå store svingninger i instituttets økonomi, og at fakultetsnivået i stor grad *absorberte* variasjon i uttelling.

KDs nye finansieringsmodell har ingen forskningsinsentiver lenger, men UiB har etter anbefaling fra inntektsfordelingsutvalget innført en ny, egen *forskningsindikator* som gir uttelling for inntekter fra EU, ERC, SFF og SFI,+. Den nye forskningsindikatoren fordeler uttelling på en *fakultetsdel* og en *prosjektdel* (se kap. 3).

For KMD ligger det et potensiale i forbedring på denne indikatoren, men resultatene kan variere en del fra år til år - også instituttene imellom. Økte eksterne inntekter blir samtidig stadig viktigere for instituttets totaløkonomi etter hvert som grunnbevilgningen reduseres.

KMD har et utgangspunkt (2024) i den nye indikatoren som viser nær null i uttelling, så fakultet/institutt løper liten risiko, da resultater nærmest bare kan bli bedre.

For å stimulere instituttene til økte EU/ERC-inntekter økes instituttets andel av uttellingens *fakultetsdel* f.o.m. 2025 (sett i forhold til den BOA-indikatoren i gammel modell):

BUDSJETTOMRÅDE	Gammel modell	Ny modell	Kommentar
Instituttets ramme	20 %	50 %	Instituttets styring
Fakultetsnivå	80 %	50 %	Fakultetets styring

For *prosjektdelen*, som erstatter gammel modells toppfinansiering, går belønningsmidlene uavkortet til det aktuelle prosjektet og instituttet det tilhører:

BUDSJETTOMRÅDE	Gammel modell	Ny modell	Kommentar
Prosjekt/tilhørende institutt	100 %	100 %	Instituttets styring
Fakultetsnivå	0 %	0 %	Fakultetets styring

e. KMDs interne stimuleringsmidler

KMD har de siste årene avsatt noe interne stimuleringsmidler utover gjeldende resultatindikatorer. KMD vil fortsatt avsette midler til strategiske og faglige fellesformål, men det settes ikke konkrete indikatorer eller belønningsmekanismer i dette prinsippdokumentet. Stimuleringsmidler vil variere med satsningsområder og økonomisk handlingsrom fra år til år. Dersom en ny nasjonal konkurransearena for kunstneriske utviklingsprosjekter etableres, kan det vurderes belønningsmekanismer knyttet til slike tildelinger.

Eksempler på aktuelle formål (utdrag fra budsjettfordeling 2024):

- Utforming av EU-søknader, særlig der samarbeidspartnere er internasjonale institusjoner.
- Frikjøp til skriving av større BOA-søknader, der KMD er koordinator.
- Invitere samarbeidspartnere til workshop om søknadsskriving.
- Bidrag til instituttets EVU-kurs
- Kompensasjon for ulike verv

f. Når finansieringsmodellen gir budsjettuttelling

Basismidler (se punkt a). Tilføres året de gjelder fra. Tildeling av midler til ev. nye studieplasser vil komme med ½ års bevilgning i oppstartsåret (for høstsemesteret), og så tildeles det økte basismidler, avhengig av studiets opptaksfrekvens og varighet, inntil det er fullt utbygget iht. antall studieplasser. Midlertidige tiltak tilbakeføres/fases ut når opphører.

Resultatmidler. Felles for belønningsmidler i indikatorene i punkt b) og c) er at de kommer først 2 år etter resultatet, dvs. at endring i indikatorene fra f.eks. 2023 til 2024 vil gi endret uttelling i budsjettet for 2026. Samme prinsipp gjelder for forskningsindikatorens *fakultetsdel* i punkt d), mens *prosjektdelen* i punkt d) først får uttelling det året inntekten er opptjent, f.eks. EU-inntekt pr 31.12.2025 vil gi uttelling i 2025.

g. Eksempel resultatuttelling

Endring i studiepoengproduksjon – uttelling til institutt:

MA	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Antall 60-studiepoeng								
Endring studiepoengprod.	50	55	53	56	56	58	57	
Endring i budsjettuttelling studiepoeng				222 863	-89 145	133 718	0	89 145

Kunnskapsdept. 2025-satser	Til UiB	Til fakultet	Til institutt	Kommentar
		75 %	70 %	
Basis (studieplass)	103 900	77 925	54 548	
Studiepoeng	84 900	63 675	44 573	
Fullføringsgrad	51 900	32 438	22 706	UiB skjermer 1/6 fra fakultet

10. Overføring av ubrukte midler

Følgende prinsipper gjelder overføring av ubrukte midler eller trekk for merforbruk:

Grunnbevilgning annuum

- *Instituttene rammer:* Her menes rammen fakultetsstyret tildeler til lønns- og driftsmidler. Merforbruk trekkes i sin helhet fra tildelt ramme året etter. Merforbruk som oppstår av årsaker utenfor instituttets kontroll kan instituttet søke om å få ettergitt (instituttet har et ansvar for å rydde opp i dette før årsavslutning). Underforbruk (ubrukte midler) av kan overføres fra et år til et annet, begrenset oppad til inntil 3 % av tildelt ramme.
- *Investeringsmidler* ved instituttene overføres uavkortet med mer-/mindreforbruk.
- *Strategiske og faglige midler:* Det foretas en gjennomgang av ubrukte budsjettmidler ved årsavslutning, da enkelte budsjettposter vil være bundet i fremtidige forpliktelser. Ubrukte faglige tildelinger til ansatte ved instituttene følger føringer i tildelingsbrev.
- *KMD felles (fakultetsadministrasjon og seksjonene).* Underforbruk / merforbruk på tildelte rammer eller investeringer overføres ikke.

Grunnbevilgning prosjekt

- *Rekrutteringsstillinger.* Ubrukte midler eller merforbruk overføres uavkortet til samme formål, med mindre det er andre føringer ved tildeling eller UiB trekker inn ubrukte midler.
- *Øremerkede midler andre.* Ubrukte midler eller merforbruk overføres i sin helhet til samme formål fra et budsjettår til det neste, med mindre det er gitt andre føringer i tildelingskrivet (som f.eks. frist for bruk), eller UiB trekker inn ubrukte midler.

BOA

- *BOA-inntekter* følger prosjektets fremdrift og avregnes ved hver årsavslutning, dvs. at det ikke er overførbare midler på BOA. BOA-inntekter avregnes i forhold til kostnad, dvs. at det er prosjektets aktivitet (kostnad) som avgjør opptjent inntekt.

11. Fakultetsdirektørs merknader

KMDs endrede budsjettfordelingsmodell kommer som en konsekvens av at UiB har endret inntektsfordelingsmodellen i tråd med Kunnskapsdepartementets nye finansieringsmodell.

Hovedprinsippene i fordelingsmodellen fra 2018 er videreført, men det er gjort tilpasninger til UiBs nye inntektsfordelingsmodell, samt en del tekstlige endringer/oppdateringer.

I fakultetsdirektørs merknader til den reviderte budsjettfordelingsmodellen i 2018 stod følgende tekst - som vi fortsatt mener er gjeldende:

«Det er et omfattende arbeid å lage en intern fordelingsmodell. En god fordelingsmodell ivaretar flere hensyn. Den støtter opp om den vedtatte arbeidsdelingen mellom de ulike delene av fakultet, den stimulerer ønsket utvikling, den klarer å ta opp i seg budsjettendringer som ikke alltid går i fakultetets favør, - og den er forstått og akseptert blant ansatte. Andre fakulteter har modeller som er utviklet over lang tid, og KMD må også få anledning til å utvikle sin modell over tid. Modellen som er lagt frem i dette møtet vil også måtte revurderes på et senere tidspunkt.»

Den endrede budsjettfordelingsmodellen ved KMD får virkning f.o.m. 2025, men også denne modellen vil vi måtte erfare virkningen av over noe tid, og revurdere på et tidspunkt.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar forslaget til endrede budsjettfordelingsprinsipper for KMD, med virkning fra 2025.

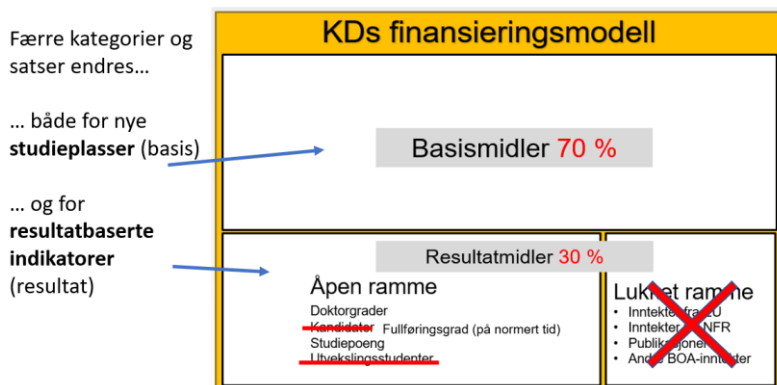
Frode Thorsen
Dekan

Eli Neshavn Høie
Fakultetsdirektør

Øivind Skaar
Seniorrådgiver

Vedlegg 1: KDs finansieringsmodell – indikatorer og satser 2024

VEDLEGG 1: KDs FINANSIERINGSMODELL – INDIKATORER OG SATSER 2024

Basisfinansiering:

Gammel modell		Ny modell	
Kategori	Sats (2024)	Kategori	Sats
A	291 400	Høy	291 400 (som A)
B	219 750	Standard	100 100 (ca. D)
C	149 400		
D	104 900		
E	90 150		
F	75 250		

Betydelig nedgang i basisfinansiering av nye studieplasser for kunstfagene

Finansiering vil bli gitt i 2 kategorier

Høy sats for kliniske fag: Lege, tannlege og veterinær

Felles sats for alle andre studieplasser (ca. tilsv. kategori D)

KMDs studieplasser var i kategori B (musikkvitenskap i F). I ny modell er alle i «Standard»-sats

Resultatuttelling:

Studiepoeng

Gammel modell		Ny modell	
Kategori	Sats (2024)	Kategori	Sats (2024)
A	159 350	3	190 900
B	122 200	2	81 800
C	81 500	1	54 550
D	59 300		
E	48 250		
F	40 750		

Lavere resultatuttelling for KMD gir mindre utslag i finansiering (både + og -)

Fullføring av gradsprogrammer

Indikatoren for uteksaminerte kandidater erstattes av en indikator for **fullføringsgrad (på normert tid)**.

Gammel modell

Kategori	Enkel uttelling (2024)	Dobbel uttelling (2024)
A	121 100	242 200
B	91 400	182 800
C	60 450	120 900
D	45 600	91 200
E	37 000	61 600
F	30 800	61 600

Ny modell

Kategori	Felles sats alle grader (2024)
Alle	50 000

Fullføringsgrad: Uttellingsfaktor

- Endring i fullføringsgrad på normert tid
- Gir mye mindre utslag +/-

Styre: Fakultet for kunst, musikk og design

Styresak: Sak 71/24

Møtedato: 05.12.2024

Dato: 05.12.2024

Arkivsaksnr: 2024/6482

Budsjett for Fakultet for kunst, musikk og design 2025

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- *Fakultetsstyresak 88/18 Revidert budsjettfordelingsmodell*
- *Fakultetsstyresak 31/24 Budsjettprosess 2025*
- *Fakultetsstyresak 53/24 b) Budsjettforslag 2025*
- *Fakultetsstyresak 64/24 a) Statsbudsjett 2025 og UiBs budsjett 2025 (UiB-styresak 74/24)*

Saken gjelder:

Forslag til fordeling av fakultetets budsjettrammer for 2025.

KMD har endret sin budsjettfordelingsmodell i samsvar med at Kunnskapsdepartementets nye finansieringsmodell og UiB sin inntektsfordelingsmodell, jf. fakultetsstyresak 70/24.

KMD har i budsjettet for 2025 fått avklaring på flere års budsjettfremlegg knyttet til å opprettholde vitenskapelig kapasitet og tilpasning til UiBs rammeverk. UiB har valgt å styrke rammen til KMD med 1 mill. kroner pr år i perioden 2025-2028, opptil 4 mill. kroner. UiB viderefører også øremerket avsetning på 2 mill. kroner til kunstnerisk utviklingsarbeid.

Selv med tilleggsmidler fra UiB er 2025 nok et stramt budsjettår pga. akkumulerte statlige kutt og realvekst for UiBs eiendomsområde. Fakultetets og instituttene rammer blir krevende også i årene fremover, og det må planlegges for lavere rammer.

Fakultetsdirektørs merknad omtaler strategisk viktig økonomiarbeid som; å bruke bemanningsplanlegging i langtidsbudsjettering, fyller studieplasser og opprettholde/øke resultatuttelling, øke inntekter gjennom BOA og EVU, effektivisere areal og støttefunksjoner, og bruke undervisningsregnskap som styringsverktøy.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar vedlagte forslag til fordeling av tildelt ramme for 2025, inkludert rammer til institutter og fakultetsnivå.

Frode Thorsen
dekan

Eli Neshavn Høie
fakultetsdirektør

Øivind Skaar
seniorrådgiver

Vedlegg:

- Forslag til Budsjettfordeling 2025 KMD
- UiBs tildelingsbrev til KMD for 2025 (ettersendes)

Budsjett for Fakultet for kunst, musikk og design 2025

Innhold:

1	UNIVERSITETETS BUDSJETT I 2025	2
2	ØKONOMISTRUKTUR KMD	3
3	KMDS HOVEDBUDSJETTOMRÅDER:	3
4	ØKONOMISKE UTFORDRINGER	4
5	KDS FINANSIERINGSMODELL / UIBS INNTEKTSFORDELINGSMODELL	4
6	KMDS ØKONOMISKE RAMMER FOR 2025	5
7	BUDSJETTENDRINGER PÅ GRUNNBEVILGNING ANNUUM	6
7.1	BUDSJETTØYTRAL EFFEKT 2024 VED NY INNTEKTSFORDELINGSMODELL	6
7.2	ENDRINGER I GRUNNBEVILGNING ANNUUM 2025:	7
7.3	ENDRING I RAMMENE TIL INSTITUTTER OG TIL FAKULTETSNIVÅ	7
8	BUDSJETTFORDELING 2025	10
8.1	GRUNNBEVILGNING ANNUUM	10
8.2	GRUNNBEVILGNING ØREMERKEDE PROSJEKTER	16
8.3	GRUNNBEVILGNING – INSTITUTTINTEKTER	17
8.4	BIDRAGS OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA)	17
9	ØKONOMISKE UTSIKTER 2025 – 2030	18
9.1	HVORDAN HÅNDBERES DE ØKONOMISKE UTFORDRINGENE.....	18
9.2	VITENSKAPELIG KAPASITET (PÅ 2017-NIVÅ)	18
9.3	UIB-TILDELING MED OPPTRAPPING: TILPASNING SOM UNIVERSITETSFAG	18
9.4	SCENARIO ØKONOMISKE UTSIKTER 2025 – 2030.....	19
9.5	BEMANNINGSPLANER 2025 (- 2030).....	20
9.6	OM BOA-INTEKTER NÅR BEVILGNINGENE REDUSERES	21
10	OVERFØRTE MIDLER 2024	22
11	FAKULTETSDIREKTØRENS MERKNADER	23
	VEDLEGG 1: BEREKNING AV RESULTATMIDLER 2025:	25

1 Universitetets budsjett i 2025

Universitetsstyret vedtok 24.10.24 budsjettfordeling for UiB for 2025 (UiB-styresak 74/24). Denne saken ble forelagt KMDs fakultetsstyre samme dato 24.10.2024 i sak 64/24 a) om statsbudsjett 2025 og UiBs budsjettfordeling 2025, og gjengis derfor bare i korte trekk her.

UiBs samlede inntektsbudsjett for 2025 ventes å bli 6,1 mrd. kroner. Tabellen er hentet fra UiBs budsjettdokument:

Tabell 2. Totalbudsjett UiB 2025

Inntekter UiB total (tall i tusen kroner)	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring	Endring %
Grunnbevilgning - KD-tilskudd	4 301 359	4 452 019	150 661	3,5 %
Grunnbevilgning - investeringer	-203 812	-216 607	-12 795	6,3 %
Grunnbevilgning - andre inntekter	504 882	515 997	11 115	2,2 %
Sum grunnbevilgning (GB)	4 602 429	4 751 410	148 981	3,2 %
Bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA)	1 302 420	1 365 076	62 656	4,8 %
Sum totalbudsjett	5 904 849	6 116 486	211 637	3,6 %

I UiBs styresak 74/24 er dette innledningen til Universitetsdirektørens merknader:

«Årets forslag til statsbudsjett har som ventet en realnedgang både for sektoren og for UiB.

....

Det er likevel mest av alt skuffende at det ikke kom bevilgning til Griegakademiet, og universitetsledelsen vil arbeide for at det kan komme inn en oppstartsbevilgning i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet i Stortinget.

UiBs budsjettfordeling bygger på forslag til statsbudsjett, og det er tatt forbehold om at budsjett kan bli endret etter forhandlinger før endelig vedtak i Stortinget. Det ser p.t. likevel ikke ut til å endre på disse tiltakene som UiB har gjort for å balansere budsjettet:

- Statlige kutt inkludert både nytt satsingskutt fra regjeringen, ufordelt kutt fra saldert statsbudsjett 2024 og økte forutsatte inntekter for utenlandske studenter utgjør til sammen 0,61 % og er viderefordelt både på driftsrammer og på øremerkede avsetninger.
- Veksten i omfordeling til prioriterte formål (tidligere kalt omfordeling til strategiformål) reduseres til 0 %. Nivået til strategiformål er altså like høyt som foregående år, men ikke lenger økende.
- Eiendomsområdet gis fortsatt 1,5 % realvekst, og betyr relativt høyere husleiekostnader.

For mer informasjon om UiBs budsjettfordeling for 2025, se fakultetsstyresak 64/24 a) og UiBs tildelingsbrev til KMD 2025 vedlagt (ettersendes, hvis ikke mottatt pr 29.11.24).

2 Økonomistruktur KMD

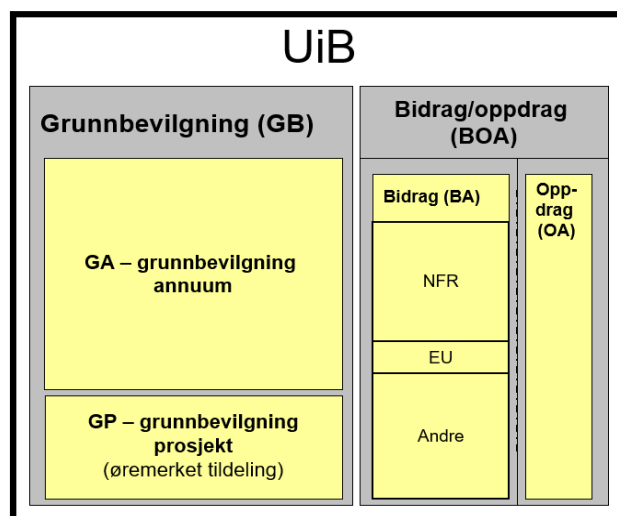
KMD har etablert en intern struktur for økonomisk ansvar, budsjettfordeling og oppfølging. Økonomistrukturen følger UiBs hovedinndeling:

Del 1: Grunnbevilgning (GB):

- Annuum (GA) – midler som fritt disponeres
- Øremerkede tildelinger (GP – midler som er bundet til formål fra KD eller UiB)

Del 2: Bidrags- og oppdragsmidler (BOA):

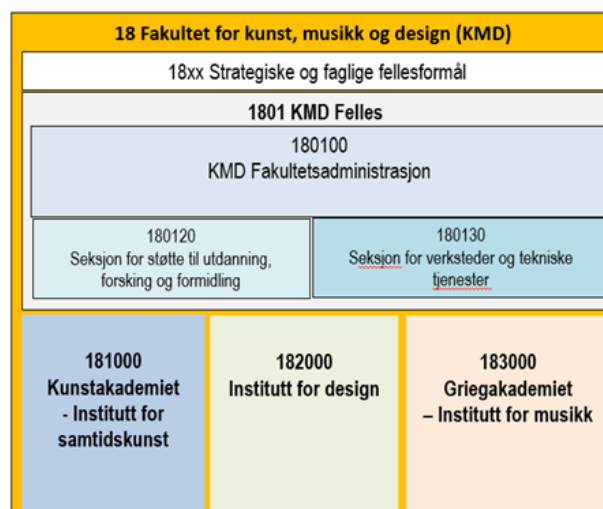
- Oppdragsmidler – konsulenttjenester og forretningsvirksomhet
- NFR-midler – bidrag fra Forskningsrådet
- EU- midler – bidrag fra EU
- Andre midler – bidrag fra private, offentlige og organisasjoner

3 KMDs hovedbudsjettområder:

KMDs hovedbudsjettområder følger organisasjonsstrukturen. Figuren under viser KMDs hovedbudsjettområder/-rammer:

- Strategiske og faglige fellesformål
- KMD fakultetsadministrasjon
 - Seksjon for utdanning, forskning og formidling
 - Seksjon for verksteder og tekniske tjenester
- Kunstakademiet - Institutt for samtidskunst
- Griegakademiet – Institutt for musikk
- Institutt for design

Budsjettet tildeles og følges opp på disse nivåene gjennom året.

Fakultetsnivået er vist som «KMD fakultetsadministrasjon», og her inngår to seksjoner som disponerer budsjettmidler. Strategiske midler budsjetteres også på fakultetsnivået, men blir dels fordelt ut på enhetene gjennom året.

Organisasjonsendringer kan gi endringer i stedkodestrukturen ved fakultetet.

4 Økonomiske utfordringer

Fakultetets økonomiske utfordringer er gjennom flere år tatt opp med UiB-ledelsen, og forelagt fakultetsstyret. Dette er hovedtrekkene:

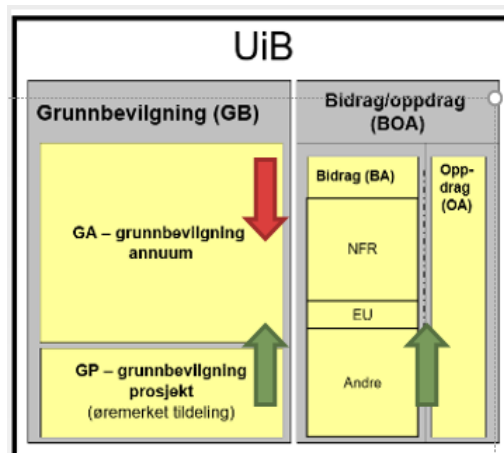
Årlige bevilgningsrammer (grunnbevilgning annuum) er under stadig større press pga. akkumulerte statlige kutt, omfordeling til UiBs prioriterte formål, økt husleie/realvekst for eiendomsområdet. KMDs overføringer er gradvis redusert som følge. Ny finansieringsmodell innebærer over tid også svakere finansiering av kunstfagene.

Øremerkede midler (grunnbevilgning prosjekt) har økt siden etableringen av fakultetet, i hovedsak gjennom opptrapping av antall stipendiater. Tilgangen på øremerkede midler er utsatt for konkurranse med andre fakultet og prioriterte tiltak ved UiB. KMD bør tilføres en større andel av sentrale tildelinger.

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) har økt betydelig siden etableringen av fakultetet, og selv med bortfallet av den største finansieringskilden (PKU i HK-dir.) har fakultetet ambisjoner om at BOA bør kunne utgjøre en enda større del av samlede inntekter.

I tiden fremover vil fakultetet også få disse økonomiske utfordringene

- Samlokalisering av KMD i Møllendal. Det er forhåpning om at oppstartmidler til nytt GA bygg kan komme med i forhandlinger om statsbudsjett for 2025. Flytting og nytt bygg vil bety økte kostnader for KMD, selv om kostnader håndteres ved internhusleiemodellen. Samtidig medfører utsettelse at KMD og Eiendomsavdelingen fortsatt må bruke budsjettmidler på bygningsmessige utbedringer og investeringer i nåværende lokaler.
- Investeringer og utstyr. Brukerutstyr til Møllendalsveien 61 vil ta slutt og legge ytterligere press på grunnbevilgning annuum. Et nytt bygg for Griegakademiet vil på den annen side medføre betydelige utstyrsmidler.
- Arealbehov. Lokaler for et økende antall stipendiater har vært en utfordring. Flere er plassert i Møllendalsbakken 11 (MB11), der husleie foreløpig finansieres av resterende brukerutstyrsmidler for bygget i Møllendalsveien. Kontrakten i MB11 utgår medio 2027.

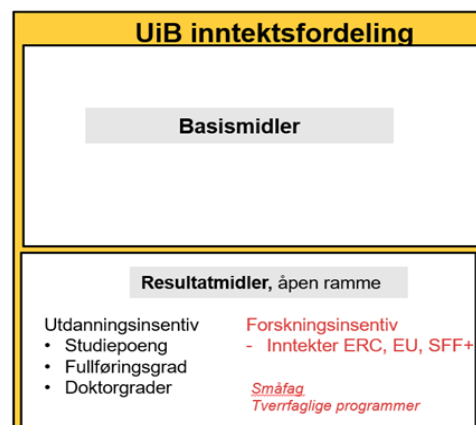

5 KDs finansieringsmodell / UiBs inntektsfordelingsmodell

Kunnskapsdepartementets (KD) finansieringsmodell er endret f.o.m. 2025, og med bakgrunn i det har UiB endret sin inntektsfordelingsmodell, og KMD sine interne prinsipper for budsjettfordeling.

Fra 2025 består UiBs budsjetttrammer (GB annuum) til fakultetene fortsatt av en basisdel og en resultatdel, der resultatmidlene utgjøres av utdanningsinsentiver og forskningsinsentiver.

- Utdanningsinsentivene utgjøres av resultater basert på studiepoeng, fullføring av grader på normert tid og avlagte doktorgrader. Resultater videreføres med 75 % av effekten til fakultetene.
- Forskningsinsentivene er innført av UiB og gir uttelling på de inntekter fakultetene har fra eksterne

finansieringskilder fra EU, ERC, SFF,+ Modellen gir også uttelling for fag som kommer inn under småfagsordning og tverrfaglige programmer.

Den interne fordelingen av KMDs bevilgningsramme (grunnbevilgning annuum) er basert på fakultetets endrede budsjettfordelingsprinsipper. Jf. fakultetsstyresak 70/24 Endring budsjettfordelingsmodell og universitetsstyresak 60/24.

6 KMDs økonomiske rammer for 2025

Tabell 30a. Oppsummering budsjett 2025 KMD

Inntekter Fakultet for kunst, musikk og design (tusen kr)	Delprosjekt	Bud 2024	Bud 2025	Endring	Endring %
Basis	100000100	110 696	141 996	31 300	28,3 %
Resultatbasert uttelling åpen ramme	100000100	66 497	43 923	-22 574	-33,9 %
Resultatbasert uttelling lukket ramme/forskningsind. fak.	100000100	1 080	232	-849	-78,5 %
Delsum annuum		178 273	186 151	7 878	4,4 %
Øremerkede midler rekrutteringsstillinger	100526100	22 288	21 669	-618	-2,8 %
Øremerkede midler annet		1 000	516	-484	-48,4 %
Delsum øremerket		23 288	22 185	-1 102	-4,7 %
Sum KD-inntekt		201 561	208 336	6 775	3,4 %
Instituttinntekter annuum	100000100	800	850	50	6,3 %
Instituttinntekter øremerket	100535100	650	700	50	7,7 %
Sum instituttinntekter		1 450	1 550	100	6,9 %
GA-inntekt som settes av for investeringer	100000100	-2 000	-2 000	-	0,0 %
GP-inntekt som settes av for investeringer	100000100	-1 000	-1 000	-	0,0 %
Investeringer finansiert av BOA	100000100	-	-	-	-
Avskrivningsinntekter	100000100	3 500	3 500	-	0,0 %
Inntekter til investering/avskrivning		500	500	-	0,0 %
Sum grunnbevilgning		203 511	210 386	6 875	3,4 %
Bidragmidler NFR		1 240	3 100	1 860	150,0 %
Bidragmidler EU		1 200	1 800	600	50,0 %
Bidragmidler andre		10 060	8 100	-1 960	-19,5 %
Sum bidrags- og oppdragsmidler		12 500	13 000	500	4,0 %
Sum totalt inntektsbudsjett		216 011	223 386	7 375	3,4 %

(tabell fra UiBs budsjettildeling for 2025)

For 2025 er det stilt 210,4 mill. kroner til rådighet for KMD på grunnbevilgningen (GB), samt et budsjett på 13,0 mill. kroner for bidrags- og oppdragsmidler (BOA). Det er med forbehold om at det kan komme endringer i statsbudsjettet, etter forhandlinger, før endelig vedtak i Stortinget. Det kan påvirke endelig ramme til fakultetene, inkludert justering av sentrale kutt. Tabellens hovedposter og endringer er omtalt summarisk her. Kap.7 og 8 viser mer detaljer.

Grunnbevilgning annuum: Viser i sum økning på 7,9 mill. kr (4,4%). Økning er knyttet til lønns- og prisvekst, i sum forbedret resultatuttelling, pluss 1 mill. kr i økt tildeling for «tilpasning til UiB-fag» som første tildeling i en opptrapping på til sammen 4 mill. kr i årene 2025-2028. Statlige kutt og bortfall av koronastudieplasser trekker ned. At *Resultatbasert uttelling* går kraftig ned samtidig med at *Basis* går tilsvarende opp har sammenheng med budsjettneutrale overgang fra gammel til ny finansiering/-inntektsfordelingsmodell. Se kap. 7.

Grunnbevilgning øremerket: Viser reduksjon på 1,1 mill. kr (-4,7%). Det skyldes reduksjon i budsjettmidler til rekrutteringsstillinger (fra finansiering for 20,2 stilling i 2024 til 19 i 2025). Budsjett til øremerkede midler annet i 2025 gjelder Grieg research school (GRS), mens midler gitt til evaluering av instituttstruktur i 2024 er tatt ut for 2025.

Instituttinntekter: Viser salg-, leieinntekter, o.l. som ikke er klassifiserte som bidrags- og oppdragsinntekt (BOA) eller bevilgning. KMD har ambisjon om noe økning i disse.

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA): Det er målsatt noe økning i 2025. Bortfallet av HK-dir.'s prosjektprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid vil gi reduserte BOA-inntekter, men det er ventet økte NFR-inntekter og forhåpentlig økte inntekter fra EU/ERC.

7 Budsjettendringer på grunnbevilgning annuum

Tabellen under viser endringer fra 2024 til 2025 på grunnbevilgning annuum:

Tabell 1:

Lønns- og priskompensasjon (LPK):		3,80 %			
GRUNNBEVILGNING ANNUM	Sum	Basis	Resultatuttelling		
			Åpen ramme / Utdannings- indikator	Lukket ramme/ Forsknings- indikator	
Grunnbevilgning annuum 2024	178 273	110 696	66 497	1 080	
Grunnbevilgning annuum 2024 - ny finansieringsmodell	178 273	137 693	40 549	31	
Budsjettneøytral endring 2024-kroner		26 997	-25 948	-1 049	
<u>Endringer:</u>					
Budsjettneøytral effekt ny finansieringsmodell inkl. LPK	-	28 022	-26 934	-1 089	
Lønns- og priskompensasjon GB annuum opprinnelig	6 774	4 206	2 527	41	
Resultatmidler åpen ramme KD	1 833		1 833		
Forskningsindikator UiB	199			199	
Studieplasser RNB 2020 tilbakeført	-685	-685			
Kutt statlige prioriteringer	-1 081	-1 081			
Justering husleietilskudd	40	40			
Omforeling til IKT-sikkerhet (rest)	-203	-203			
Tilpasning til UiB (opptrappingsplan)	1 000	1 000			
Sum endringer	7 877	31 300	-22 574	-849	
Ramme annuum 2025	186 151	141 996	43 923	232	
Sum endringer eks. finansieringsmodell og lønns-/prisvek	1 103	-929	1 833	199	

7.1 Budsjettneøytral effekt 2024 ved ny inntektsfordelingsmodell

KDs overgang fra gammel til ny finansieringsmodell er budsjettneøytral på 2024-budsjettet. Det samme har UiB besluttet for 2024-rammen (GB annuum) til fakultetene.

Fakultetets ramme til grunnbevilgning annuum for 2024 er derfor den samme (178,27 mill. kr) også etter at UiB har beregnet fakultetets resultatmidler for 2024 med nye finansieringsindikatorer og -satser iht. UiBs nye inntektsfordelingsmodell.

Tabell 1 viser at KMDs **resultatuttelling** for 2024 blir vesentlig lavere i ny finansieringsmodell. Utdanningsindikatorne er fortsatt i åpen ramme, men gir mindre uttelling enn i gammel pga. endrede og lavere satser i nye finansieringskategorier. Gammel indikator for BOA-inntekter/publisering i lukket ramme er fjernet fra finansieringsmodellen, men erstatt av UiBs nye forskningsindikator (åpen ramme).

Basisdelen oppjustert med samme beløp som resultatuttelling er redusert med, for å sikre budsjettneøytral effekt for fakultetet i overgangen.

7.2 Endringer i grunnbevilgning annuum 2025:

7.2.1 Endringer i basisfinansiering

Tabell 1 over viser at basisdelen øker nominelt med kr 31.300' fra 2024 til 2025, som i all hovedsak har sammenheng med ny finansieringsmodell.

- Lavere resultatuttelling i ny finansieringsmodell gir fakultetet en økt basisfinansiering med kr 28.022' i 2025 inkl. lønns- og priskompensasjon (LPK) for denne delen. Dette er effekten av at endringen i modell skal være budsjettneøytral.
- Lønns- og priskompensasjon (LPK) 3,8% på opprinnelig basisdel 2024 etter gammel modell utgjør kr 4.206'.
- Statlige kutt utgjør til sammen 0,61%. Det gjelder statlige omprioriteringer, studieavgift for studenter fra utenfor EU/EØS, samt gjentakseksamen. For KMD utgjør dette kr 1.081'.
- Netto konsekvens av at studieplasser gitt i revidert nasjonalbudsjett 2020 ble ikke videreført fra høsten 2023. Det gir kr 685' i lavere rammer for 2025.
- UiB har over tid hentet midler fra fakultetenes ramme til prioriterte formål (akkumulert kutt). For 2025 er det 0 % vekst i kuttet, dvs. uendret nivå fra 2024.
- Omfordeling til IKT-sikkerhet (-183') og brannsikring (-20'), og økt husleietilskudd (40').

Budsjetttildelinger som er videreført (ikke synlig som endring):

- KMD ble i 2021 og 2022 tilført 0,8 + 0,8 mill. kroner til dekning av husleieøkning for arealer i Lars Hilles gate 3 og Nina Griegs gate 2. Midlene er videreført for 2025, men UiB vil på sikt vurdere videreføring for 50% av tilskuddet.
- KMD ble i 2024 tilført kr 3.500' for en andel av prosjektmidler til kunstnerisk utviklingsarbeid, ifm. at midler ble flyttet fra HK-dir. og ut på institusjonene med adgang til å søke på midlene. Midlene er videreført og prisjustert i KMDs ramme for 2025.

7.2.2 Endringer i resultatbasert uttelling

Tabell 1 over viser at KMDs resultater forbedres i budsjett for 2025.

Utdanningsindikatorene (åpen ramme): Øker i sum med kr.1.833' fra 2024 til 2025 som følge av en samlet økning fra 2022 til 2023 i utdanningsindikatorene studiepoengproduksjon, avlagte doktorgrader og fullføringsgrad.

Forskningsindikator UiB (åpen ramme). Uttellingen øker med kr 199' som følge av samlet økning i fakultetets EU-inntekter i 2023.

Endringene er nærmere omtalt under kap. 7.3, der tillegg og kutt er fordelt internt på KMD.

7.3 Endring i rammene til institutter og til fakultetsnivå

Fakultetets ramme til grunnbevilgning annuum 2025 utgjør kr 186.151'. Det er med forbehold om Stortingets vedtak, der høstens budsjettforhandlinger kan medføre endringer i rammen.

Forslag til fordeling av rammer ut på KMDs hovedbudsjettområder og -enheter (fakultetsnivået og instituttene) er foretatt etter fakultetets fordelingsprinsipper. Rammekutt og omfordeling fordeles også iht. disse prinsippene (jf. fakultetsstyresak 70/24 om endret budsjettfordelingsmodell). Øvrige rammer foreslås fordelt som vist i kap. 8.1.1 under.

Oversikten under viser hvordan budsjettendringer fra 2024 til 2025 slår ut på budsjettfordelingen til instituttene og fakultetsnivåets årlige bevilgningsrammer.

Tabell 2:

Lønns- og priskompensasjon 2025	3,8 %					
Fakultet for kunst, musikk og design Budsjettfordeling 2025 grunnbevilgning annuum (i hele 1000)	Sum budsjett	KMD ufordelt, og felles	KMD fakultets- administra- sjon	Kunst- akademiet - Institutt for samtds-	Grieg- akademiet - Institutt for musikk	Institutt for design
Tildelt ramme grunnbevilgning annuum 2025	186 151					
Grunnbevilgning annuum 2024 - tildelt endelig	178 274	63 236	39 170	22 093	36 245	17 530
Lønns- og priskompensasjon 2025 (basis og resultatmidler)	6 774	2 403	1 488	840	1 377	666
Statlige kutt (0,61%)	-1 081		-368	-208	-341	-165
Resultatmidler utdanningsinsentiver (åpen ramme)	1 833		664	-7	876	301
Resultatmidler forskningsinsentiver / modellendring	199		107	2	-1	91
Justert for PPU-resultater (intern omprioritering)	0			108	-215	108
Studieplasser RNB 2020 fases ut (ikke nye kull høst 2023)	-684		-205	-120	-240	-120
Tilpasning til universitetsfag (opptrappingsplan)	1 000		340	192	315	152
Oppgaveendring IKT-sikkerhet (fra 12 til 15 i 2025), annen e	-203	-203				
Justering husleietilskudd	40	40				
Kutt prioriterte formål (0 %) (tidl. "strategisk omfordeling")	0			0	0	0
Tilbakeførte PKU-midler (uendret, inngår i 2024-rammen)	0	0				
Sum rammeendringer - tildeling fra UiB	7 878	2 239	2 027	806	1 772	1 033
SUM FORELØPIG GRUNNBEVILGNING ANNUUM	186 151	65 475	41 197	22 899	38 017	18 563
	0					
ENDRING I FORDELTE RAMMER	7 877	2 239	2 027	806	1 772	1 033

7.3.1 Omtale av de enkelte endringer i rammene og fordeling:

Lønns- og priskompensasjon 2025:

UiB er tilført 3,8 % i lønns- og priskompensasjon (LPK) fra Kunnskapsdepartementet, og dette nivået er videreført til fakultetene, og igjen videreført til instituttene og fakultetsnivået med utgangspunkt i fjorårets tildelte ramme.

Statlige kutt:

Siden 2015 har regjeringen hatt et avbyråkratiserings- og effektiviseringskutt for staten (ABE-kutt). I årene etter lå kuttet mellom 0,5 – 0,8% av institusjonenes rammer. Dagens regjering varslet opphør av ABE-kuttet, men erstattet det med et nytt, større kutt som har lagt på over 1 % årlig. For 2024 var det statlige kuttet på 1,44%.

For 2025 utgjør statlige kutt 0,61 %, og gjelder statlig omprioritering (0,39%), studieavgift for studenter fra utenfor EU/EØS (0,17%), samt gjentakseksamen (0,05%).

KMD fordeler statlige kutt på institutter og fakultetsadministrasjon iht. relativ fordeling av fjorårets rammer.

Resultatuttelling:

Tabell 2 over viser hvordan beregnede resultatendringer iht. KMDs fordelingsmodell slår ut på instituttene og fakultetsnivået. Tabellen viser at alle institutter har samlet sett positiv uttelling i resultater (etter at PPU-resultater er justert for), men særlig Griegakademiet og Institutt for design har positiv uttelling.

Alle *beregninger* knyttet til endringer i resultatuttelling i tabell 2 er vist for alle indikatorer i vedlegg 1. Resultatendringer fordeles ut på instituttene der resultatene oppnås, der fakultetsnivået er buffer for en del av endringene.

- *Resultatuttelling utdanningsinsentiver (åpen ramme)*. Instituttene rammer er utsatt for 70% og fakultetsnivået 30% for utdanningsindikatorerne studiepoengproduksjon og fullføringsgrad. For avlagte doktorgrader er forholdet 50/50 mellom institutt og fakultetsnivå.
- *Resultatuttelling forskningsinsentiver (åpen ramme)*: Instituttene rammer er utsatt for 50% og fakultetsnivået 50% for UiBs forskningsindikator. Fakultetet (fakultetsnivået) er dermed i mindre grad buffer for endringer i uttelling på denne indikatoren enn tidligere.
- *PPU-justeringer*. Det er foretatt justering mellom instituttene for resultater på PPU, da instituttene har et felles ansvar for studiet. Endring i resultater deles 1/3 pr institutt.

Studieplasser tilbakeføres:

I revidert nasjonalbudsjett 2020 ble KMD tilført 8 nye studieplasser; 4 til integrert master musikkterapi, 2 til master design og 2 til master kunst. Forslaget om at studieplassene ikke videreføres med nye kull fra høstene 2023 innebærer en gradvis nedbygging av budsjettmidlene tilført fakultetet, som kan illustreres slik:

MA design/kunst	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
2 årig kull 2020	0,5	1	0,5					
2 årig kull 2021		0,5	1	0,5				
2 årig kull 2022			0,5	1	0,5			
Sum	0,5	1,5	2	1,5	0,5			
Endring	0,5	1	0,5	-0,5	-1	-0,5		

MA musikkterapi	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
5 årig kull 2020	0,5	1	1	1	1	0,5			
5 årig kull 2021		0,5	1	1	1	1	0,5		
5 årig kull 2022			0,5	1	1	1	1	0,5	0
Sum	0,5	1,5	2,5	3	3	2,5	1,5	0,5	0,5
Endring	0,5	1	1	0,5	0	-0,5	-1	-1	0

MA kunst og MA design (2-årig) reduseres med siste konsekvensjustering på 0,5 basissats. MA musikkterapi (5-årig) er også ned 0,5, men tar lenger tid å fase ut. Studieplassene trekkes tilbake med samme kategori de ble tildelt, dvs. basismidler iht. gammel kategori B som for 2025 utgjør kr 228.100 pr studieplass, hvorav UiB viderefører fakultetet 75%, og KMD fordeler 70% til institutt og 30% til fakultetsnivået. Dette gir slik endring for 2025:

Studieprogram	Sats til fra KD til UiB	Sats UiB til KMD (75%)	Sum endring	# studie plasser	Sum endring	70% andel institutt	30% andel fakultet
MA kunst	228 100	171 075	-0,5	2	-171 075	-119 753	-51 323
MA design	228 100	171 075	-0,5	2	-171 075	-119 753	-51 323
MA musikkterapi	228 100	171 075	-0,5	4	-342 150	-239 505	-102 645
Sum			-1,5		-684 300	-479 010	-205 290

Prioriterte formål:

UiB har de siste årene foretatt en omfordeling fra fakulteter til strategiske formål. I 2017-2019 fikk fakultetene kutt på 1,3%, 1,2% og 0,8%. For 2020 - 2024 ble omfordelingen vedtatt til å være 1%, men nåværende rektor har redusert omfordelingen. For 2022 ble satsen redusert til 0,75%, for 2023 til 0,6%, og for 2024 til 0,4%. For 2025 er det 0 % vekst i UiBs prioriterte formål. Det betyr ingen ytterligere økning, men nivået er dermed like høyt som i 2024, dvs. på sitt høyeste.

Reduksjonen akkumuleres, dvs. neste reduksjon kommer på toppen av forrige. Det betyr en økende inndragelse av midler fra fakultetene t.o.m. 2024. Ved KMD har endringer blitt fordelt på instituttene og fakultetsnivåets iht. relativ fordeling av fjorårets rammer.

Tilpasning til UiB-fag (opptrapping):

UiB har tilført KMD 1 mill. kroner for 2025, som første del av en opptrapping på til sammen 4 mill. kroner (1 mill. årlig i perioden 2025-2028). De økonomiske utfordringene er et felles anliggende for hele fakultetet, som både fakultetsnivået og instituttene må bidra til å løse. Tildeling på 1 mill. kr for 2025 foreslås fordelt på institutter og fakultetsadministrasjon iht. relativ fordeling av fjorårets rammer, som andre kutt og tillegg. Over de neste årene kan det vurderes hvordan resten av opptrappingen fordeles, gitt fakultetets utvikling økonomisk og for øvrig. Se også kap. 9 og særlig kap. 9.3.

Oppgaveendring.

Kutt for rest av styrking IT sikkerhet (+3 mill. kroner for 2025 i tillegg til 12 mill. kroner i 2024). KMDs andel for 2025 utgjør kr 183'. I tillegg er det trukket ut kr 20' til brannsikkerhet som er flyttet til husleietilskudd. Kuttet til IT-sikkerhet ble tatt på KMD felles i 2024 for å skjerme instituttene/fakultetsadministrasjonen, og det samme gjøres med kuttet i 2025.

Husleietilskudd.

KMDs styrkes med kr 40' (kr 20' til brannsikkerhet + kr 20' til sanitærprodukter). Økningen legges på KMD felles, der internhusleie dekkes. KMD fikk i 2022 et økt husleietilskudd med 1,6 mill. kroner. UiB skriver at halvparten av disse skal vurderes årlig ift. arealsituasjonen for Griegakademiet. Tilskuddet er videreført i 2025.

8 Budsjettfordeling 2025

Forslaget til fordeling av fakultetets ramme er basert på budsjettfordelingsprinsipper vedtatt av fakultetsstyret (02.11.17, 06.09.18, 13.12.18 og nå 05.12.24). Det er prioritert å sikre instituttene og fakultetet økonomiske styringsrammer så tidlig som mulig. Forslag til budsjettfordeling er disponert i samsvar med UiBs økonomistruktur som følger;

- Grunnbevilgning annum
- Grunnbevilgning øremerket
- Bidrags- og oppdragsaktivitet

8.1 Grunnbevilgning annum

Tildelingsbrevet viser følgende annuumsinntekter, dvs. basis- og resultatbaserte inntekter:

Inntekter Fakultet for kunst, musikk og design (tusen kr)	Delprosjekt	Bud 2024	Bud 2025	Endring	Endring %
Basis	100000100	110 696	141 996	31 300	28,3 %
Resultatbasert uttelling åpen ramme	100000100	66 497	43 923	-22 574	-33,9 %
Resultatbasert uttelling lukket ramme/forskningsind. fak.	100000100	1 080	232	-849	-78,5 %
Delsum annum		178 273	186 151	7 878	4,4 %

Det er fordelingen av disse bevilgningene som er omtalt videre i dette kapittelet.

Ved etableringen av KMD i 2017 ble KMDs grunnbevilgning annum dannet ved at bevilgningsrammene til KHiB og GA ble slått sammen, og fordelt på etablerte hovedbudsjettområder. Videreføring av disponible budsjetttrammer var et viktig prinsipp for rammene til instituttene, uten at det ble vurdert justeringer/tilpasninger knyttet til felles budsjettområder.

I 2018 ble det etablert prinsipper for budsjettfordeling, vedtatt i styresak 46/17, og senere revidert i fakultetsstyresak 88/18. Det ble fastsatt et *grunnlag eller nullpunkt* for instituttens driftsbudsjetttrammer annum for 2018. KMDs sentrale budsjettmidler (KMD felles drift, strategiske tiltak, reserver og investeringer) ble fra 2018 betraktet som disponible for hele fakultetets virksomhet og ikke bare noen institutter. Som følge av dette ble det foretatt budsjettjusteringer for GA sitt bidrag til fakultetsnivået.

Ny finansieringsmodell fra KD og inntektsfordelingsmodell fra UiB endrer ikke prinsippet om *videreføring* av fakultetets og instituttenes/fakultetsnivåets rammer. Endret fordelingsmodell er budsjettneutry, dvs. at 2024-rammene består med samme nivå etter omregning fra gammel til ny modell. Dette prinsippet er også videreført på KMD og synliggjort i kap. 7. Nye satser iht. nye indikatorer gir grunnlag for endringer i rammene i 2025.

8.1.1 Forslag fordeling grunnbevilgning annum 2025

Tabellen under viser forslag til fordeling av tildelt grunnbevilgning annum 2025 på budsjettområder og hovedbudsjettenheter. Sum på kr 186.151' er tildelt ramme fra UiB.

Fakultet for kunst, musikk og design Budsjettfordeling grunnbevilgning annum 2025 (tall i hele 1000)	Sum budsjett	KMD ufordelt, og felles	KMD fakultets-administrasjon	Kunst-akademiet	Grieg-akademiet	Institutt for design
Rammer institutter og fakultetsadmin	120 676		41 197	22 899	38 017	18 563
Strategiske og faglige prioriteringer	1 650	1 700	-100	50		
Internhusleie og bygningsdrift	58 215	58 215				
Investeringer - utstyr øvrig	2 000	2 000				
PKU-midler	3 610	3 610				
Reserver	0	0				
Fordelt grunnbevilgning annum 2025	186 151	65 525	41 097	22 949	38 017	18 563

Kolonnen *KMD ufordelt og felles* viser fakultetets fellesmidler til bygningsdrift (internhusleie), strategiske formål, investeringsmidler og ev. reserver. Her er også lagt inn 3,6 mill. kr som er overført fra PKU v/HK-dir¹ til UiB ved KMD. De enkelte postene i tabellen er kommentert i avsnittene under.

8.1.2 Instituttene og fakultetsnivåets rammer for 2025

Innen grunnbevilgning annum tildeler fakultetsstyret én budsjettamme til hvert institutt og til fakultetsadministrasjonen. Rammen baseres på fakultetets fordelingsprinsipper for tildelt bevilgningsramme. Forslag til rammer er foreløpig ikke splittet på et lønnsbudsjett og et driftsbudsjett, og slik fordeling vil først være klar som en konsekvens av instituttets prioriteringer ift. stillinger og driftsaktiviteter.

Fordeling av instituttenes ramme på lønnsbudsjett og driftsbudsjett fordelt til ulike aktiviteter vedtas i instituttrådet - etter at fakultetsstyret har vedtatt tildelt ramme.

8.1.2.1 Fastlønnsmidler på institutter og fakultetsnivå

Fastlønnsmidler har siden 2019 vært overført til instituttets styring, med noen begrensninger, bl.a. at ledige stillinger skal godkjennes av fakultetsledelsen før ny utlysning.

Fastlønnsmidler utarbeides med utgangspunkt fakultetets lønnsforpliktelser i henhold til bemanningsplaner for faste og åremålstilsatte. Utgangspunktet har vært bemanningsplan ved etablering av KMD i 2017, med de endringer som er foretatt siden etableringen. Fastlønnsmidler inkluderer lønn iht. faktisk lønnstrinn for ansatte samt alle sosiale kostnader, dvs. pensjonsinnskudd, feriepengeravsetninger, gruppelev og arbeidsgiveravgift.

¹ PKU v/HK-dir = Program for kunstnerisk utviklingsarbeid ved Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Det legges inn budsjetter pr stilling/ansatt - oppdatert med lønnsnivå pr desember 2024 (se tekstboks). Detaljerte lønnsbudsjetter utarbeides nærmere pr hovedbudsjettenhet etter at fakultetsstyrets har vedtatt rammene.

Normalt har lønnsnivået pr desember fanget opp effekt av lønnsoppgjøret i inneværende år, men for 2024 er det tidligst klart i februar 2025, etter at det krevde avklaring i Rikslønnsnemda.

Fastlønnsmidler på grunnbevilgning annuum inkluderer ikke stillinger som er knyttet til øremerkede tildelinger, slik som rekrutteringsstillinger, eller lønnsforpliktelser som frikjøpes av eksterne/øremerkede midler.

Ubesatte stillinger i henhold til bemanningsplan blir lagt inn med budsjettmessig helårsvirkning for å synliggjøre forpliktelsen for fakultetet. Ledige stillinger budsjetteres med inngangslønnstrinn i gjeldende stillingskategori. Ledige stillinger står som regel ubesatt i en periode før tilsetting, eller at vikarhjelp ikke fullt ut fyller budsjetterte lønnskostnader. For stillinger som er eller blir ledige reduseres budsjettet ved at det holdes ledig minst 3 måneders lønnskostnad.

Eventuelle innsparingsbehov nødvendig for å overholde instituttens og fakultetsnivåets tildelte rammer må innfris, og innarbeides ved detaljering av endelige lønnsbudsjetter.

Som følge av fakultetets økonomiske utfordringer må også driftsbudsjettene vurderes mht. budsjettkutt, men det antas å være lite å hente pga. tidligere års kutt på driftsbudsjettene.

8.1.2.2 Driftsmidler på instituttene

Driftsbudsjettet, inkludert de inntekter som realistisk kan oppnås, skal dekke instituttets driftsaktiviteter og fordeles med detaljerte budsjetter på såkalte delprosjekter. Her inngår all ordinær drift som ikke dekkes av fastlønn eller av andre øremerkinger eller eksterne midler.

Den endelige detaljeringen foretas i samarbeid mellom instituttleder og økonomiavdelingen, og vedtas av instituttrådet etter at fakultetsstyret har vedtatt rammene. Instituttens driftsrammer bør samsvare med planlagte tiltak i årlig virksomhets-/aktivitetsplan.

8.1.2.3 Driftsmidler på fakultetsadministrasjon

Driftsbudsjettet utgjør en samlet ramme til fakultetsadministrasjon. Dette omfatter budsjettmidler til seksjonene på fakultetsnivået, dvs. seksjon for utdanning, forskning og formidling og seksjon for verksteder og tekniske tjenester. I tillegg omfatter fakultetsnivået felles kostnader for fakultetet; forbruksmateriell, rekvisita, kjøp av eksterne tjenester, telefoni, porto, reisevirksomhet, representasjon, bevertning, styrekostnader, studentaktiviteter, organisasjonsutvikling, m.m. Driftsrammen detaljeres og fordeles på fakultetsadministrasjon og seksjonene i samråd med fakultetsdirektør og seksjonsledere.

8.1.3 Strategiske og faglige felles formål

KMD har revidert sin strategiske plan for perioden 2023-2027, og foretar budsjettavsetninger til ulike formål årlig i samsvar med fakultetets strategi og årlige prioriteringer. Tiltak innen denne rammen tar bl.a. utgangspunkt i UiBs strategiske målsettinger og planer, samt tiltak etter internkontroll - der risikoområder er avdekket.

Strategiske forskningsmidler har, etter utlysning og konkurranse, vært tildelt fagmiljøer ved alle instituttene på fakultetet. Midlene er viktig for å stimulere kunstnerisk utviklingsarbeid, i mangel av nasjonale og europeiske finansieringskilder. Midlene har bidratt til å øke kompetanse rundt søknadsprosesser. Tverrfaglig samarbeid har vært vektlagt for tildeling.

Systematisk arbeid med profilering av studieprogram, rekruttering og synliggjøring av fakultetets fagmiljø er svært viktig for rekruttering av studenter, stipendiater og fagpersoner til fakultetet, og er viktige områder og ha fokus på. Det er et prioritert område for fakultetet å sette av midler for å få til gode prosesser for studentrekruttering, og det forventes at instituttene gjør det samme.

Etableringen av ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid og oppbygging av tilstrekkelig antall ph.d.-stillinger er en strategisk satsing for UiB og KMD. I tillegg til å ansette kandidater på eget budsjett, vil også samarbeid med andre institusjoner som kan finansiere forskningstid for ph.d.-kandidater være viktig.

Som følge av store kutt, økte kostnader og reduksjon i overføringene de siste årene, kan det også være hensiktsmessig at fakultetsnivået avsetter midler for å avhjelpe svært stramme rammebudsjetter på instituttene og fakultetsadministrasjonen.

Strategiske ramme for 2025 settes noe lavere enn 2024-nivå. Rammen disponeres av fakultetsledelsen, og fleksibelt i forhold til behov innbyrdes mellom de prioriterte formålene. For 2025 foreslås rammen til 1,7 mill. kroner.

Strategiske midler	2024	2025
Faglige felles prioriteringer (<i>strategiske forskningsprosjekter</i>)	800	400
Stimuleringsmidler	300	200
Andre formål ()	500	1.000
Program for forskningsgruppeledere	200	100
Sum budsjett strategisk ramme	1 800	1 700

Faglige felles prioriteringer (strategiske forskningsprosjekter): Kr 400'

KMD har ambisjoner om å videreføre egne strategiske forskningsmidler, som disponeres og fordeles etter søknad til faglige prosjekter/tiltak. HK-dir.s prosjektprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) ble lagt ned 2024 og 3,5 mill. kr ble overført til KMD. KMD disponerer inntil videre rest av disse «PKU-midlene» fra 2024 og trolig også tildelingen for 2025. UiB har dessuten videreført sentral avsetning på 2 mill. kroner til kunstnerisk utviklingsarbeid. Søknader om *kunstneriske* prosjekter (KU) bør derfor søke støtte av disse pottene, slik at denne rammen til strategiske forskningsmidler fortrinnsvis benyttes til *vitenskapelige* formål. Rammen reduseres derfor fra 2024 til 2025.

Stimuleringsmidler: Kr 200'

Fakultet har ambisjoner om økning av eksterne inntekter. Det foreslås utviklingsmidler til å øke kompetanse om søknadsprosesser, om andre finansieringskilder og evt. støtte til frikjøp for å skrive større søknader, særlig EU/ERC. Det er viktig å utvikle konkurransedyktige søknader for å kunne innhente en større eksterne inntekter.

Støtte og resultatuttelling for *vitenskapelige* prosjekter og EVU-satsninger er prioritert innenfor denne posten. For *kunstneriske utviklingsprosjekter* (KU) bør slik støtte for 2025 finansieres av andre øremerkede tildelinger, som PKU-midler eller UiBs pott til kunstneriske utviklingsarbeid.

Eksempler for bruk:

- Utforming av EU-søknader, særlig der samarbeidspartnere er internasjonale institusjoner.
- Frikjøp til skiving av større BOA-søknader, der KMD er koordinator.
- Invitere samarbeidspartnere til workshop om søknadsskriving.
- Støtte til utvikling av og bidrag til institutters EVU-tilbud
- Kompensasjon for ulike verv

Andre formål: Kr 1000'

Budsjettposten er knyttet til aktuelle strategiske tiltak/formål. KMDs strategiske plan er revidert i 2023, og tiltak som avledes av denne kan kreve avsetninger fra budsjettposten. Tildelinger fra denne budsjettposten prioriteres fortløpende av fakultetsledelsen. Foreløpige prioriterte områder for 2025;

- Rekruttering av studenter
- Likestilling, inkludering og mangfold
- HMS-arbeid
- Lederopplæring
- Særlige forhold som krever tildeling:
 - o Galleri Taxi: Kunstakademiet tilføres kr 50' i rammeøkning så lenge galleriet leies, og i tillegg kr 50' som et engangsbeløp for 2025. Midlene trekkes ut av fakultetsadministrasjonen der denne kostnaden har lagt til nå.
 - o Forskerstilling (50%) ved Kunstakademiet avlønnes av instituttet, men fakultetet garanterer for lønnskostnaden i 2025 (kompenseres), justert for bruk til veiledning/undervisning. Det foretas en ny vurdering for 2026.

Program for forskningsgruppeledere – kr 100'

KMD opprettet i 2024 et program for forskningsgruppeledere. Bakgrunnen var oppfølging av UiB FRAM og fakultetets identifisering av behov for styrket forskningslederkompetanse. Det ble avholdt tre samlinger på to dager i Bergen og en samling ved UiBs kontor i Brussel. Instituttlederne utpekte deltagerne i programmet. Instituttens egenandel er arbeidstiden deltakerne bruker i programmet. KMD følger opp programmet med kortere samlinger på fakultetet i 2025, samtidig som det jobbes for å koble forskningsgruppelederne på UiBs tilbud til forskningsledere og unge forskere.

8.1.4 Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) ved HK-dir.

I statsbudsjettet for 2024 ble midler fra program og tilskuddsordninger forvaltet av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir.) og flyttet til universitetene og høyskolene.

Av disse midlene var 14 mill. kroner til kunstutdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) fordelt på bakgrunn av tildelingene institusjoner har fått fra Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU). Her fikk UiB (KMD) det største tilskuddet på 3,5 mill. kroner som erstatning for de prosjekttildelinger som KMD i gjennomsnitt årlig har mottatt fra PKU, og midlene er i UiBs budsjett viderefordelt uavkortet til KMD.

For 2025 er midlene videreført i rammen til KMD med kr 3,6 mill. kroner (tillagt LPK 3,8% og fratrukket andel av statlige kutt 0,61%).

8.1.5 Bygningsdrift

Det er budsjettet på følgende poster for 2025:

Husleie/bygningsdrift	Budsjett 2024 (hele 1000)	Budsjett 2025 (hele 1000)	Endring	Endring %
Internhusleie	45 914	48 944	3 030	6,6 %
Energi (intern)	8 026	8 052	26	0,3 %
Annen bygningsdrift	1 360	1 180	-180	-13,2 %
Sum budsjett	55 300	58 176	2 876	5,2 %

Det er budsjettert med kostnader på 58,2 mill. kroner til husleie/bygningsdrift for 2025, dvs. en økning på 5,2% siden 2024. Den betydelige kostnadsøkning skyldes at UiB har vedtatt en plan for arealinvesteringer som skal finansieres gjennom husleieordninger, noe som innebærer en realvekst for eiendomsområdet på 1,5 %.

KMD fikk økte leiekostnader for arealutvidelser i Lars Hilles gate 3 og Nina Griegs gate 2 (Griegakademiet). KMD ble tildelt 0,8 + 0,8 mill. kroner i husleietilskudd for dette i hhv. 2021 og 2022 – og disse midlene er videreført i 2024 og 2025.

Ved prosjektering av KMDs nybygg i Møllendal ble det ikke programmert for et stort antall stipendiater. KMD har siden 2018 leid lokaler i Møllendalsbakken 11 (MB11) til bl.a. stipendiater. Husleien i MB11 utgjør 2,8 mill. kr i 2025, men inngår ikke i rammen på 58,2 mill. kr over. Leien inngår i internhusleien fra Eiendomsavdelingen, men finansieres ved å belaste rest av brukerutstyrsmidler for KMDs bygg i Møllendalsveien.

MB11 var i utgangspunktet planlagt leid fram til Griegakademiet ble samlokalisert med resten av fakultet i Møllendal – forutsatt at samlokaliseringen er programmert til å huse fakultetets samlede studenter, stipendiater og ansatte. Leiekontrakten i MB11 utgår medio 2027, og forhåpentlig er fakultetets samlokalisering da nært forestående. De økonomiske utsiktene taler for at KMD p.t. ikke har planer om å forlenge leieforholdet i MB11.

KMD arbeider for en mer effektiv arealplan i eksisterende bygg, bl.a. med formål å kunne frigi (deler av) leiekostnadene for MB11. Sammen med UiBs eiendomsavdeling vurderer KMD mulighet for fremleie/reduere areal i MB11.

I hovedsak er det UiBs eiendomsavdeling som dekker kostnader til bygningsdrift, men noen kostnader ved areal/bygg må fortsatt påregnes som KMDs ansvar. KMDs kostnader til bygningsdrift er tatt noe ned for 2025, basert på regnskapstall 2024.

8.1.6 Investeringer:

KMD har et stort investeringsbehov, da alle de tre instituttene krever tungt og dyrt utstyr. Griegakademiet alene har et årlig behov for utstyr i størrelsesorden 2,5 mill.kr. Kunst og design har også omfattende utstyrsbehov. Ved KHiB ble det årlig budsjettert med mellom 2,5 og 3,0 mill. kr til investeringer og utstyr. Det er også behov for en del felles investeringer. I budsjettforslaget for 2025 har KMD fremsatt et investeringsbehov på ca. 6 mill. kroner årlig. Se også omtale under *Budsjettutfordringer* ovenfor.

Instituttene disponerer også eventuelle ubrukte investeringsmidler fra 2024, forutsatt at midlene overføres fra UiB. Griegakademiet har tidligere år hatt relativt bra med midler til investeringer, men de siste årene har KMD grunnet budsjettsituasjonen måttet redusere investeringsrammen. Som følge av at KMD fortsatt disponerer brukerutstyrsmidler er investeringsbehovet for kunst og design i hovedsak dekket opp av disse midlene i noen år. KMD disponerer brukerutstyrsmidlene ved årlige tilskudd fra UiBs eiendomsavdeling (EIA) iht. en plan for bruk av midlene.

Rammen til investeringer for 2025 er foreslått beholdt på kr 2,0 mill. kroner, og går i hovedsak til Griegakademiets investeringsbehov og fakultetsnivåets felles investeringer.

8.1.7 Reserver:

Normalt anses det som klokt å sette av noen reserver sentralt på fakultetet, men det er ikke mulig gitt fakultetets bevilgninger for 2025. Det er likevel forventning om at overførte midler fra 2024 ikke alle er bundet til helt konkrete formål, og dermed kan gi fakultetet noen reserver. I år med svært stramme rammer, kan reserver være viktig til eventuelle nødvendige omdisponeringer gjennom året.

8.2 Grunnbevilgning øremerkede prosjekter

Tabellen under viser oversikt over tildelt grunnbevilgning øremerkede prosjekter. De enkelte postene er omtalt i kapitlene nedenfor.

Øremerkede midler (tall i tusen)	2024	2025	Endring	Endring %
Rekrutteringsstillinger	22 288	21 669	-618	-2,8 %
Grieg research school	500	516	16	3,2 %
Evaluering instituttstruktur	500	-	-500	-100 %
Sum øremerket	23 288	22 185	-1 102	- 4,7 %

8.2.1 Rekrutteringsstillinger

I fordelingen for 2025 er det for KMD trukket inn 5 stillinger og tilbakeført 5:

- Trukket inn 3 stillinger med halvårseffekt fra 2021
- Trukket inn 2 stillinger med halvårseffekt, en økning av antall midlertidige stillinger i samsvar med inntektsfordelingsutvalget sine anbefalinger
- Bevilget tilbake 5 stillinger med halvårseffekt

Med dette utgangspunktet får KMD kr 21.669' i midler, basert på at fakultetet i 2025 har minst 19 årsverk rekrutteringsstillinger på grunnbevilgningen, mot 20,2 i 2024 (jf. tildelingsbrev fra UiB). Minst 80 % av disse skal være stipendiater

UiB vil også for 2025 kun tildele mellomste sats (kr 1.140.500) pr rekrutteringsstilling til KMD, til tross for at kunstneriske stipendiater har vesentlige høyere kostnader enn vitenskapelige /andre.

Fra 2024 reduserte KMD avsetningen til kunstneriske stipendiater disponible midler. KMD har ikke fått gehør for høyeste sats fra UiB etter å ha fremmet dette i budsjettforslag de siste årene. Samtidig har stipendiatenes rammer tidligere år vært skjermet fra kutt som KMDs institutter og fakultetsadministrasjon har vært utsatt for på grunnbevilgning annuum.

Nye stipendiater og stipendiatsøkere er f.o.m. 2024 gitt en budsjetttramme ved KMD som i større grad er harmonisert med hva andre institusjoner tilbyr sine kunstneriske stipendiater. Det kan i løpet av stipendiatperioden søkes om styrket finansiering, men det forventes også at stipendiater undersøker og søker finansiering også fra andre kilder.

KMD vil se på inndekning på GB annuum for et stadig økende arbeidsomfang både til faglig og administrativ støtte til stipendiatene.

Hoveddelen av satsen pr stilling fordeles stipendiatens tilhørende institutt, mens en mindre andel holdes på fakultetsnivå. P.t. er ikke rammen endelig fordelt på instituttene, da det bl.a. skal vurderes konkret ift. når nye stipendiater kan tiltre.

8.2.2 Andre øremerkede midler:

Grieg research school (GRS) videreføres for 2025 med samme nivå som 2024 (kr 500') pluss lønns- og priskompensasjon, dvs. kr 516'. Midlene tilføres Griegakademiet.

I 2024 ble KMD tildelt midler til evaluering av instituttstrukturen, det er ikke videreført 2025.

8.3 Grunnbevilgning – Instituttinntekter

Instituttinntekter (tall i tusen)	2024	2025	
Andre inntekter (annuum)	800	850	<i>EVU, salg</i>
Andre inntekter (øremerket)	650	700	<i>Grieg Research School</i>
Sum instituttinntekter	1 450	1 550	

Sum instituttinntekter viser fakultetets anslag på hvilke andre inntekter, utover bevilgningsinntekter og BOA-inntekter, fakultetet kan vente i 2025 på grunnbevilgning annuum (GA) og øremerkede prosjekter (GP).

KMD budsjetterer for 2025 med kr 1.550' i instituttinntekter, fordelt med kr 850' på inntekter annuum og kr 700' i inntekter på øremerkede prosjekter. Dette er en liten økning ift. 2024.

På GB annuum er det bl.a. forventning til økte EVU-inntekter, mens GB øremerket viser til inntekter fra medlemsinstitusjoner tilknyttet Grieg Research School ved Griegakademiet.

Inntektene er etter innspill fra fakultetet, men er foreløpig ikke fordelt ut på instituttene. Disse skal detaljeres nærmere og budsjetteres med forventet aktivitet og kostnader på instituttene.

8.4 Bidrags og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

KMD har hatt et jevnt økende budsjettmåltall, fra 2,7 mill. kr i 2017 til et 12,5 mill. kr i 2024. For 2025 justerer KMD budsjettmålet ytterligere opp, basert på forventet resultat i 2024 og på prognoser og aktive prosjekter. Budsjettmålet for 2025 settes til 13 mill. kroner, fordelt slik:

BOA-inntekter Fakultet for kunst, musikk og design (tusen kroner)	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring	Endring %
Bidragmidler NFR	1 240	3 100	1 860	150 %
Bidragmidler EU	1 200	1 800	600	50 %
Bidragmidler Andre	10 060	8 100	- 1 960	-19,5 %
Sum bidrags- og oppdragsmidler	12 500	13 000	500	4,0 %

KMD mister nye inntekter fra PKU-prosjekter ettersom prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) ved HK-dir. er lagt ned, derav nedgang i *bidragmidler andre*. KMD vil imidlertid fortsatt ha betydelige inntekter i 2025 knyttet til eksisterende prosjekter.

KMD har ambisjoner om økning i midler fra EU. UiBs etablerte forskningsindikator fra 2025 gir både fakultet og prosjekt betydelig uttelling ved ERC/EU-inntekter, og har lagt inn forventning om økning i inntekter fra EU.

Fordeling av BOA-inntekter på instituttene er ikke foretatt p.t., det skal utformes i samråd med instituttene iht. igangsatte prosjekter og ambisjoner. BOA-inntekter vil kreve mye oppmerksomhet også i 2025. KMD har derfor også i år prioritert midler for å kunne utvikle fakultetets bidrags- og oppdragsvirksomhet (jfr. omtale under strategisk ramme).

9 Økonomiske utsikter 2025 – 2030

Forventninger om lavere økonomiske rammer i årene fremover, og behovet for å gjennomføre stillingsreduksjoner for å håndtere de lavere rammene, er gitt særlig fokus i budsjettarbeidet for 2025.

9.1 Hvordan håndteres de økonomiske utfordringene

Fakultetet har foretatt kostnadskutt hvert år siden 2018, der dette har hatt fokus for å håndtere de økonomiske utfordringene;

1. Konkretisere handlingsrommet i stillingsplaner gjennom å identifisere og planlegge stillingsressurser som kan reduseres på kort og lengre sikt – og iverksette dette. Siden 2021 tildeling har det samtidig vært fokus å sikre at vitenskapelig kapasitet ikke går under nivå fra etablering 2017. Se kap. 9.2 og 9.3.
2. Identifisere muligheter for å øke andre inntekter - som dels kan kompensere inntektstapet på grunnbevilgning annuum
3. Identifisere annen drift / andre aktiviteter ved fakultetet der kostnader kan reduseres.

9.2 Vitenskapelig kapasitet (på 2017-nivå)

Våren 2020 forela fakultetet, sammen med økonomiavdelingen sentralt, et notat til UiB-ledelsen om KMD økonomien. Det førte til en erkjennelse av at KMD bør få justeringer i rammene i årene som kommer, der utgangspunktet var å opprettholde vitenskapelig kapasitet tilsvarende den ved etableringen av KMD i 2017.

Dette ble omtalt i UiB-styresak 111/20 om budsjett for 2021 (delvis gjengitt i tekstboks):

Vitenskapelig kapasitet er forstått som vitenskapelige stillinger inkludert stipendiateres pliktarbeid (4-årige stipendiater har 25% pliktarbeid).

KMD har over flere år hatt utfordring med å forene rammer fordelt etter fakultetets budsjettfordelingsprinsipper med et utgangspunkt om at vitenskapelig kapasitet ikke skal gå under nivå ved etableringen 2017.

KMD har siden den gang fremmet forslag til rammeøkning nødvendig for å opprettholde den vitenskapelige kapasiteten, som nå har fått sin avklaring ved UiBs tildeling for 2025.

...Fakultetet jobber med å tilpasse seg til disse rammene, men universitetsledelsen ønsker ikke at fakultetet skal måtte gjøre det ved å ta ned vitenskapelig stab i forhold til oppstarten i 2017. Tilpasningen vil derfor måtte skje ved at fakultetet øker sine inntekter fra bidrags- og oppdragsaktiviteten og effektiviserer støttefunksjonene. I tillegg vil fakultetet få uttelling som resultat av prioriteringer i bruk av UiBs strategiske avsetninger til infrastruktur og andre strategiske tiltak.

9.3 UiB-tildeling med opptrapping: Tilpasning som universitetsfag

UiB tildeler KMD 4 mill. kr i oppbygging i perioden 2025-2028.

I universitetsstyre sak 74/24 om Budsjett 2025 omtales tildelingen slik: «*Dette for å sikre at fakultetet kan få på plass de siste delene i tilpasning som universitetsfag*», og mer utførlig omtalt under kapittelet om Basis (s. 24):

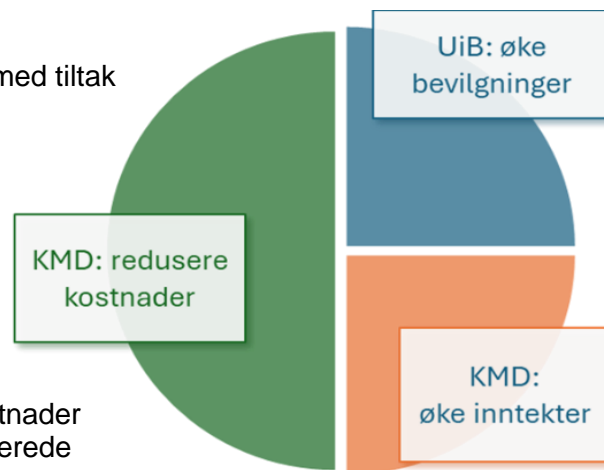
Fakultetet for kunst, musikk og design ble opprettet 1.1.2017 da tidligere Kunst- og designhøyskolen ble overført til UiB gjennom en virksomhetsoverdragelse. UiBs ambisjon var både å bygge opp et doktorgradsprogram ved fakultetet, men også å opprettholde vitenskapelig kapasitet i forhold til oppstarten (jf. sak 111/20). Det er bygget opp et solid doktorgradsprogram. Faglig kvalitet er generelt styrket innenfor kunst- og designfagene. Det legges nå opp til å fase inn en styrking på 4 mill. kroner til fakultetet for å sikre at fakultetet også kan få på plass de siste delene i arbeidet med tilpasning til universitetet. Dette er tiltak for kvalitet. Midlene blir faset inn med 1 mill. kroner hvert år over 4 år slik at hele bevilgningen vil være inne i rammen i 2028. Bevilgningen som nå besluttes opphever samtidig tidligere beslutning om å opprettholde et kvantifisert nivå på vitenskapelig kapasitet. Fakultetet må selv vurdere nivå og stillingssammensetning basert på det ressursrammene tillater i fremtidige år.

Fakultetet anser tildelingen som avklaring på flere års budsjettforslag om nødvendig styrking av rammen for å opprettholde fakultets vitenskapelige kapasitet på 2017-nivå og annen tilpasning til UiBs rammeverk. I fakultetets budsjettforslag for 2025 var forslag knyttet til dette på til sammen 11,3 mill. kroner i en opptrapping.

Fakultetets økonomiske utfordringer må møtes med tiltak som grovt sett kan inndeles i å øke inntektene (bevilgninger og/eller andre inntekter) og kutte kostnader.

At UiB tilfører fakultetet 4 mill. kroner dekker bare en del av fakultetets økonomiske behov. I så fall må KMD løse det resterende gjennom å øke andre inntekter og redusere kostnader.

For kostnadskutt er det først og fremst lønnskostnader som vil monne, da det er lite igjen å hente på allerede betydelig reduserte driftsrammer.

9.4 Scenario økonomiske utsikter 2025 – 2030

KMD har utformet scenarier for bevilgningsinntekter fremover og for kostnadskutt gjennom stillingsreduksjoner både i teknisk/administrative og faglige stillinger.

Både statlige kutt, resultatuttelling og husleiekostnader er usikre økonomiske parametere i årene som kommer. Det kan utformes flere scenarier for dette.

Et inntektsscenario for periode 2025 - 2030 antydte reduserte disponible inntekter på 12-17 mill. kroner, og behov for kostnadskutt som ville tilsvare minst 10 % reduksjon i stillinger. Dette ble presentert for instituttene som i sine budsjettinnspill ble bedt om å vise hvilke stillingsreduksjoner instituttet ville prioritere i årene fremover.

Etter at budsjettammen for 2025 ble vedtatt av UiB i slutten av oktober, og tildelinger/tall var kjent, har fakultetet oppdatert dette økonomiske scenariet i et «scenario 2» for utvikling i disponible inntekter for perioden 2025 – 2030, der også økt tildelingen fra UiB er tatt med:

(tall i 2024-kroner)			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
UTVIKLING GRUNNBEVILGNING ANNUUM									
Grunnbevilgning annuum	sats		178 273	178 300	176 000	174 600	173 500	171 800	
Statlige prioriteringer fra 2026	-1,0 %		-1 087	-1 783	-1 760	-1 746	-1 735	-1 718	
Prioriterte formål (UiB) fra 2025	0,0 %		0	0	0	0	0	0	
Studieplasser (korona) utfasing	228		-684	-684	-684	-342	0	0	
Husleie realvekst (0% fra 2027?)	56 610 0,0 %		-1 067	-865	?	?	?	?	
Endring i resultatuttelling?			2 032	?	?	?	?	?	
Andre endringer			-203						
Tildeles 4 mill over 4 år			1 000	1 000	1 000	1 000			
Tildelt grunnbevilgning annuum (avrundet)			178 273	178 300	176 000	174 600	173 500	171 800	170 100
Endringer i tildelt ramme fra 2024 (akkumulert)			27	-2 273	-3 673	-4 773	-6 473	-8 173	
Overføringer disponert annuum		4 540	0						
Sum disponibelt grunnbevilgning annuum			182 813	178 300	176 000	174 600	173 500	171 800	170 100
Endringer i disponibel ramme ift. 2024 (akkumulert)			-4 513	-6 813	-8 213	-9 313	-11 013	-12 713	

Utviklingen er basert på noen kjente og noen antatte forutsetninger, som selvsagt kan endre seg med årene:

- De positive overføringene på GB annuum vil ta slutt etter 2025. Dersom KMD overfører noe fra 2024 til 2025 innen GB annuum vil det i all hovedsak være bundet til bestemte formål.
- UiB har i sine vurderinger forutsatt at det kan forventes 1 % i statlige årlige kutt i bevilgninger fremover, noe som vil gi reduksjoner på ca. 1,7 mnok pr år – i akkumulerte kutt.
- UiBs prioriterte satsninger er forventet til 0 % vekst f.o.m. 2025.
- Det er forutsatt realvekst på 1,5% på husleie, men IFU har antydnet at husleiemodellen og avsetningene må vurderes – så realvekst er lagt inn kun t.o.m. 2026 (trolig optimistisk).
- Det er lagt inn reduksjon i bevilgninger knyttet til 2020-koronastudieplasser (siste reduksjon KA og DE i 2025, GA i 2028).
- Det er usikkert hvordan resultater vil bli framover. KMD har hatt en økning i resultatuttelling fra 2022 til 2023, og i scenariet er det forutsatt at dette nivået opprettholdes framover.
- Det er ikke tatt hensyn til effekt av husleienivå når et nytt bygg for Griegakademiet står klart.
- Det er heller ikke tatt i betraktning fremtidige investeringsbehov når brukerutstyrsmidler i M61 tar slutt, ei eller ev. ny brukerutstyrstildeling til nytt bygg for Griegakademiet.
- Økt tildeling på til sammen 4 mill. kr (1 mill. kr årlig i perioden 2025 – 2028) er lagt inn.

Uten å spekulere i andre usikre parametere kan det gi behov for besparelser på ca. 10 mill. kr mot 2030. I gjennomsnitt tilsvarer en 100% stilling ca. 1 mill. kr i kostnad. En langsiktig plan som viser samlet reduksjon på 10 stillinger i perioden 2025 – 2030, og som justeres årlig, kan være et utgangspunkt for behov for stillingsreduksjoner i tråd med «scenario 2».

9.5 Bemanningsplaner 2025 (- 2030)

En revidert bemanningsplan ble fremmet for fakultetsstyret 04.02.21, og er justert med endringer i bemanning siden den gang. Tabellen under viser bemanningsplanen slik den var for 2024, og et anslag på behovet for stillingsreduksjoner i årene som kommer.

Institutt	Bemanningsplan 2024	Anslag behov redusert lønnskostnad (stillingsreduksjon)					
		2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kunstakademiet	21,8	-0,6	-1,0	-1,3	-1,5	-1,6	-1,8
Institutt for design	17,1	-0,5	-0,8	-1,0	-1,1	-1,3	-1,4
Griegakademiet	38,0	-1,1	-1,7	-2,2	-2,5	-2,9	-3,2
Fakultetsnivået	42,6	-1,2	-2,0	-2,5	-2,9	-3,2	-3,6
Sum årsverk	119,5	-3,5	-5,5	-7,0	-8,0	-9,0	-10,0

Bemanningsplanen er retningsvisende ift. instituttens stillingsressurser, men det er instituttets og fakultetsnivåets tildelte budsjett som setter rammevilkår for hvilke interne prioriteringer som foretas mht. stillinger. Årlige tildelte rammer skal overholdes.

Instituttens tildelte rammer er ikke basert på et visst antall stillinger, men etter en vedtatt fordelingsmodell. Planen over viser et *anslag* på nødvendige stillingsreduksjoner for å håndtere et fremtidig scenario for lavere bevilgningsinntekter.

Dersom planen anses «umulig»/ «uforsvarlig», kan instituttet også innløse besparelser ved økte andre inntekter eller kutt i andre kostnader. Besparelser kan oppnås f.eks. ved å holde stillinger vakante, ved refusjoner, ved kostnadsbesparelser, økte inntekter, mindre bruk av gjestelærere, arealeffektivisering, og ikke minst ved å dekke eksisterende kostnader ved eksterne/andre inntekter enn bevilgning (se kap 9.6 om BOA).

Instituttet *kan* også redusere bemanning tidligere/senere enn planen viser hvis handlingsrom for det og vurderes som forsvarlig. Det må i så fall være iht. en plan som er avklart med fakultetsledelsen.

For utforming av lønnsbudsjetter 2025 vil denne bemanningsplanen være et utgangspunkt:

Endringer i bemanningsplan 2024-2025 annuum	Kunst-akademiet	Institutt for design	Grieg-akademiet	Fakultetsnivået
Bemanning 2024	21,8	17,1	38,1	42,6
Studieplasser (2020) fases ut 2024 og 2025	-0,08	-0,08	0,00	-0,20
Bemanning 2025 (eks scenario stillingsreduksjoner)	21,7	17,0	38,1	42,4
Scenario stillingsreduksjoner	-0,60	-0,50	-1,10	-1,20
Bemanning 2025 (inkl. stillingsreduksjoner)	21,1	16,5	37,0	41,2

Etter at UiB har vedtatt fakultetets overføringer fra 2024 til 2025 og instituttens og fakultetsnivåets har detaljert sine budsjetter, vil KMD ha tilstrekkelig grunnlag til å avstemme om enhetenes lønnsbudsjetter kan etableres med utgangspunkt i enhetenes bemanningsplan for 2025 - innenfor tildelte rammer.

9.6 Om BOA-inntekter når bevilgningene reduseres

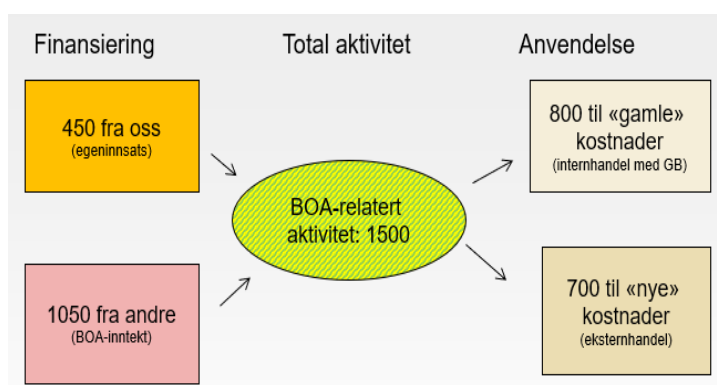
Fakultetets rammer på grunnbevilgning annuum er betydelig redusert de siste årene.

Selv etter økt tildeling fra UiB vil eksterne inntekter (BOA) ha stor betydning for i hvilken grad fakultetet må gjennomføre reduksjoner i stillingsressurser.

Med reduserte grunnbevilgningsinntekter må fakultetet enten øke andre inntekter eller kutte kostnader, og lønnskostnader er fakultetets desiderte største kostnadspost. Uten økte bevilgninger vil det i praksis bety at fakultetet har valget mellom å redusere kostnader (lønnskostnader) eller dels sikre eksterne finansiering til dekning av eksisterende kostnader (lønnskostnader).

BOA-inntekter kan bidra til å dekke ikke bare nye, men også eksisterende («gamle») kostnader, som ikke lenger er mulig innenfor grunnbevilgning annuum, og med det opprettholde ev. også øke aktivitetsnivået.

Som forsøkt illustrert i figuren.

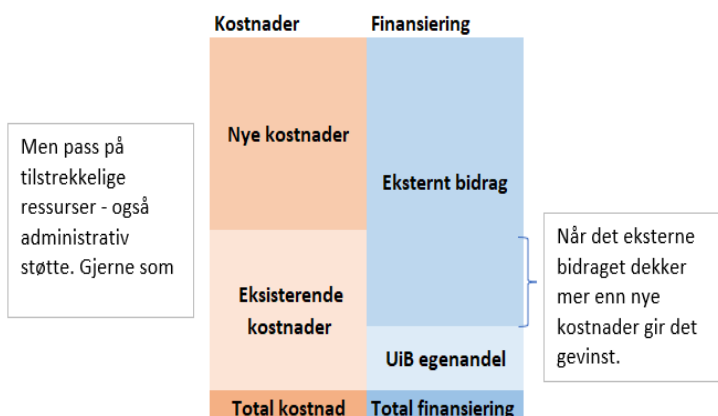
Inntekter fra et BOA-prosjekt kan bidra til å gi finansiering til nåværende stillinger dersom de eksterne bidragene kan dekke mer enn bare nye kostnader. Det fordrer imidlertid at prosjektet gir inntekter som i størst mulig grad dekker ressurser som medgår til prosjektet, både administrative og faglige.

Sammen med den faglige nytten av et BOA-prosjekt, er oversikt med totale inntekter og kostnader i et prosjekt et viktig beslutningsgrunnlag for i hvilken grad det er økonomisk formålstjenlig for instituttet/fakultetet å ta del i prosjektet.

Etter hvert som BOA-prosjekter utgjør en større andel av

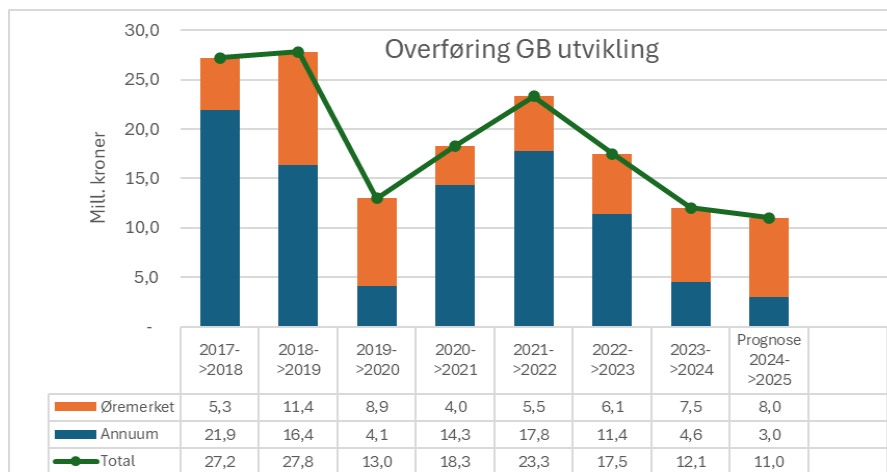
fakultetets/instituttens økonomi får BOA-delen stadig større strategisk betydning, og beslutninger om prosjekter, kontroll med ressurser og styring av BOA-økonomien stadig viktigere. BOA-prosjekter må følgelig være tilstrekkelig ledelsesforankret faglig og økonomisk før kontrakter inngås.

Ved budsjettering av BOA-prosjekter benytter UH-sektoren en modell for beregning og synliggjøring av total kostnader ved et prosjekt: TDI-modellen (Tid, Direkte og Indirekte kostnader) er en modell for synliggjøring av totale kostnader ved et BOA-prosjekt.

10 Overførte midler 2024

Figuren under viser utviklingen i overføringer på grunnbevilgning (GB), og som er gradvis brukt opp siden etableringen.

Hovedårsak til at KMD har kunne disponere store overføringer er at KHiB alene hadde med overføringer på ca. 20 mill. kroner fra 2016 til 2017.

Av samme prinsipp som at Griegakademiet (GA) ikke har vært berørt av kutt knyttet til husleieutfordringen i Møllendal (ansett som et «KHiB-problem»), var det tidligere et prinsipp at GA disponerte mindre av overføringene som var ubrukte KHiB-midler. Under koronapandemien økte overføringene som følge av lav aktivitet, men fra 2022 var KMD tilbake til «normal drift» og ble gradvis brukt igjen. Fra 2022 utgikk prinsippet om å fordele kunst og design for KHiB-overføringer.

At KMD har kunnet disponere overføringer over flere år, har vært avgjørende for fakultetets evne til å håndtere de tiltagende budsjettutfordringene. Også for 2025 vil overføringer kunne avlaste nødvendige kostnadsutt.

Prognose for overføringer 2024 til 2025 er p.t. 11 mill. kr, hvorav 8 mill. kr på GB øremerket prosjekt, mens 3 mill. kr på GB annuum som følge av ubrukte PKU-midler tildelt i 2024.

Overføringene til KMD samlet og til instituttene er klar når regnskap 2024 er avsluttet og UiB-styret har godkjent overføringene (ca. februar 2025). Overføringer utover 3 % på grunnbevilgning skal godkjennes av UiB-styret. KMD forventer at UiB, gitt KMDs økonomiske utfordringer, ikke avkorter fakultetets overføringer til 2025.

Mer-/mindreforbruk på instituttene fra 2024 overføres iht. vedtatte fordelingsprinsipper.

Overføringer er ikke varige og bør disponeres til tidsavgrensede forpliktelser. Forskutterte investeringer, vedlikehold, o.l. vil være fornuftig bruk, da det også gir rom for reduserte kostnader kommende år.

11 Fakultetsdirektørens merknader

Griegakademiet er ikke gitt oppstartmidler i statsbudsjettet 2025, men fakultetet håper fortsatt på oppstartbevilgning ved Stortingets behandling av budsjettet.

Budsjettet for 2025 er krevende. Selv med UiBs tilleggsmidler er det likevel nok et år med realnedgang pga. akkumulerte statlige kutt og realvekst for UiBs eiendomsområde.

KMD har i budsjettet for 2025 fått avklaring på flere års budsjettfremlegg knyttet til å opprettholde vitenskapelig kapasitet og tilpasning til UiBs rammeverk. UiB har valgt å styrke rammen til KMD med 1 mill. kroner pr år i perioden 2025-2028, opptil 4 mill. kroner i samlet økning. Det er mye lavere enn KMDs forslag, men likevel en merkbar styrking som også gir avklaring for fakultetet mht. å planlegge fremtidig virksomhet.

Det er også positivt at KMD får videreført den øremerkede avsetningen på 2 mill. kroner til kunstnerisk utviklingsarbeid.

Det trekkes inn 5 stipendiatstillinger ved KMD, men tilbakeføres like mange. I praksis vil det innebære at KMD har finansiering for 19 stipendiatstillinger for 2025. I realiteten gir det en reduksjon i denne rammen og kan få betydning for antallet KMD kan tilsette høsten 2025.

Fakultetets og instituttene rammer bli krevende i årene fremover. Det må planlegges for strammere rammer for kommende år. Bemanningsplanlegging / stillingsreduksjoner er et av flere tiltak. Fakultetets arbeid med lønnsbudsjetter har som utgangspunkt revidert bemanningsplan vedtatt av fakultetsstyret 04.02.21, justert med de endringer som har vært siden. Det er utarbeidet et nytt scenario for økonomiske utsikter og utledet et anslag på behov for stillingsreduksjoner i tiden fremover. Institutter og fakultetsnivået skal forholde seg til de årlige rammene som tildeles gjennom fakultetets budsjettfordelingsprinsipper, der scenariet for stillingsreduksjoner kan anses som en rettesnor for hvordan håndtere nødvendige kostnadsreduksjoner. Det er også lagt føringer for at institutter og fakultetsadministrasjonen holder ledige stillinger ubesatt i minst 3 måneder.

I all hovedsak viderefører UiB med sin nye inntektsfordelingsmodell både departementets kutt og lave lønns- og priskompensasjon (LPK) ut på fakultetene. KMD viderefører iht. sin endrede interne budsjettfordelingsmodell både tillegg og kutt ut på institutter og fakultetsnivå.

Disponible budsjetter pr institutt/fakultetsnivå for 2025, inkludert overføringer fra 2024, er ikke på plass før UiB-styret har godkjent overføringene (i februar 2025).

Med reduserte bevilgninger er økte BOA-inntekter viktig for å finansiere eksisterende ressurser/kostnader. Med lavere bevilgningsrammer har KMD i praksis valget mellom å redusere stillinger eller sikre delvis eksterne finansiering til dekning av dagens stillinger.

BOA-prosjekter er viktig for å opprettholde kapasitet og aktivitet i årene fremover, og gir både faglige og økonomiske gevinster. Samtidig må prosjektene totalkostnader synliggjøres og danne grunnlag for ledelsens beslutninger om deltakelse og involvering i prosjektene.

KMD øker budsjettmålet for den bidrags- og oppdragsfinansierte aktiviteten (BOA) betydelig i 2025, og har ambisjoner om ytterligere økte eksterne inntekter i årene fremover. Et annet prioritert område som kan bidra til å øke inntektene er etter- og videreutdanning.

Fakultetets strategiske økonomiarbeid bør omfatte følgende i 2025 - og årene framover:

- Bruke bemanningsplanlegging som verktøy for langtidsbudsjettering av stillingsressurser.
- Fulle studieplasser og opprettholde/øke resultatuttelling gjennom høye studenttall og god gjennomstrømming.
- Øke inntekter gjennom BOA og EVU, samt synliggjøre totalkostnader ved dette, herunder dekning for eksisterende kostnader og direkte og indirekte kostnader (TDI/leiested).
- Arealeffektivisering ved bedre utnyttelse i eksisterende bygg, og se på muligheter for å frigjøre leiekostnader i Møllendalsbakken 11.
- Effektivisere støttefunksjoner.
- Bruke undervisningsregnskap som styringsverktøy.

Frode Thorsen
dekan

Eli Neshavn Høie
fakultetsdirektør

Øivind Skaar
seniorrådgiver

Vedlegg:

- 1) Beregning av resultatmidler 2025

VEDLEGG 1: Beregning av resultatmidler 2025:

1) Resultatmidler utdanning:

Studentenes betydning for finansieringen er fortsatt stor, og viser viktigheten av å sikre god rekruttering og fylle studieplasser ved opptak, samt sikre studiepoengproduksjon og effektiv gjennomstrømming for studentene.

KMD har i sum positiv uttelling på resultatmidler utdanning. Det er imidlertid ulike utslag instituttene imellom. Tabellen under viser hvordan endringer i indikatorene fra 2022 til 2023 har gitt utslag på økonomien til instituttene - før justering for PPU-tall:

Samletabell - fordeling institutt / fakultetsnivå							
tall i hele 1000	Åpen ramme		Aktivitetsendring			Sum aktivitetsendring	Åpen ramme (utd.indikator) 2025
	2024	LPK	70 %	50 %	70 %		
			Studiepoeng	Doktorgrader	Gj.f. Endring		
KMD	40 550	1 541	1 197	725	-89	1 833	43 923
Kunst	9 899	376	19	181	-208	-7	10 268
Design	7 667	291	189	0	112	301	8 259
Musikk	10 448	397	630	181	64	876	11 721
Fakultetsnivået	0	0	359	362	-58	664	664
Sum fak	40 550	1 541	1 197	725	-89	1 833	43 923

«Sum aktivitetsendring» = linjen for «Resultatmidler utdanning» i tabellen under kapittel 7.3.

Den økonomiske uttellingen kommer som konsekvens av følgende endringer i resultatindikatorene studiepoengproduksjon, avlagte doktorgrader og fullføringsgrad. Nedenfor er forsøkt vist hvordan endringer i budsjettmessig uttelling er knyttet til endring i de ulike indikatorene – og finansieringssatser pr indikator.

Studiepoengproduksjon:

Satser i ny finansieringsmodell:

Pris studiepoeng	KD til UiB		UiB til KMD 75 %		KMD til institutt 70 %	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Kategori 1	54,550	56,600	40,913	42,450	28,639	29,715
Kategori 2	81,800	84,900	61,350	63,675	42,945	44,573
Kategori 3	190,900	198,150	143,175	148,613	100,223	104,029

Studiepoengproduksjon for fakultetet og pr institutt (antall 60-studiepoengsenheter):

Studiepoeng "Studieprogram der emnet tilhører"			Studiepoeng "Studieprogram der emnet tilhører"		
Resultat 2022	Kategori 1	Kategori 2	Resultat 2023	Kategori 1	Kategori 2
KMD	14,08	550,27	KMD	17,83	566,63
Kunst		189,26	Kunst		189,71
Design		154,08	Design		158,33
Musikk	14,08	206,93	Musikk	17,84	218,58

- Kunstakademiet (KA) har omtrent uendret studiepoengproduksjon fra 2022 til 2023.
- Institutt for design (Design) øker studiepoengproduksjon fra 2022 til 2023, og øker uttellingen.
- Griegakademiet (GA) øker studiepoengproduksjon fra 2022 til 2023, og øker uttellingen.

Studiepoeng (tall i hele 1000)	2024	LPK	Aktivitetssend	2025
KMD	34 335	1 305	1 197	36 837
Kunst	8 128	309	19	8 456
Design	6 617	251	189	7 057
Musikk	9 290	353	630	10 273
Fakultetsnivået	10 300	391	359	11 051

Eks.: Design 2025:
158,33 (studiepoeng) x kr 44.573 (sats 2025) = kr 7.057'

Avlagte doktorgrader:

KDs satser pr avlagt doktorgrad i ny finansieringsmodell:

	KD til UiB		UiB til KMD 75 %		KMD til institutt 50 %	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Doktorgrader	465,550	483,240	349,163	362,430	174,581	181,215

Oversikten viser registrerte avlagte doktorgrader som har gitt uttelling i 2022 og 2023.

- KA har 3 avlagte doktorgrader i 2023, mot 2 i 2022. Det gir økt uttelling for 1 doktorgrad.
- GA har 4 avlagte doktorgrader i 2023, mot 3 i 2022. Det gir økt uttelling for 1 doktorgrad.
- Design har ingen avlagte doktorgrader i 2022 eller 2023. Det gir 0 endring.

Resultat	2022	2023	Endring
KMD	5	7	2
Kunst	2	3	1
Design			0
Musikk	3	4	1

Åpen ramme (tall i hele 1000)	2024	LPK	Aktivitets- endring	2025
KMD	1 746	66	725	2 537
Kunst	349	13	181	544
Design	0	0	0	0
Musikk	524	20	181	725
Fakultetsnivået	873	33	362	1 269

Eks.: Kunst 2025:
3 doktorgrader x kr 181.215 (sats 2025) = kr 544'

Fullføringsgrad (gjennomføring på normert tid):

Satser:

Marginal uttelling	Vekting	KD til UiB		UiB til KMD 75 %		KMD til institutt 70 %		KDs satser
		2024	2025	2024	2025	2024	2025	
Totalt	100 %	50,000	51,900	37,500	38,925	26,250	27,248	
Nivåddifferanse	17 %	8,333	8,650	6,250	6,488	4,375	4,541	Håndteres av UiB sentralt
Endring	83 %	41,667	43,250	31,250	32,438	21,875	22,706	Sats fratrukket nivåledd

	Gjennomført grad 2022			Gjennomført grad 2023			Endring 22-23
	Kullstørrelse	Normert tid	Fullføringsandel	Kullstørrelse	Normert tid	Fullføringsandel	
KMD	220	143	65,00 %	215	137	63,72 %	-1,28 %
Kunst	77	65	84,4 %	76	55	72,4 %	-12,0 %
Design	68	48	70,6 %	61	48	78,7 %	8,10 %
Musikk	75	29	38,7 %	78	33	42,3 %	3,64 %

Fullføringsgraden beregnes med utgangspunkt i fullføringsandelen. Når den er lavere enn året før, vil resultatuttelling på indikatoren gå ned ift. året før.

- KA har en lavere fullføringsandel i 2023 enn i 2022 og taper med det resultatuttelling
- Design har høyere fullføringsandel i 2023 enn i 2022 og får økt uttelling
- GA har høyere fullføringsandel i 2023 enn i 2022 og får økt uttelling

Fullføringsgrad (tall i hele 1000)	2024	LPK	Aktivitets- endring	2025
KMD	4 469	170	-89	4 549
Kunst	1 422	54	-207,9	1 268
Design	1 050	40	112,2	1 202
Musikk	634	24	64,5	723
Fakultetsnivået	2 234	85	- 45	2 275

Eks.: Musikk 2025 (endring):
+3,64% (endring) x 22.706 (sats) / 78 (kullstørrelse) = kr 64,5'

Justering for PPU-tall:

Griegakademiet er siden 1.1.2021 overført all ressursinnsats (lønns- og driftsmidler) til PPU-studiet fra Institutt for design. Fra 2021 til 2022 var det en stor nedgang både i studiepoeng og kandidater. I budsjettuttelling for 2024 ga dette kr 626' i redusert studiepoenguttelling og kr 624' i redusert kandidatuttelling for Griegakademiet. Endring i uttelling fordeles likt mellom KMDs tre institutter siden disse står solidarisk ansvarlig for resultatene på PPU-studiet:

Fordeling av PPU-endring:	Endret uttelling		Fordelt 1/3 pr institutt		
	Studie-poeng	Kandi-dater	Studie-poeng	Kandi-dater	Sum endring
KA - Institutt for samtidskunst			-209	-208	-416
GA - Institutt for musikk	-626	-624	417	416	833
Institutt for design			-209	-208	-416
SUM	-626	-624	-	-	-

60-STUDIEPOENG:	2021	2022	2023	Endring		KANDIDATER:	2021	2022	2021-2022
				2021-2022	2022-2023				
GA	23,25	13,5	20,75	-9,75	7,25	GA	24	11	-13

I 2023 økte studiepoengene igjen, men med lavere uttelling i ny finansieringsmodellen for 2025, og ingen uttelling for kandidater. Det gjør uttellingen for PPU-studiet vesentlig lavere, og resultatene justeres likt mellom instituttene.

Fordeling av PPU-endring:	Endret uttelling		Fordelt 1/3 pr institutt		
	Studie-poeng	Fullførings-grad	Studie-poeng	Fullførings-grad	Sum endring
KA - Institutt for samtidskunst			108	-	108
GA - Institutt for musikk	323		-215	-	-215
Institutt for design			108	-	108
SUM	323	-	-	-	-

Beregnet slik:

7,25 (endring i studiepoeng) x kr 44.573 (sats) = kr 323.154.

Dette beløpet inngår i GA's økte studiepoengproduksjon, og deles likt på de 3 instituttene.

= kr 107.718.

2) Resultatmidler forskningsindikatoren

KD har i ny finansieringsmodell fjernet forskningsindikatoren (tidligere lukket ramme) som ga uttelling på alle BOA-inntekter og publisering. I forbindelse med overgang til ny modell går dermed budsjettmessig uttelling i gammel lukket ramme inn i basisdelen i ny finansieringsmodell.

UiB har imidlertid etablert en egen forskningsindikator i sin inntektsfordelingsmodell fra 2025. Her gis det slik uttelling for eksterne inntektene fra disse finansieringskildene:

Forskningsindikator - priser inntektsfordelingsutvalget				Pris forrige år + LPK			
Pris 2024	Prosjekt	Fakultet	Sum	Pris 2025	Prosjekt	Fakultet	Sum
ERC	0,200	0,400	0,600	ERC	0,208	0,415	0,623
Annen EU	0,075	0,150	0,225	Annen EU	0,078	0,156	0,234
SFF	0,125	0,250	0,375	SFF	0,130	0,260	0,390
SFI/FME/FKB/SFU	0,100	0,200	0,300	SFI/FME/FKB/SFU	0,104	0,208	0,312

Det vil f.eks. si at for hver 1.000 kroner KMD har i inntekt fra EU i 2023 blir det gitt kr 156 i resultatuttelling for 2025-budsjettet til fakultetet + en prosjektdel på kr 78 til prosjektet.

Ifm. innføringen av UiBs nye inntektsfordelingsmodell, som er budsjettneutralt i 2024, er det beregnet et «startutgangspunkt» for denne nye indikatoren for 2024. Det er basert på et gjennomsnitt av inntekter i perioden 2020-2022. Dette for å utjevne eventuelle effekter av tilfeldige variasjoner. Da ser tallene slik ut for KMD, som kun har EU-inntekter i denne perioden. Tall i hele kroner.

Inndata - Regnskapsført aktivitet per prosjektype					Inndata - Regnskapsført aktivitet per prosjektype					
Snitt 2020-2022	ERC	Annen EU	SFF	SFI+	2023	ERC	Annen EU	SFF	SFI+	Endring
18 KMD	0	210 922	0	0	18 KMD	0	1 485 602	0	0	1 274 680
Kunst		181 377			Kunst		208 588			27 211
Design		13 071			Design		707			- 12 364
Musikk		9 870			Musikk		1 176 253			1 166 383
Fakultetsnivået		6 605			Fakultetsnivået		100 054			93 449

KMDs EU-inntekter øker og gir fakultetet en positiv resultatuttelling i forskningsindikatoren 2025 på kr 199'. Budsjetfordelingsprinsippene på KMD fordeler aktivitetsendring 50/50 mellom institutt og fakultet. Særlig Griegakademiet har store endringer i EU-inntekter for 2023. Det gir følgende endringer (tall i hele 1000) som er lagt inn i budsjettets fordeling:

Resultatuttelling i hele 1000	1000		50 % til institutt					Forsknings- indikator 2025
	Forsknings- indikator 2024	LPK på indikator	Aktivitetsendring					
			ERC	Annen EU	SFF	SFI+	Sum	
Kunst	14	0,5		2			2	16
Design	1	0,0		-1			-1	0
Musikk	1	0,0		91			91	92
Fakultetsadm	0	0,0		7			7	8
Rest fakultet 50%	16	0,6		99			99	116
Sum fak	32	1,2	0	199	0	0	199	232

Styre/Råd: Fakultetsstyret

Styresak: 73/24

Dato: 05.12.2024

Arkivsaksnr: 2024/145-8

Nominasjonskomiteer KMD 2024/2025

Bakgrunn

Jamfør UiB sitt valgreglement §4, skal det oppnevnes en nominasjonskomite for valg ved hvert styringsorgan. Nominasjonskomiteen skal foreslå kandidater for valgstyret når det ved utløpet av forslagsfristen ikke er kommet inn tilstrekkelig antall forslag på kandidater, eller tilstrekkelig antall forslag på kandidater av begge kjønn. Nominasjonskomiteen bør bestå av representanter for alle stemmerettsgruppene. Komiteen velger selv sin leder og organiserer seg selv.

Ved valg til fakultetsstyret foreslår instituttlederne medlemmer fra gruppen fast ansatt i undervisnings- og forskerstilling og fra gruppen midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstilling. Arbeidstakerorganisasjonene foreslår medlem fra de teknisk og administrativt ansatte. Studentutvalget foreslår medlem fra studentene. Ved valg til instituttråd foreslår instituttrådet medlemmer til nominasjonskomiteen. Det skal settes ned ny komite hvert år. Nominasjonskomiteen vedtas av Fakultetsstyret.

Til saken

Det er foreslått følgende kandidater til nominasjonskomiteen for 2024/2025:

Nominasjonskomité for Fakultetsstyret

Gruppe A: Simon Gilbertson

Gruppe B: Gulleik Løvskar

Gruppe C: Jill Karlstad – vara: Kari Merete Paulsen

Gruppe D: TBA – sendt henvendelse KSU uten resultat

Nominasjonskomite ved Kunstakademiet - Institutt for samtidskunst

Gruppe A: Anne-Helen Mydland

Gruppe B: Hanna Maria Feronia Wennborg

Gruppe C: Andreas Dyrdal

Gruppe D: Margrethe M.L. Smedgaard

Nominasjonskomite ved Griegakademiet - Institutt for musikk

Gruppe A: Jarle Rotevatn

Gruppe B: Ole Kristian Einarsen

Gruppe C: Morten Norheim

Gruppe D: Tora Herringbotn Theigmann

Nominasjonskomite ved Institutt for design

UNIVERSITETET I BERGEN

Fakultet for kunst, musikk og design

Gruppe A: Gustav Kvaal

Gruppe B: Taran Neckelmann

Gruppe C: Andela Kuljac

Gruppe D: Emilie Myrene Stokke

Forslag til vedtak:

***Fakultetsstyret vedtar nominasjonskomiteen for Fakultetsstyret, Kunstakademiet -
Institutt for samtidskunst, Griegakademiet og Institutt for design for 2024-2025.***

Frode Thorsen
dekan

Saksbehandler
MHSE

Styre: Fakultet for kunst, musikk og design

Styresak: 75/24

Møtedato: 5. desember

Dato: 27. november 2024

Arkivsaksnr:

Reakkreditering – Masterprogram i design

Bakgrunn

Institutt for design har gjennomført endelig programevaluering av Masterprogrammet i design, som instituttrådet (IRDE) behandlet i sak [38/24](#) og ferdigstilling av emner i sak [39/24](#) i møte 17. oktober 2024.

I sak [83/22](#) godkjente fakultetsstyret forslaget til redesign av Masterprogrammet i design, gitt at det gjøres endringer utfra SKKs bemerkninger. Instituttet fikk en to-årsperiode for å gjennomføre en løpende programevaluering. Fakultetets studiekvalitetskomite (SKK) har behandlet saken i møte 20. november, og gir sin anbefaling til fakultetsstyret for endelig godkjenning.

Til saken

Instituttleder for design gjennomgikk programevalueringen og revisjon av emner for SKK. SKK sine medlemmer ble bedt om å vurdere programevalueringen og instituttrådsvedtaket i henhold til formelle krav i forskrifter og annet rammeverk:

- Nokut – tilsynsforskrift:
[§2-1](#) Forutsetning for akkreditering, [§2-2](#) Krav til studietilbud, [§2-3](#) Krav til fagmiljø, og [§4-1 \(3\)](#) Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet
- Studiekvalitetsforskriften [kapittel 3](#) (§31 §3-2, §3-3)
- [UiB studieforskrift](#) og UH-lov

I tillegg hadde SKK en diskusjon om noen punkter og spørsmål:

- Er kravene i forskriftene dokumentert og innfridd?
Hvilke endringer er gjort siden programmet ble vedtatt?
- Er det kritiske bemerkninger av betydning for reakkreditering, jf kvalitetssystembeskrivelsen, eller andre forhold? (ekstern fagfellerapport, studentundersøkelser, annet)
- Hvordan samstemmer forslaget med innspill og føringer som er gitt underveis?
- Gjennomføring, tiltaksplaner og ressursituasjon
- Andre spørsmål og kommentarer
- Konklusjon: SKK anbefaler grunnlag for fakultetsstyresak, og endelig godkjenning

SKK sluttet seg til arbeidet og endringene som er gjort med emner, og mener det har vært en grundig prosess gjennom de to siste årene. Dette er derfor bare den siste endelige godkjenning som gjøres i en lengre prosess.

SKK diskuterte begreper og definisjoner, som eksempelvis hvordan vi skal vurdere "kvalifiserte søkere". Slike standarder må justeres i henhold til søkermassen, og ikke bare

etter ideelle faglige kriterier. Videre ble det nevnt at det pr i dag er en stor overvekt av kvinner i programmet, som instituttet ønsker å utjevne. Det ble stilt spørsmål om begrepet “generell designkompetanse”, og anbefaling om at slike benevnelser blir mer spisset. Instituttleder presiserte at det er behov for å rydde i språk og begrepsbruk i programbeskrivelsen. SKK mener dette er en oppfølging instituttet kan gjøre gjennom kommende revisjoner, og vil ikke være avgjørende for godkjenning av programmet slik det her foreligger.

Det vises til [programevalueringsrapporten](#) fra programstyret og instituttet, og til positiv [rapport](#) fra ekstern fagfelle, Steinar Killi.

På dette grunnlaget anbefaler SKK at fakultetet godkjenner Masterprogrammet i design for reakkreditering, slik saken her foreligger.

Forslag til vedtak

Fakultetsstyret godkjenner Masterprogrammet i design for reakkreditering, med de reviderte emnene som følger saken.

Frode Thorsen
dekan

Saksbehandler: SABJ/HSK

Styre: Fakultet for kunst, musikk og design

Styresak: 76/24

Møtedato: 5. desember 2024

Dato: 27. november 2024

Arkivsaksnr:

Godkjenning: Redesign av studieprogrammet Praktisk- pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design (PPU-KMD)

Bakgrunn

Fakultetsstyret behandlet studieplanen for PPU-KMD for reakkreditering i sak [32/24](#) i juni. I oppfølging av tiltakene som ble foreslått, har programstyret utarbeidet forslag til redesign av studiestruktur og emner. Forslaget ble behandlet i [IRGA 19/24](#), der beskrivelse av ny studieplan og emner er vedlagt saksfremlegget.

Protokollen fra Instituttrådet for Griegakademiet (IRGA) viser følgende vedtaksformuleringer:

Instituttrådet ved Griegakademiet godkjenner forslaget om ny studiestruktur med de kommentarer som kom fram i møtet og i selve saksforelegget. Instituttrådet ber også om at følgende punkter blir fulgt opp i programstyret for PPU- KMD:

- *Programstyret bes lage nye ressursoversikt som skal godkjennes av instituttleder. Det er en forutsetning at ressursbruken ikke øker.*
- *Programstyret bes utarbeide overgangsordning for studentene på deltid 2 i overgangsåret. Godkjennes av instituttleder.*
- *Programstyret bes lage en oversikt over pensumomfanget til ny studieplan vs. gammel, med sammenligning*

Anbefaler oppstart fra høsten 2025 og en overgangsordning som i hovedsak vil avvikles etter ett år, eventuelt med individuelle tilpasninger i 2. år.

Didaktikk i PPU2 må tydeliggjøres

- *Språklig gjennomgang av Læringsutbyttebeskrivelsene (adjektiv må gjenspeile det nivået PPU skal ligge på i NKR – 6.2/7)*

I tillegg er detaljerte kommentarer er sendt fra instituttleder til programstyreleder og studiekonsulent.

Forslaget sendes videre for sluttbehandling i fakultetet

Fakultetets studiekvalitetskomite (SKK) behandlet saken i møte 20. november, slik den ble oversendt fra instituttet, I oversendelsen er det siste hovedpunktet i vedtaket fra IRGA rettet opp. Programstyret har også oversendt en ressursoversikt til instituttleder, som fulgte saken til SKK.

Til saken

Programstyreleder og studiekonsulent presenterte programstyrets forslag til redesign for SKK, med vedtaket i IRGA. Redesignet er en direkte videreføring av programevalueringen og reakkrediteringsvedtaket som ble gjort i fakultetsstyret i juni. Det informeres om at det ikke er endring av innholdet i studieplanen, kun en omstrukturering av emnene.

Hovedpunkter i redesignet fra opprinnelig plan er:

- Ny emnestruktur – fra 6 emner til 4 emner. De nye emnenavnene er PPU1, PPU2, PPU3, PPU4. I tillegg kommer obligatorisk praksis.
- Alle emnene går over ett semester, og ikke over to, som i dag.
- Alle emnene har en tilhørende praksistype
- Nye læringsutbyttebeskrivelser er formulert i tråd med anbefalingene fra eksternt fagfelle

Programstyreleder viser til dokumentet fra programstyret om ressursbehov, at det er behov for en overgangsordning for deltidsstudenter og studenter som nå er i programmet. Dette kreve ekstra ressurser en periode. Når programmet er i ordinær drift, vil dette ikke ha større kostnader enn det vi ser pr i dag. Begrunnelse for disse endringene ble presentert, slik det også fremgår av saken fra instituttrådet.

Diskusjon i SKK

Endringen fra de tidligere emnene som ved emnenavn beskrev henholdsvis Pedagogikk I og Pedagogikk II, og Didaktikk I og Didaktikk II (for hhv kunst/design og musikk), er nå endret til store emner som blander disse fagene. Det ble vist til studenttilbakemeldinger om at det var et kunstig skille mellom pedagogikk og didaktikk som her er forsøkt utbedret. I tillegg kan det fra dette også utarbeides mer relevant praksis som knytter seg til hvert av emnene.

SKK stilte spørsmål om redesignet er en løsning som vil bedre studentenes opplevelse, og om de får en forståelse av henholdsvis pedagogikk- og didaktikkfaget. Det har også vært fremhevet i studieplanutvikling ved KMD, at emner skal ha et dekkende navn som gjenspeiler innholdet. I dette slutter SKK seg til de undersøkelsene og løsningene som programstyret og instituttet anbefaler. Det gis også innspill om at en slik struktur kan åpne for nye kvalitative gevinster, og pedagogiske muligheter:

Programstyret og fagfelle mener at denne strukturen som er foreslått vil gjøre undervisning, gruppearbeid og eksamen lettere å gjennomføre, og at programbeskrivelsen og navnet på studieprogrammet tar høyde for studieinnhold (jf Nokutforskrift § 2-2)

SKK reiste også spørsmål om undervisningsintensivitet og detaljnivået i emnebeskrivelsene. (6 ukers undervisning og samlinger 4 dager i strekk.) Som en praktisk-pedagogisk ettårig videreutdanning, som også er et deltidsstilbud for studenter i jobb, synes dette opplegget å være omfattende. Det anbefales at dette evalueres på sikt.

SKK viser til at store emner som blander flere fag og aktiviteter, også medfører økt omfang av fagadministrativ koordinering (emneansvar) i forhold til dagens løsning. Dette bør også tas med i en ressursvurdering. Programstyret mener å ha tatt høyde for dette, og har en forventning om at løsningen kan gi grunn for et enda bedre og tettere samarbeid i fagmiljøet.

SKK mener at spørsmål om ressursbehov og mulighet for gjennomføring fra H25, må avgjøres på instituttet. SKK viser ellers til behandling av reakkrediteringssaken for PPU-KMD, og mener at forslaget til redesign ikke endrer på de vurderingene som tidligere ble gjort. Det orienteres om at programevalueringsrapporten og forslaget til redesign er delt med UiB og programstyret for lektorutdanningen, som også er ansvarlig for UiB sitt generelle PPU-program. Vi har ikke mottatt kommentarer eller innspill om forslaget til redesign, som her foreligger.

På dette grunnlaget anbefaler SKK at redesignet av studieplanen for PPU-KMD godkjennes. Det tas forbehold til merknadene fra SKK:

- Ressursbehov må avklares (derunder også fagadministrativ koordinering/emneansvar)
- Evaluering av undervisningsopplegg og -intensitet
- Overgangsordning for studenter frem mot evt oppstart fra H25

Det forutsettes at dette løses ved instituttet, eventuelt i samråd med fakultetet.

Forslag til vedtak

Fakultetsstyret slutter seg til vurderingene som er gjort i Studiekvalitetskomiteen (SKK), og godkjenner redesignet for PPU-KMD med de merknadene som er kommet frem i saken.

Frode Thorsen
dekan

Vedlegg:

Notat fra programstyret:

Overgangsordning og ressursar knytt til redesign PPU-KMD.pdf

Saksbehandler: FBD/HSK

Ny struktur på PPU – ressurser og overgangsordning

Bakgrunn

Ny struktur og studieplan for PPU, med anbefalt oppstart studieåret 2025/2026 ble vedtatt av IRGA 17.10.2024. Vi har tatt utgangspunkt i ressursene programmet disponerer per høsten 2024 i utarbeidelsen av redesignet. Vi ser imidlertid behov for ekstra ressurser i overgangsåret, for at deltid 2-studentene høsten 2025, kan bli ivaretatt på best mulig måte og få et opplegg med tilfredsstillende faglig kvalitet.

Nåværende struktur:

Deltids- og heltidsstudentene følger samme undervisning. Deltid 1 har undervisning mandager og tirsdager, deltid 2 onsdager og torsdager, i 6 uker hvert semester. Heltid har undervisning alle de fire dagene. Ifølge den nåværende planen skulle deltid 2 studentene følge undervisning onsdager og torsdager neste studieår.

Utfordring i overgangsåret:

Under revisjonen ble temaene fra dagens emner blandet og fordelt på en ny måte mellom de nye emnene, for å skape en logisk tematisk helhet og progresjon, tilpasset praksistypen studentene skal ut i hvert semester. Flere av temaene fra dagens man-tirs undervisning ble flyttet til ons-tors, og omvendt. Hvis deltid 2 studentene skal kunne komme kun onsdager og torsdager neste studieår, noe som ble forespeilet da de tok imot plassen ved PPU studiet, blir kun deler av undervisning nytt stoff for dem, samtidig som de ikke får undervisning i forholdsvis mange av temaene.

Temaer som er flyttet fra ons-tors (202 emner) til man-tirs (PPU 1 og PPU 2) - deltid 2 må få tilbud om denne undervisningen:

Pedagogikk: profesjonsforståelse, endringer i skole, samfunn og lærerrolle, Danning. Skolens oppgaver og funksjoner. Skolens mandat. Mangfold Tid. Sted. Urfolksperspektiver, inklusiv samisk perspektiv, joik og duodji. Profesjonsetikk. Taushetsplikt. Kunnskapsbegrepet.

Musikkdidaktikk: Kunnskap i musikk, Musikkundervisning i et danningperspektiv, VGS didaktikk og vurdering, Lytting, Samarbeidslæring, Genreforståelse.

Kunst- og designdidaktikk: Formidling, Undervisningsplanlegging, gjennomføring og vurdering for vgs.

Temaer som er flyttet fra man-tirs (201 emner) til ons-tors (PPU 3 og PPU 4) - deltid 2 trenger ikke å komme til denne undervisningen:

Pedagogikk: Identitetsutvikling, perspektiver på kjønn, Barne- og ungdomskultur, Digitalitet, Tilpasset opplæring, Språk og kommunikasjon, Gruppeprosesser, Sosial kompetanse og relasjoner, Konflikter og mobbing

Musikkdidaktikk: Arbeid i kulturskolen, Improvisasjonsmetodikk, Notelesing, Instrumentalmetodikk, Folkemusikk, gehør og samspill, Rammeplan for kulturskolen, Øving, Motorisk læring

Kunst- og designdidaktikk: Undervisning i kulturskolen, læringsprosesser i kunst og designfag, didaktisk lab, som inkluderer, tegne-, form- design-, og arkitekturdidaktikk, prosjektarbeid i skolen.

Muligheter for løsning:

Fagmiljøet har diskutert mulige løsninger i overgangsåret (i beskrivelsene: «studentene» = deltid 2 studenter):

1. Deltid 2 går man, tirs, ons, tors vårsemesteret 2026 (mye av dagens ons-tors undervisning flyttes til vårens undervisning alle fire dager), og har evt noen få undervisningsdager i høstsemesteret. Fordeler: minst ressurskrevende. Ulemper: studentene som jobber halve uken klarer ikke å følge undervisningen, da våren vil kreve oppmøte fire dager i uken (i 6 uker).
2. Parallell undervisning: Mens en lærer underviser i den nye strukturen, kan en annen lærer undervise deltid 2 (samtidig). Fordeler: studentene følger den opprinnelige planen med undervisning to dager i uken. Ulemper: krever tilpasning av hver ukes undervisning til den nye strukturen – undervisning for deltid 2 kan være oppstykket, avhengig av hvilken underviser er «ledig», og krever dobbelt med ressurser i undervisningsperioder.
3. Vi kan ha undervisning i praksisperioden for deltid 2 studentene (1-2 uker), og/eller spre undervisningen utover flere uker ıla semesteret, der vi går gjennom det de går glipp av ved å følge den nye strukturen. Deltidsstudentene har fri deler av praksisperioden, derfor er en slik løsning mulig. Fordeler: undervisningen for deltid 2 kan henge mer sammen faglig, undervisningsdager og tider kan tilpasses studentenes ønsker. Ulemper: krever ekstra undervisningsressurser, planlegging av et eget løp for disse studentene og tvinger lærerne til å undervise nærmere hele semesteret.
4. Undervisning av deltid 2 i slutten av høstsemesteret. Deltid 2 studentene har fri i desember. Fordeler: som i punkt 3. Ulemper: som i punkt 3, pluss at undervisere må samtidig veilede deltid 1 og heltidsstudentene, og ha eksamen med alle som følger den nye strukturen i to av emnene.
5. Andre muligheter: undervise noen fredager hvert semester, ha helgesamlinger, ta opp noen av forelesningene – asynkron undervisning. Disse alternativene kan brukes i tillegg til en valgt hovedløsning.

Vi ser et stort behov for å få tilført ekstra ressurser til bruk i overgangsåret 2025/2026 for å kunne følge opp deltid 2 studentene. Vi estimerer behovet til å være på mellom 100-150 AT. Hvis det ikke blir mulig, blir løsningen å gi mindre undervisning til alle, og i overgangsåret fordele eksisterende ressurser på både det nye og det gamle studieløpet. Dette anser vi imidlertid som svært uheldig da vi allerede har svært begrensede ressurser (nærmere halvert siden 2019). Fagmiljøet jobber samtidig kontinuerlig med å tydeliggjøre profileringen av innholdet i utdanningen mot musikere, kunstnere og designere. Vi er bekymret at dette særpreget til PPU-KMD kan bli svekket hvis ressursene må omfordeles på den ovennevnte måten. Det første året med en helt ny struktur og innhold vil trolig kreve ekstra mye av programkoordinator og programstyreleder. Det å eventuelt flytte deler av den administrative ressursen til undervisning vurderes også som lite hensiktsmessig. Vi har forståelse for krevende økonomisk situasjon ved fakultetet, men håper at det likevel finnes midler som kan brukes for å styrke denne målrettede utviklingen av den tverrfaglige PPU utdanningen ved KMD det ene året. Fagmiljøet har brukt betydelig mengde av sin forskningstid til dette arbeidet allerede.

Informasjon og dialog

Vi planlegger et informasjonsmøte med dagens deltid 1 studenter (deltid 2 til høsten 2025) den 18. november, der vi informerer om den nye strukturen og utfordringene knyttet til omorganiseringen. Vi vil legge opp for dialog, der studentene kan komme med innspill om hvilken av de skisserte løsningene vil være mest hensiktsmessig ut fra deres ståsted. Vi ønsker å bruke studentenes meninger som hovedgrunn til å velge en av løsningene presentert ovenfor.

For å estimere behovet for ekstra ressurs mer nøyaktig er det nødvendig å lage detaljerte undervisningsplaner på dag- og timenivå. Dette klarer vi ikke å gjennomføre før jul. Vi planlegger å ferdigstille nye undervisningsplaner i februar og organisere et nytt møte med studentene, der vi blir enige om en konkret løsning for deltid 2 neste studieår. Etter møtet kan behovet for ekstraressurs beregnes mer nøyaktig.

28.oktober 2024

Julia Leikvoll, programkoordinator

Styre: Fakultet for kunst, musikk og design

Styresak: 77/24

Møtedato: 5. desember

Dato: 27 november 2024

Arkivsaksnr:

Delegasjonssak – studieplanendringer i UFF og Studieutvalget

Bakgrunn

KMD sitt reglement definerer mandat og ansvar for fakultetets organer i henhold til UiBs myndighetskart. Fakultetsstyret har det overordnede ansvaret for strategiske beslutninger og prioriteringer innenfor fakultetets utdannings- og forskningsområder. Reglementet viser mandater til Studieutvalget (SU-KMD) og Utvalg for forskning- og forskerutdanning (UFF), og utvalgenes ansvar for å ivareta og forberede saker for behandling i fakultetsstyret.

Fakultetsledelsen ønsker å delegerer flere saker fra fakultetsstyret til disse spesialiserte utvalgene, for å sikre effektiv saksbehandling og oppfølging av beslutninger. Delegeringsbestemmelser må være i tråd med rammeverket, og ta høyde for de bestemmelsene som gjelder også i kvalitetssystemene for utdanning og forskerutdanning.

Til saken: fakultetsstyrets utvalg og mandat

I fakultetets reglement [§2-1](#) heter det bl.a. at

Fakultetsstyret skal fastsette fakultetets strategier for utdanning, forskning, forskerutdanning og formidling og legge planer for fakultetets utvikling i samsvar med de målene som er gitt av Universitetsstyret. (...)

Fakultetsstyret *skal selv* behandle og avgjøre alle saker av prinsipiell eller vesentlig betydning. Fakultetsstyret kan delegerer myndighet, men ikke ansvar.

I fakultetets reglement [§6](#) og i [§8](#) beskrives henholdsvis UFF og SU-KMD sine mandat. Utvalgene rapporterer til fakultetsstyret. Det er også viktig å vise til at instituttrådene har ansvarsområder i sine mandat ([§13](#)) som berører forskning og utdanning. Studieutvalget arbeider på fakultetsnivå med saker som går på tvers av instituttene eller krever strategisk og operativ samordning, mens instituttrådene har ansvar for fagspesifikke saker og den daglige oppfølgingen av utdanningskvalitet. Instituttrådene vedtar også mindre endringer i emner og studieprogram på bachelor- og masternivå.

I kvalitetssystemet for utdanning har SU-KMD i dag også ansvar som studiekvalitetskomite, som vurderer om evaluerte program og årsstudier følger forskriftskravene. Slik SU-KMD er sammensatt av alle programstyrelederene, åpner det også for diskusjoner i utviklingssporet. I slike saker gir SU-KMD/SKK sin vurdering og anbefaling til fakultetsstyret. Fakultetsstyret vedtar reakkreditering eller gir eventuelt pålegg om forbedring. I henhold til UiB sin studieforskrift [§3-1\(2\)](#), har fakultetsstyret ansvar for oppretting og nedlegging av årsstudium inntil 60 sp, studieretninger og emner.

Kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningene spesifiserer tilsvarende at ph.d.-programstyret (UFF) skal gi råd til fakultetsstyret. "Styret for de fakultetsvise ph.d.-programmene [UFF] skal gjennomgå emneevalueringer og evalueringer av emneporteføljen og rammene for

opplæringsdelen. På bakgrunn av emneevalueringer, skal ph.d.-programstyret vurdere kvaliteten på emnet og ved behov, vedta endringer. Ph.d.-programstyret skal på bakgrunn av evaluering av emneporteføljen og rammene for opplæringsdelen, vurdere behovet for å endre rammene for opplæringsdelen og opprette eller nedlegge emner. Ved behov, skal ph.d.-programstyret gi råd til fakultetet om opprettelse eller nedleggelse av emner.» Fakultetsstyret er vedtaksorganet i slike saker.

I forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid, heter det i [§17](#) at *myndighet som i denne forskriften er beskrevet at skal utøves av fakultetet selv, ikke kan delegeres til grunnenheten*. I hvilke saksområder dette også handler om delegasjon til UFF, må vurderes også i henhold til §1-2, der *fakultetet selv* defineres som organer på fakultetsnivå.

Både SU-KMD og UFF er fakultære organer under fakultetsstyret, som kan gis myndighet fra fakultetsstyret der forskrifter har ordlyd som *fakultetet selv*.

Forslag til delegering av myndighet fra fakultetsstyret til SU-KMD:

1. Godkjenne endringer i emner og studieprogram fra instituttrådene (revisjon) i den grad det ikke har større strategiske eller økonomiske konsekvenser.
2. Beslutte hva som er mindre endringer i emner og studieprogram som kan behandles i instituttråd, og hvilke endringer som bør behandles i SU-KMD eller fakultetsstyret i henhold til kvalitetssystemet og studieforskrift.
3. Behandle og fatte vedtak om tilpasninger i undervisnings- og vurderingsordninger som er nødvendige for å ivareta kvaliteten i studiene.
4. Følge opp og implementere tiltak knyttet til studentenes læringsmiljø og kvalitetssikring, inkludert tilbakemeldinger fra studentundersøkelser.
5. Utarbeide innstillinger til fakultetsstyret om større strukturelle endringer, som etablering, nedleggelse eller vesentlige revisjoner av studieprogrammer.

Studieutvalget rapporterer til fakultetsstyret hvert semester og legger frem en oversikt over vedtak fattet i delegert myndighet.

Forslag til delegering av myndighet fra fakultetsstyret til UFF:

1. Godkjenne mindre endringer i forskerutdanningskurs og emner, samt justeringer i opptakskriterier for ph.d.-programmer som ikke har vesentlige konsekvenser for fakultetets strategi eller økonomi.
2. Evaluere og vedta tiltak for oppfølging av fakultetets forskningsstrategi, i tråd med fakultetsstyrets overordnede prioriteringer.
3. Overvåke og vedta tiltak knyttet til forskningsetikk og kvalitetssikring av forskerutdanningen, i tråd med universitetets overordnede retningslinjer.
4. Gi innstillinger til fakultetsstyret om større strategiske beslutninger
5. Ansvar for kvalitetssikring av ph.d.-programmet i henhold til kvalitetssystemet

Utvalget for forskning og forskerutdanning er programstyret for ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid ved KMD, i tillegg til å være forskningsutvalg. UFF rapporterer til fakultetsstyret én gang per år og legger frem en oversikt over aktiviteter og vedtak i delegert myndighet.

Oppfølging og revisjon:

Fakultetsstyret forbeholder seg retten til å overprøve vedtak som fattes i delegert myndighet dersom det anses nødvendig. Delegeringen evalueres årlig for å sikre at den er hensiktsmessig og i tråd med fakultetets behov og overordnede strategi.

Forslag til vedtak

Fakultetsstyret slutter seg til forslag til delegering av myndighet til henholdsvis Studieutvalget (SU-KMD) og Utvalg for forskning og forskerutdanning (UFF), slik det er fremstilt i saksfremlegget.

Frode Thorsen
dekan

Saksbehandler: HSK

Styre: Fakultet for kunst, musikk og design

Styresak: 69/24

Møtedato: 05.12.2024

Dato: 29.11.2024

Arkivsaknr: 2023/7890

2024/145-8

Økonomirapport pr oktober 2024

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Fakultetsstyresak 79/23, *Budsjett for Fakultet for kunst, musikk og design 2024*

Saken gjelder:

- Økonomirapport pr 31.10.2024 for Fakultet for kunst, musikk og design.

Tildelte rammer 2024

Rammen for 2024 er internt fordelt iht. fakultetsstyresak 79/23 om budsjettfordeling 2024. Tabellen under viser fakultetets bevilgningsramme oppdatert pr oktober måned, inkludert endringer siden tildelt ramme ved starten av året.

Inntekter Fakultet for kunst, musikk og design(tusen kr)	Budsjett 2024 pr 01.01.24	Budsjett 2024 pr 31.10.24	Endring
Basis	110 696	110 738	42
Resultatbasert uttelling åpen ramme	66 497	66 497	-
Resultatbasert uttelling lukket ramme	1 080	1 080	-
Delsum annum	178 273	178 315	42
Øremerkede midler rekrutteringsstillinger	22 288	22 288	-
Øremerkede midler annet	1 000	3 957	2 957
Delsum øremerket	23 288	26 245	2 957
Sum KD-inntekt	201 561	204 560	2 999
Instituttinntekter annum	800	800	-
Instituttinntekter øremerket	650	650	-
Sum instituttinntekter	1 450	1 450	-
GA-inntekt som settes av for investeringer	-2 000	-2 000	-
GP-inntekt som settes av for investeringer	-1 000	-1 000	-
Investeringer finansiert av BOA	-	-	-
Avskrivningsinntekter	3 500	3 500	-
Inntekter til investering/avskrivning	500	500	-
Sum grunnbevilgning	203 511	206 510	2 999
Bidragmidler NFR	1 240	1 240	-
Bidragmidler EU	1 200	1 200	-
Bidragmidler andre inkl. oppdragsmidler	10 060	10 060	-
Sum bidrags- og oppdragsmidler	12 500	12 500	-
Sum totalt inntektsbudsjett	216 011	219 010	2 999

Budsjett 2024 for grunnbevilgningen er endret med følgende tildelinger pr oktober:

Delprosjekt	Beskrivelse	Budsjettbeløp	Periode
103862100 Humaniorastrategien, KMD	240626 Tildeling av midler til prosjekter og faglig pilotarbeid 2024 - UiBs Humaniorastrategi (23/2919)	-519 956	202408
102978100 Klimasatsing, KMD	240424 Svar på søknad Klimafond - KMD materiallab. (21/1286)	-200 000	202408
100577100 Internasjonalisering, KMD	240321 Utlysing av SPIRE-midler - tildeling av SPIRE-midler til fakultetene i 2024	-77 385	202408
100550100 Incentivmidler studier, KMD	240621 Tildelingsbrev incentivmidler 2024 (24/1856)	-110 000	202408
100000100 Uspesifisert annuum	240409 Tildeling fra sentralt avsatte midler for arrangementer i studiestart 2024 (13/3499)	-41 500	202408
104821100 Innovasjon, KMD	240619 UiB Ide 2024 - Resultater (24/7963)	-50 000	202408
102440100 Kunstnerisk utviklingsarbeid, KMD	241002 Budsjett 2024 - Tildeling av midlar til kunstnerisk utviklingsarbeid (23/2919)	-2 000 000	202410

1. Status fakultetet totalt

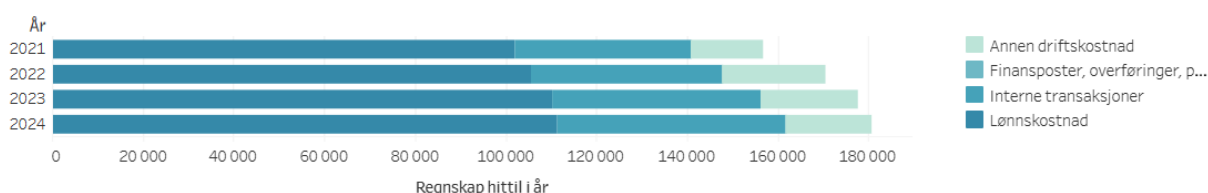
TABELL 1 STATUS FAKULTETET TOTALT. TALL I 1000 KR.

	Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i %
Inntekter	-219 010	-178 247	-176 933	-0,7%
Kostnader	224 091	181 835	180 769	0,6%
Sum totalt	5 081	3 588	3 836	-6,9%

Årsbudsjett: *Inntekter* viser årets samlede budsjetterte inntekter, mens *Kostnader* inkluderer inngående balanse for overføringer fra 2023 på 12,08 mill. kr, fratrukket budsjettert utgående balanse for overføring til 2025 på 7,0 mill. kr. Sum totalt under Årsbudsjett viser dermed en budsjettert merkostnad på 5,08 mill. kr.

Regnskap hittil i år er i sum i balanse i forhold til budsjett hittil i år. Med «hittil i år» menes t.o.m. siste måned, dvs. fra januar til oktober.

FIGUR 1 UTVIKLING KOSTNADER TOTALT. TALL I 1000 KR.

Figur 1 viser utvikling i kostnader de siste årene pr samme rapporteringstidspunkt.

2. Status grunnbevilgningen (GB)

2.1. Status i forhold til budsjett

TABELL 2 STATUS GRUNNBEVILGNINGEN (GB). TALL I 1000 KR.

		Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i %
Inntekter	Salgs- og driftsinntekt	-206 510	-167 830	-166 966	-0,5%
	Sum	-206 510	-167 830	-166 966	-0,5%
Kostnader	Lønnskostnad	132 632	108 016	108 230	-0,2%
	Annen driftskostnad	29 842	19 158	16 947	11,5%
	Interne transaksjoner	49 117	44 244	45 624	-3,1%
	Sum	211 591	171 418	170 802	0,4%
Sum	5 081	3 588	3 836	-6,9%	
Resultat	Overføring fra i fjor	-12 081	-12 081	-12 079	0,0%
	Overføring til neste periode	7 000	8 493	8 243	2,9%
	Sum	-5 081	-3 588	-3 836	6,9%
Sum	-5 081	-3 588	-3 836	6,9%	
Sum totalt		0	0	0	

Tabell 2 skiller ikke på grunnbevilgning annuum og øremerkede prosjekter. I tabell 2 viser «Årsbudsjett» hvordan årets tildelte grunnbevilgning og overføringer fra 2023 til 2024 er fordelt på kostnadsposter.

KMDs grunnbevilgning for 2023 hadde et underforbruk på 12,08 mill. kroner (*Overføring fra i fjor*), og dette beløpet ble overført til 2024 (fordelt med hhv. 4.54 mill. kroner på GB annuum og 7,54 mill. kroner på GB øremerkede prosjektmidler. Kolonnen for Årsbudsjett viser også at fakultetet har *budsjettet* med en overføring til 2025 (*Overføring til neste periode*) på 7,0 mill. kroner (GB øremerket prosjekt).

Regnskap hittil i år for grunnbevilgningen er samlet sett helt i balanse med budsjett hittil i år. Kort om status pr oktober:

- Inntekter viser bra balanse med budsjett hittil i år.
- Lønnskostnadene viser bra balanse med budsjett hittil i år
- Andre driftskostnader har noe underforbruk ift. budsjett hittil i år.
- Interne transaksjoner viser noe merforbruk enn budsjett hittil i år.

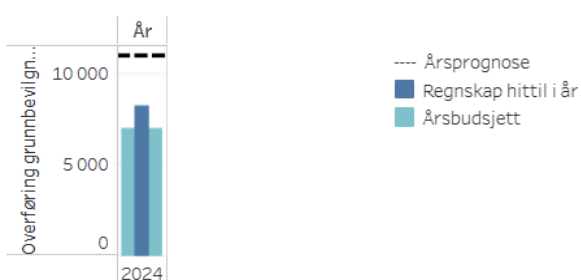
2.2. Prognose for overføring til neste år

Pr oktober 2024 er prognosen for overføring grunnbevilgning (GB) til 2025 på 11 mill. kroner, hhv. 8 mill. kr på GB øremerket prosjekt og 3 mill. kr på GB annuum.

På GB annuum er tildelingen på 3,5 mill. kroner som kompenserte bortfall av HK-dir. sin ramme til prosjektmidler kunstnerisk utviklingsarbeid (omtalt som «PKU-midlene») inkludert i prognosen.

Det er ikke lenger aktuelt å videreførde inneværende års PKU-midler til en ev. fremtidig felles nasjonal konkurransearena for kunstnerisk utviklingsarbeid (KU), og halvparten av midlene ble i september fordelt til KU-formål til institutter og forskningsgrupper. Intensjonen er å tildele resten i 2025. Svært lite av årets tildelte PKU-midler forventes derfor brukt i 2024, derfor økte prognosen for overføringer på GB annuum fra 0 til 3 mill. kr.

Figur 2
Overføring grunnbevilgning (GB)
Tall i 1000 kroner

3. Status bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

3.1 Status i forhold til budsjett

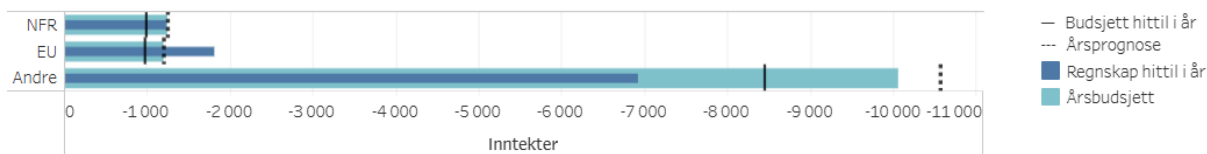
TABELL 3 STATUS INNTEKTER BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA). TALL I 1000 KR.

	Årsbudsjett	Budsjett hittil i år	Regnskap hittil i år	Avvik hittil i %
NFR	-1 240	-989	-1 231	24,4%
EU	-1 200	-978	-1 816	85,7%
Andre	-10 060	-8 450	-6 909	-18,2%
Gaver som ik..	0	0	-11	
Sum totalt	-12 500	-10 417	-9 967	-4,3%

Budsjettmålet for BOA 2024 er på 12,5 mill. kroner. Pr oktober 2024 er regnskapsført BOA-aktivitet i sum i bra balanse med budsjett hittil i år, men med noe avvik på hovedfinansieringskildene.

3.2 Prognose for BOA

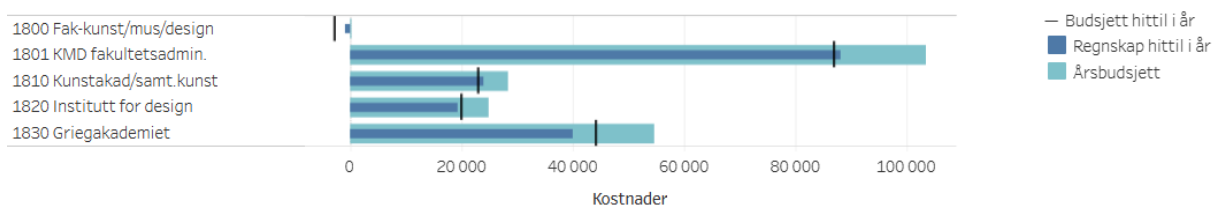
FIGUR 3 INNTEKTER BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA). TALL I 1000 KR.

Pr oktober måned er prognose for BOA-inntekter 13,0 mill. kroner i forhold til budsjettmålet på 12,5 mill. kroner.

4. Status ved instituttene og fakultetsnivået

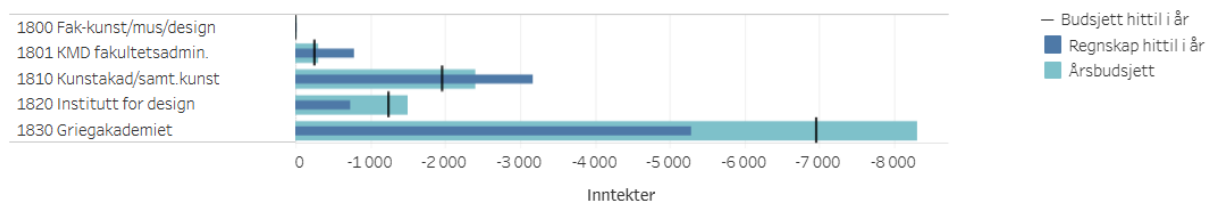
FIGUR 4 KOSTNADER PER INSTITUTT GRUNNBEVILGNINGEN (GB). TALL I 1000 KR.

Figuren over viser grunnbevilgning (GB) samlet og skiller ikke på annuum og øremerkede prosjektmidler. På instituttene/fakultetsnivået er dette status pr oktober måned.

- Fakultetsnivået har noe merforbruk på annuum og på øremerkede midler.
- Kunstakademiet har fortsatt merforbruk på annuum pga. negativ overføring fra 2023, og et lite underforbruk på øremerkede midler. Vedlagt er instituttleders vurdering av hvordan underskuddet håndteres.
- Institutt for design har bra balanse på annuum og et underforbruk på øremerkede midler.
- Griegakademiet har underforbruk på annuum og på øremerkede midler, som samlet sett er relativt stort.

FIGUR 5 INNTEKTER PER INSTITUTT BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA). TALL I 1000 KR.

BOA budsjettmål for 2024 er på 12,5 mill. kroner og fordelt ut pr institutt basert på budsjettall registrert på aktive prosjekter.

Figuren viser at det er særlig Griegakademiet og Kunstakademiet som har BOA-inntekter, der Kunstakademiet har vesentlig høyere aktivitet enn budsjettet, mens både Institutt for design og Griegakademiet ligger under budsjett.

5. Fakultetsdirektørs merknader

Økonomistatus pr oktober viser at både grunnbevilgningen (GB) og bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) er samlet sett i bra balanse i forhold til budsjett hittil i år.

Tildelt bevilgningsramme (GB annuum) for 2024 er stram. Selv etter at overføringer fra 2023 delvis er benyttet til å styrke instituttenes rammer. God økonomisk styring og tett økonomioppfølging av fakultetets institutter og seksjoner er viktig, da fakultetet må tilpasse sin virksomhet til fortsatt stramme rammer i årene som kommer.

Det er samtidig underforbruk knyttet til øremerkede tildelinger (GB prosjekt) som bør følges opp av instituttene mht. fremdrift og bruk av midler.

Fakultetets prognose for *overføringer* fra 2024 til 2025 er opprettholdt siden forrige økonomirapport på 11 mill. kroner på grunnbevilgningen (GB), der 8 mill. kr er på GB prosjekt og 3 mill. kr på GB annuum (se omtale under Prognose).

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar økonomirapport pr oktober 2024 til orientering

Frode Thorsen
dekan

Eli Neshavn Høie
fakultetsdirektør

Øivind Skaar
seniorrådgiver

Vedlegg:

- Kunstakademiet: Instituttleders plan for hvordan underskuddet skal håndteres

VEDLEGG: Kunstakademiet:

Instituttleders plan for hvordan underskuddet på KA skal håndteres og vurdering av konsekvens

Kunstakademiet – Institutt for samtidskunst (KA) har et underskudd som går tilbake til 2022. I 2023 og så langt i 2024 har Kunstakademiet jobbet iherdig med å redusere dette underskuddet, noe som har resultert i kutt på drift med over 35% og pågående vakanser. Drift kutt og vakanse så langt har ikke redusert underskuddet i den grad som vi håpet, selv om betydelig besparelser er gjort.

Derfor har KA nå begynt en periode med flere vakanser. I løpet av sommeren 2024 gikk fire medarbeidere på KA av med pensjon og vi har nå følgende ny vakanse som resultat: 50% førsteamanuensis tekstil, 50% førsteamanuensis grafikk, 100% professor foto, 20% førsteamanuensis II. I alt utgjør dette 220% stilling som vi holder vakant for resten av 2024 og som vi fortsetter å holde vakant i 2025 inntil underskudd er reversert eller vi har en dato for når dette er projisert oppnådd i 2025. Vi har tett dialog med økonomi og arbeider med å lage en prognose for å etablere når KA vil ha oppnådd budsjett balanse med denne høye vakansen. Vi er samtidig godt i gang med å utarbeide en bemanningsplan som er basert på behov for langsiktig nedbemanning med 1,8 stilling imot 2030 grunne fremtidig laver ramme for Fakultet og behov for å øke antall faste stillinger i tråd med endring av åremål systemet. Samtidig som Kunstakademiet nettopp vil trenge at noen stillinger er åremål basert for å ha en grad av fleksibilitet i forhold til et kunst- og kunnskapsfelt i sterk endring.

Per i dag er bemanning uforsvarlig lav i forhold til undervisningsbehov i vårt nylig reakkrediterte BA og MA Kunst, og dette er ikke bærekraftig. Vi er veldig sårbare for sykdom og har problemer i forhold til fast ansattes rett til forskningsfri. KA må rekruttere i stillinger så snart det er økonomisk mulig samtidig som vi vil holde behov for langsiktig nedbemanning i sikte. Vi må også se på hvordan vi unngår vikarer som går over 6 måneder, vi har utfordring med at rekrutteringsprosesser tar for lang tid, spesielt i forhold til å få sakkyndig komite på plass. Instituttet vil også vurdere å redusere stillinger tidligere enn fakultets plan dersom det er mer helhetlig forsvarlig, både økonomisk og i forhold til rekrutteringsprosesser, og kan gjøre oss mindre sårbare for uforutsette endringer.

Fra instituttleder Katrine Hjelde, 29.11.2024

Status for bruk av åremål ved KMD

Bakgrunn for saken

Flere kunstutdanningsinstitusjoner i Norge (KHIO, NMH, tidligere KHiB m.fl.) har hatt tradisjon for å anvende åremålsansettelser i faglige stillinger i utstrakt grad. Ved tidligere KHiB vedtok styret i 1997 at:

... ansettelse i stillinger der kunstnerisk/designfaglig kompetanse inngår i kvalifikasjonskravene normalt skal være på åremål (jfr. Uhl § 6-4 (1) bokstav j). Styret kan imidlertid, på bakgrunn av tilråding fra avdeling og berørte tjenestemannsorganisasjoner når tungtveiende faglige grunner tilsier det, bestemme at faglige stillinger skal utlyses for fast ansettelse (Styresak 63/97).

Denne føringen lå til grunn for ansettelser i tjueårsperioden 1997 – 2017. Prinsippvedtaket ble diskutert i perioden, men faglig ledelse med forankring i styret sikret at prinsipp og praksis ikke ble utfordret annet enn helt unntaksvis.

I forbindelse med etableringen av KMD ble det i interimsstyremøtet i juni 2017 lagt frem en sak om ansettelse på åremål. I saken gjorde interimsstyret følgende vedtak: *Interimsstyret ber fakultetsledelsen om å starte arbeidet med en grundig utredning. Den nye ledelse skal legge frem en sak om å videreføre mulighetene for åremålsstillinger til fakultetsstyret i høst med tanke på vedtak i universitetsstyret innen utgangen av året (Interimsstyresak 35/17).*

Fakultetsstyret gjorde følgende vedtak:

Fakultetsstyret vedtar at det i forbindelse med alle ordinære utlysninger i stillinger, hvor kunstnerisk kompetanse inngår som et vesentlig element i kompetansekravet, skal gjøres en vurdering av om stillingen skal lyses ut som åremål med hjemmel i Uhl § 6-4 (1) bokstav j eller som fast stilling (Fakultetsstyresak 47/17).

Krav til begrunnelse er særlig relevant for åremålsansettelser som fraviker hovedprinsippet om fast ansettelse. KMD presiserte dette i dialog med- og i brev til universitetsledelsen av 20.08.2018:

Hovedregelen er at ledige stillinger ved UiB skal lyses ut som faste stillinger. I stillinger ved KMD, hvor kunstnerisk kompetanse inngår som et vesentlig element i kompetansekravet, skal det i hvert enkelt tilfelle gjøres en faglig vurdering av om stillingen kan lyses ut som en åremålsstilling.

I forbindelse med Fakultetsstyrets behandling av revidert bemanningsplan (Fakultetsstyresak 03/21) ble det lagt til grunn dekanens anbefalinger om fremtidige ansettelser, basert på en presentasjon i instituttlederforum i 2020:

- *Ansette flere i 100 % fast stilling. Slike stillinger er attraktive i arbeidsmarkedet. Gir stabilitet og langsiktighet for fagmiljøet.*

- *Ansette flere i 20 % bistillinger (prof. II eller førsteam. II). Åremål for perioder på to, tre eller fire år. Kan forlenges. God ressursbruk, ca. 300 timer kan normalt benyttes til undervisning og veiledning.*
- *Redusere bruken av åremål i hovedstillinger (50-100%).*
- *Unngå midlertidige stillinger så langt det er mulig.*
- *Åremål benyttes primært på deltidsstillinger 50-80 %, rettet inn mot søkere som er aktive i kunstfeltet og/eller i eksperimentelle fagfelt som er uforutsigbare.*
- *Postdoktor- og forskerstillinger brukes primært i eksternfinansierte prosjekter.*
- *Vurdere i hvert enkelt tilfelle om prosjektfinansierte stipendiatstillinger kan gjøres 4-årige (instituttfinansierte).*
- *Bruk av innstegsstillinger bør vurderes nærmere etter at bruken av slike er evaluert.*

Utvikling i åremålsansettelser etter etableringen av KMD

I perioden som er gått etter at KMD ble etablert ser en følgende utvikling.

Tabell 1: Antall åremålsansatte årsverk pr for perioden desember 2017 – september 2024¹

	2017 (des.)	2018 (des.)	2019 (des.)	2020 (des.)	2023 (des.)	2024 (nov.)	Endring i perioden
Kunstakademiet - Institutt for samtidskunst	13,35	13,25	9,65	8,38	9,6	8,5	- 4,85
Griegakademiet - Institutt for musikk	0,50	2,35	2,35	2,15	1,9	2,3	1,8
Institutt for design	9,70	7,90	8,30	6,90	2,5	2,2	- 7,5
Totalt	23,55	23,50	20,30	17,43	14	13	- 10,55

Som tabellen over viser hadde KMD i desember 2017 23,55 årsverk ansatt i åremålsstillinger, ikke medregnet rekrutteringsstillinger (vitenskapelig assistent, stipendiat og postdoktor). I januar 2021 var antallet åremålsansatte årsverk 17,43. Pr. november 2024 der det totale antallet redusert til 13 årsverk.

Antall åremålsansettelser er i perioden redusert både ved Kunstakademiet og Institutt for design. Ved Griegakademiet er antallet åremålsansettelser økt noe i perioden, men har vært stabil siden 2018. Økningen har primært sammenheng med en økning i bruk av bistillinger. Griegakademiet, som har vært en del av UiB siden 1995, har en rekke stillinger ansatt på kunstnerisk grunnlag. Instituttet har imidlertid ikke hatt tradisjon/policy/praksis for å anvende åremålsansettelser hjemlet i Uhl.

¹ Ikke medregnet rekrutteringsstillinger, bistillinger er inkludert. Desember er valgt som tidspunkt for uttrekk av tallgrunnlag for de foregående år, mens november 2024 er lagt til for å gi et mest mulig oppdatert situasjonsbilde.

Samlet sett viser utviklingen en nedgang i antall åremålsansatte på i overkant av tolv årsverk ved Kunstakademiet og Institutt for design (tidligere KHiB).

Ser en på åremålsansatte årsverk innenfor ulike stillingskoder ved KMD ser en følgende utvikling:

Tabell 2: Antall åremålsansatte årsverk pr stillingskode for perioden desember 2017 – november 2024²

	2017 (des.)	2018 (des.)	2019 (des.)	2020 (des.)	2023 (des.)	2024 (nov.)	Endring i perioden
Professor	11,30	9,75	10,15	7,65	5,5	5	- 6,3
Førsteamanuensis	9,25	9,75	6,15	7,15	7,35	8	- 1,25
Postdoktor	-	-	-	-	2,5	2,5	2,5
Universitetslektor	3,00	4,00	4,00	2,63	1,15	0	- 3,0
Stipendiat	11,50	20,50	21,45	23,20	22,3	24,3	12,8
Totalt	35,05	44	41,75	40,63	38,8	39,8	4,75

Tabellen over viser at der har vært nedgang i antall åremålsansatte årsverk i stilling som professor, førsteamanuensis og universitetslektor. Nedgangen i åremålsansatte årsverk på i underkant av 11 årsverk i denne gruppen, er i hovedsak å finne i stilling som professor og universitetslektor.

Fremstillingen over viser også veksten i antall stipendiatstillinger ved KMD som er mer enn doblet i perioden, og at KMD i slutten av perioden har fått tre postdoktorstillinger, alle med bakgrunn i ekstern finansiering.

Juridisk grunnlag for åremål

Det fremgår av Statsansatteloven § 10 at (1):

Åremål kan benyttes når det følger av lov eller stortingsvedtak.

I den nylig innførte Universitets- og høyskoleloven av 01.08.2024, som er særlov for universiteter og høyskoler, åpnes det for i § 7-6 bokstav d: at *ansettelse på åremål kan brukes for undervisnings- og forskningsstillinger hvor skapende eller utøvende kunstnerisk kompetanse er et vesentlig element i kompetansen som kreves.*

Videre heter det at *For stillinger etter første ledd bokstav d til i kan ingen være ansatt i mer enn én åremålsperiode i samme stillingskategori ved samme institusjon.*

Dette er en ytterligere innskjerping i lovkravene til bruk av åremål.

Fra forarbeidene til Uhl. av 2024 ser vi i innstillingen fra utdannings- og forskningskomiteen av 30.01.24 at:

Komiteens flertall [...] viser til at det kan være gode grunner til å ansette i åremål for stillinger hvor skapende eller utøvende kompetanse inngår, men mener dagens praksis for åremålsstillinger i kunstutdanningene er for omfattende. Flertallet understreker at er det et varig behov for kompetanse i kunstutdanningene, skal det også her ansettes i faste stillinger, og ber departementet følge utviklingen. Flertallet viser til at hensynet til faglig fornyelse og

² Tall er basert på informasjon i Tableau og DFØ Innsikt.

kontakt med praksisfeltet er nødvendig innenfor alle disipliner, og at bruk av åremål bør begrenses.

Komiteens mindretall anførte at muligheten for åremålsstillinger med skapende eller kunstnerisk kompetanse helt burde avvikes, bl.a. fordi «en videreføring av dagens praksis fører til at mange kunstfaglige miljøer i høyere utdanning forhindres fra kontinuitet i kompetanseutvikling» og at dette «er med på å undergrave prinsippet om at kunstnerisk og vitenskapelig metode skal være likestilt.» Videre fremholder komiteens mindretall: at de «har forståelse for at kontakt med det frie feltet er viktig for å kunne holde seg oppdatert og tilby en faglig relevant utdanning til studentene på disse institusjonene og unngå at en utdanning domineres av et bestemt kunstsyn over tid. Et slikt behov kan imidlertid løses gjennom blant annet fast ansettelse i deltidsstilling og fast eller midlertidig ansettelse i 20 prosent bistilling.»

Fra forarbeidene til Uhl. Av 2024 skriver departementet bl.a. i brev til Universiteter og høyskoler av 11. mars 2024 at:

Hjemlene for ansettelse i åremålsstillinger i universitets- og høyskolesektoren er videreført i den nye loven, med noen justeringer. Åremålsstillingene kan blant annet dekke funksjoner der det av faglige årsaker er spesielt viktig med fornyelse. Institusjonene skal i forkant av en utlysning gjøre en konkret vurdering av om det er et reelt behov for åremål. Dersom dette ikke er tilfellet, skal det ansettes i faste stillinger.

I den nye loven § 7-6 fjerde ledd er det innført en begrensning på én åremålsperiode for åremålsstillinger der skapende eller utøvende kunstnerisk kompetanse inngår som et vesentlig element i kompetansekravet.

Åremålsansettelser er ikke faste stillinger, men slike åremålsansettelser representerer i utgangspunktet ikke den form for midlertidighet som er ønsket redusert. Ansettelse i åremål representerer et lovlig unntak fra hovedregelen om fast ansettelse som gir de skapende og utøvende fagene en unik mulighet i forhold til bemanningsplanlegging og strategiske valg. For KMD vurderes det som sentralt at fakultetet, på samme måte som institusjonene nevnt innledningsvis, fortsatt kan ansette i åremål i de tilfeller hvor ansettelsesformen er forsvarlig begrunnet, men at utviklingen i lov og forskrift krever en ytterligere styrking av denne begrunnelsen ved fremtidige ansettelser.

Instituttens strategier

Ansettelsesform har betydning for strategiske satsningsområder innenfor utdanning, forskning og formidling ved instituttene. Åremålsansettelser kan ha den ulempen at kontinuitet og langsiktig oppbygging av kompetanse kan være utfordrende, også i forhold til oppbygging av BOA aktiviteter. På den annen side kan åremålsansettelser sikre faglig nyorientering, nær kontakt med praksisfeltet, større dynamikk og muligheter for å endre bemanning og tyngdepunkt i fagmiljø relativt raskt. Åremål kan eksempelvis brukes for å teste ut nye faglige retninger, spesialiseringer og perspektiver i fornying og utvikling av forskning og undervisning. Dette er vurderinger som må gjøres med utgangspunkt i de ulike kunstneriske fagenes egenart, kvalitetsambisjoner og i forhold til fakultetets strategi. De vurderinger som gjøres inngår også i fakultetets arbeid med strategi, langtidsbudsjett og bemanningsplan.

Oppsummering

- Ved de deler av KMD som har hatt lang tradisjon for å anvende åremålsansettelser er bevissthet og forståelse for at bruk av åremål som unntaksmulighet (hjemlet i Uhl) videreutviklet/styrket.
- Åremålsansettelser er redusert over tid siden etableringen av fakultetet.
- KMD har utviklet en mer restriktiv policy for utlysning av åremålsstillinger hvor bl.a. ansettelsesformen skal begrunnes særskilt.
- Endringer som følge av ny lov og forskrift tilsier ytterligere innstramming i bruken av åremål på kunstnerisk grunnlag, og forsterket krav til begrunnelse for å benytte denne ansettelsesformen.

Til drøfting – bruk av åremål vs. faste stillinger.

En prinsipiell diskusjon om bruk av åremålsstillinger, hvor fokuset er på de overordnede aspektene og ikke på enkeltsaker, innebærer at fordeler og ulemper ved denne ordningen bør vurderes i et helhetlig perspektiv. Flere av disse er forsøkt fremmet i det følgende, men momentlisten er ikke uttømmende. Diskusjonen bør også ses i lys av dekanens anbefalinger i Fakultetsstyresak 03/21.

- Innvirkning på arbeidsmiljøet
 - Opplever åremålsansatte samme grad av integrering og tilhørighet som fast ansatte?
 - Oppstår det negative effekter, f.eks. knyttet til usikkerhet, ved at noen går mot slutten av sitt åremål?
 - Oppstår det utfordringer knyttet til språk/språkopplæring, og internasjonale ansattes motivasjon for å lære seg norsk, når ansettelsesforholdet er tidsavgrenset?
 - Hva betyr det for fellesskapet at enkelte medarbeidere ikke kan påta seg verv og roller i råd og utvalg og dermed bidrar til at andre må kompensere?
- Planlegging, ressursbruk og kontinuitet
 - Det er erfaringsmessig svært utfordrende for åremålsansatte å skulle søke eksterne prosjektmidler, og få gjennomført et prosjekt i løpet av en ansettelsesperiode på maksimalt 6 år. Hemmer dette KMD's muligheter for større eksternfinansierte prosjekter?
 - Hvordan påvirker åremålsansettelser mulighet for kompetansebygging innen undervisning, forskning, formidling, innovasjon og organisasjonsforståelse (struktur og kultur)?
 - Ansettelsesprosesser og mottak av nyansatte er ressurskrevende. Hva betyr det for samlet ressursbruk å skulle drifte et mer eller mindre omfattende åremålsregime?
- Attraktivitet
 - Hvor attraktivt er det å søke jobb for en avkortet periode, eksempelvis med tanke på flytting/tilstedeværelse?
 - Opplever ansatte og potensielle søkere avgrensningen som et mulighetsrom?
- Faglig fornying
 - Bruk av åremål blir i hovedsak argumentert gjennom en forsterket mulighet for faglig fornying, basert på en forståelse av kunst som ferskvare, og behovet for å kunne knytte til seg dagsaktuelle kunstnere fra praksisfeltet. Ut fra en helhetlig vurdering, gir det ønsket effekt?

- **Fleksibilitet**
 - Med utsikter til stadig strammere økonomi kan bruk av åremål gi en større økonomisk fleksibilitet i det at man ikke er forpliktet til å lyse ut en ny stilling ved utløp av et åremål. Dette er imidlertid et økonomisk argument og ikke en faglig begrunnelse for ansettelse i åremål, jfr. intensjonen i lov og forskrift.
 - Bruk av åremål kan regnes som en redusert risiko ved eventuell feilansettelse, fordi man inngår en tidsavgrenset forpliktelse – en slags utvidet prøvetid. Dette vil kunne regnes som en fordel for arbeidsgiver, og antakelig en ulempe for en arbeidstaker.

Forslag til vedtak:

Saken fremlegges med dette til drøfting i fakultetsstyret.

Frode Thorsen
dekan

20.11.24 Vidar Lidtun/ Åslaug Styve Mjånes

Innkalling til møte i UHR-Kunst, design og arkitektur

Møtedato 27.-28. november 2024 **Møtested** Kunsthøgskolen i Oslo

Møtetid Fra kl. 1200 27. nov. – kl. 1030
28. nov.

Saksliste

Saksnr	Tittel
24/12	Godkjenning av innkalling og saksliste
24/13	Leder om arbeidet med saker i enheten
24/14	Løypemeldinger fra UHR-KDAs nasjonale fagorgan
24/15	Løypemelding fra Arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid og publiseringskomiteen.
24/16	Rapport fra arbeidsgruppe: En nasjonal løsning for kunstnerisk utviklingsarbeid
24/17	Reoppnevning av arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid
24/18	Handlingsplan for UHR-KDA 2022-2025
24/19	NOR-CAM verktøykasse for KDA-fag
24/20	Orienterings- og drøftingssaker

Innkalling og sakspapirer sendes kun elektronisk.

Frode Thorsen
leder

Rachel Glasser
sekretær

Universitets- og høyskolerådet

Saksbehandler	ArkivsakID
Rachel Glasser	24/13

Saksnr **Enhet**
24/12 UHR-Kunst design og arkitektur

Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste ble godkjent

Universitets- og høskolerådet

Saksbehandler	ArkivsakID
Rachel Glasser	24/13

Saksnr **Enhet**
24/13 UHR-Kunst design og arkitektur

Leder om arbeidet med saker i enheten

Leder orienterer fra UHR-KDAs arbeid med saker siden forrige enhetsmøte.

Forslag til vedtak

UHR-KDA tar saken til orientering

Universitets- og høskolerådet

Saksbehandler	ArkivsakID
Rachel Glasser	24/13

Saksnr **Enhet**
24/14 UHR-Kunst design og arkitektur

Løypemeldinger fra nasjonale fagorganer

Saksdokument

- For info om UHR-KDAs fagorgan se: <https://www.uhr.no/strategiske-enheter/fagstrategiske-enheter/uhr-kunst-design-og-arkitektur/nasjonale-fagorganer-for-uhr-kunst-design-og-arkitektur/>

Bakgrunn

Vi får status for arbeidet i følgende av UHR-KDAs nasjonale fagorgan:

- Nasjonalt fagorgan for design v/leder Ørjan Skyrud, Kristiania
- Nasjonalt fagorgan for utøvende og skapende musikk, v/medlem
- Nasjonalt fagorgan for visuell kunst v/leder Katrine Hjelde, UiB
- Nasjonalt fagorgan for arkitektur og landskapsarkitektur v/leder Marie Kulander Knudsen
- Nasjonalt fagorgan for scenekunst og film

Forslag til vedtak

UHR-KDA tar løypemeldingene til orientering.

Universitets- og høskolerådet

Saksbehandler	ArkivsakID
Rachel Glasser	24/13

Saksnr **Enhet**
24/15 UHR-Kunst design og arkitektur

Løypemelding fra Arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid og publiseringskomiteen

Saksdokument

- Notat: UHR-KDAs arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid – status for arbeidet per november 2024 (vedlegg)

Bakgrunn

Vi får løypemeldinger fra:

- Arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid v/leder Jørn Mortensen, Kristiania

Forslag til vedtak

UHR-KDA tar løypemeldingene til orientering.

Universitets- og høyskolerådet

Vedlegg

Dato: 13. november 2024

UHR-KDAs arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid – status for arbeidet pr. november 2024

Bakgrunn og mandat:

UHR-Kunst, design og arkitektur oppnevnte i møte 28.02.2020 en egen arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid.

Medlemmer per april 2024:

I sammensetningen av arbeidsgruppen har det vært et mål å favne ulike kategorier utdanningsinstitusjoner, og medlemmene representerer først og fremst sektoren, og ikke egen institusjon:

Universitetene:

- Instituttleder Jacob Jessen, NTNU
- Førsteamanuensis Jostein Gundersen, UiB (møtende vara)

Vitenskapelig høyskoler:

- Fagdirektør Torben Lai, KHiO
- Spesialrådgiver Kjetil Solvik, NMH
- Viserektor for forskning Lise Amy Hansen, AHO (vara)

Andre høyskoler (statlige/private):

- Dekan Jørn Mortensen, Høyskolen Kristiania (leder)
- Nina Fredrikke Grünfelt, HiNN (erstatte Eli Bø, Hinn)
- Professor Camilla Eeg-Tverbakk, OsloMet (vara)

Fra Program for Kunstnerisk Utviklingsarbeid (PKU):

- Seniorrådgiver Linda Lien
- Fagdirektør Geir Strøm (vara)

Høsten 2024 skal det oppnevnes ny arbeidsgruppe, og institusjonene er bedt om å melde inn forslag.

Arbeidsform:

Arbeidsgruppen arbeider hovedsakelig med å:

- 1) Gjennomgå og gi innspill rundt utredninger/prosjekter igangsatt av andre
- 2) Identifisere problemstillinger, initiere og gjennomføre egne utredninger
- 3) Tilrettelegge for erfaringsdeling og drøfting

Arbeidsgruppen har kun hatt digitale møter i 2023/2024.

Tema:

Arbeidsgruppen har i 2023/2024 arbeidet med / vært opptatt av:

- Ny forskrift til universitets- og høyskoleloven, kapittel 3, undervisnings- og forskningsstillinger, rekrutteringsstillinger og innstegsstillinger. Her har gruppen særlig vært opptatt av og spilt inn forslag knyttet til bestemmelser om kunstnerisk kompetanse og kunstnerisk utviklingsarbeid.
- Finansiering kunstnerisk utviklingsarbeid.

Jørn Mortensen, leder

Universitets- og høyskolerådet

Saksbehandler	ArkivsakID
Rachel Glasser	24/13

Saksnr **Enhet**
24/16 UHR-Kunst design og arkitektur

Rapport fra arbeidsgruppe: En nasjonal løsning for kunstnerisk utviklingsarbeid

Saksdokument

- Rapport fra utredningsgruppen (sendes som eget vedlegg til innkallingen)

Bakgrunn

UHR-KDA har som punkt i handlingsplanen å styrke rammevilkårene for kunstnerisk utviklingsarbeid, og har kontinuerlig jobbet med dette. Etter at det høsten 2023 ble klart at Prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid skal fases ut har dette arbeidet fått ekstra trykk og aktualitet. Vi har etter den tid jobbet langs flere linjer, og har blant annet hatt møte med Kunnskapsdepartementet 24. april der vi orienterte om planene om et utredningsarbeid.

18. juni satte vi ned utredningsgruppen. Den har bestått av:

- fagdirektør Geir Strøm, Hk-dir (utredningsleder)
- prorektor Hans Kjetil Lysgård, UiA
- førsteamanuensis Ivar Grydeland, NMH
- prodekan Nina Grünfeld, HiNN
- seksjonssjef Torben Lai, KHiO
- prodekan forskning Eli Støa, NTNU

Gruppen hadde følgende mandat:

- kort beskrive historikken til kunstnerisk utviklingsarbeid
- Inkludere gode eksempler på kunstnerisk utviklingsarbeid innen ulike fagområder
- beskrive dagens situasjon og løsninger for finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid og annen relevant forskning innen kunstfagene i Norden og Europa
- drøfte aktuelle utfordringer i dag knyttet bl.a. til infrastruktur og åpen forskning
- foreslå forutsetninger og kriterier for at kunstnerisk utviklingsarbeid kan inngå i mandatet til Norges forskningsråd
- presentere utkast til rapport på en høringskonferanse 23. oktober 2024
- Ferdigstille rapport til endelig behandling i november 2024

På et høringsmøte 23. oktober ble utkast til rapport lagt fram. Diskusjonen viste at det var god oppslutning om hovedlinjene i utkastet til rapport.

Vilkår for kunstnerisk utviklingsarbeid blir også tema på møte i UHR-Forskning 19. november, der medlemmer fra arbeidsutvalget og leder av utredningsgruppen møter.

20. november er det et nytt møte med Kunnskapsdepartementet for å diskutere konklusjonene i rapporten. Denne gangen deltar også generalsekretær i UHR, Nina Sandberg.

Vurdering

Leder informerer fra møter med UHR-Forskning og KD. Enheten diskuterer videre strategi med utgangspunkt i siste versjon av rapporten og signaler fra de nevnte møtene.

Universitets- og høskolerådet

Enheten takker utredningsgruppen så langt for godt arbeid.

Forslag til vedtak

Utformes på møtet

Universitets- og høskolerådet

Rachel Glasser	24/13
----------------	-------

Saksnr **Enhet**
24/17 UHR-Kunst design og arkitektur

Reoppnevning av arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid

Saksdokument

- Bakgrunn og mandat (vedlegg)

Bakgrunn

UHR-KDAs arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid ble oppnevnt i februar 2020, og oppnevnes for to år av gangen. Dagens arbeidsgruppe ble oppnevnt i august 2022, og det er igjen tid for en reoppnevning.

UHR-KDA ble i e-post av 30. september bedt om å foreslå medlemmer til arbeidsgruppen, med frist 30. oktober, og fikk senere forlengelse til 7. november.

Vurdering

På bakgrunn av innkomne forslag foreslår arbeidsutvalget følgende sammensetning av arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid fram til neste reoppnevning høsten 2026, se under.

HK-dir har selv tatt opp at det kan vurderes om deres status skal endres til «observatør». I dag har HK-dir observatørstatus i UHR-KDA, og arbeidsutvalget foreslår at det også blir gjeldende for arbeidsgruppen.

Vi kommer tilbake til vararepresentanter.

Sammensetningen bør ivareta geografisk spredning, faglig bredde, institusjonskategorier og kjønnsbalanse.

	Forslag
Universitet	
	studieprogramleder Lisa Torell, UiT
	visedekan for forskning Jostein Gundersen, UiB
Vitenskapelige høskoler	
	prorektor for forskning Manuel Pelmus, KHiO
	prorektor Morten Qvenild, NMH
	prorektor Lisa Amy Hansen, AHO (vara)
Andre universitet og høskoler	
	dekan Leif Holst Jensen, UiNN
	instituttleder Einar Stoltenberg, OsloMet
Observatører HK-dir, PKU	
	seniorrådgiver Linda Lien
	fagdirektør Geir Strøm (vara)

Prorektor Morten Qvenild, NMH, foreslås som leder av arbeidsgruppen.

Forslag til vedtak

Universitets- og høgskolerådet

UHR-KDA oppnevner følgende arbeidsgruppe for neste oppnevningsperiode som varer fram til høsten 2026: (fylles inn etter møtet)

Universitets- og høskolerådet

Vedlegg

Arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid

(rev. august 2023)

Bakgrunn

UHR-Kunst, design og arkitektur (UHR-KDA) oppnevnte på enhetsmøtet 28. februar 2020 en egen arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid. Arbeidsgruppen skal følge opp oppgavene i handlingsplanen som gjelder kunstnerisk utviklingsarbeid.

Arbeidsgruppen skal være representativ og bestå av sju medlemmer med varamedlemmer fordelt slik:

- 2 fra vitenskapelige høskoler
- 2 fra universitetene
- 2 fra høskolene
- 1 medlem fra PKU

I tillegg inviteres Stipendiatororganisasjonene i Norge til å oppnevne en representant.

Varamedlemmer er ikke personlige, men oppnevnes på grunnlag av institusjonskategori.

Det skal være balanse i forhold til fagfelt, geografisk spredning og kjønn.

Gruppens arbeid skal skje i dialog og samråd med UHR-KDA.

Arbeidsgruppen oppnevnes for to år av gangen.

UHR-KDA oppnevner leder i samråd med arbeidsgruppen. Arbeidsgruppen velger selv sekretær.

Mandat

- Arbeidsgruppen skal følge opp oppgavene i handlingsplanen som gjelder kunstnerisk utviklingsarbeid.
- Arbeidsgruppen foreslår en plan med milepæler som legges frem for enheten.
- Arbeidsgruppen rapporterer til enheten som vil få forelagt arbeidsgruppens forslag sammen med arbeidsutvalgets vurderinger.

Universitets- og høyskolerådet

Rachel Glasser	24/13
----------------	-------

Saksnr **Enhet**
24/18 UHR-Kunst design og arkitektur

Oppdatert handlingsplan med nytt innsatsområde

Marianne Skjulhaug innleder til det nye innsatsområdet: Kunstfagenes samfunnsrelevans.

Saksdokument

- Forslag til handlingsplan for UHR-KDA 2022-2025 (1. vedlegg til slutt i sakspapirene)
- [Styrets handlingsplan 2023 - 2025](#)

Bakgrunn

Gjeldende handlingsplan for UHR-KDA er for 2022 – 2024. UHRs styre har en handlingsplan som gjelder fra 2023 – 2025.

Vurdering

Handlingsplanen fungerer godt som et arbeidsverktøy for UHR-KDA. Den bør likevel gjennomgås jevnlig for å sikre at den er oppdatert, også i forhold til handlingsplanen til UHRs styre.

Vedlagte forslag til handlingsplan er oppdatert i forhold til utvikling og terminologi.

I tillegg foreslår arbeidsutvalget et nytt innsatsområde om kunstfagenes samfunnsrelevans. KDA ser behov for å arbeide mer målrettet og samlet med å styrke forståelsen og gjennomslagskraften til KDA-fagenes relevans i samfunnet. Målet er i fellesskap å etablere et kunnskapsgrunnlag og argumentasjon, som kan være med på å sikre at KDA-fagene ikke faller ut når prioriteringer gjøres.

Utfordringer knyttet til kunstig intelligens foreslår vi tas inn under «mål» under innsatsområdet «Utdanning».

Arbeidsutvalget foreslår at handlingsplanen forlenges ut 2025 og framover følger samme tidsperioder som handlingsplanen til UHRs styre.

Forslag til vedtak

UHR-KDA vedtar foreslåtte handlingsplan for UHR-KDA 2022 - 2025.

Saksbehandler	ArkivsakID
Rachel Glasser	24/13

Saksnr **Enhet**
24/19 UHR-Kunst design og arkitektur

NOR-CAM verktøykasse for KDA-fag

Leder av arbeidsgruppen, Kjetil Solvik, NMH, innleder til saken og presenterer forslaget.

Saksdokument

- Veileder for vurdering av akademiske karriereløp innen utøvende og skapende kunstfag (2. vedlegg til slutt i sakspapirene)
- For info om vurdering av akademiske karrierer inkludert NOR-CAM se UHRs [temaside](#)

Bakgrunn

Ambisjonen med NOR-CAM har vært å utvikle en veileder med vekt på åpenhet, større bredde i vurderingene, og helhetlige vurderinger som motsats til ensidig bruk av indikatorer. KDA fagene har nettopp lange tradisjoner for å bruke andre former for vurdering, enn den tradisjonelle publiseringsindikatoren.

Følgende gruppe har siden 6. september i år arbeidet med utviklingen av en veileder:

- NMH spesialrådgiver Kjetil Solvik (leder)
- UiB visedekan utdanning Jostein Gundersen
- HiNN prodekan utdanning Kjersti Normann
- AHO førsteamanuensis Einar Sneve Martinussen

Arbeidsgruppen har 8. november levert et forslag til en KU-CAM; En veileder for vurdering av akademiske karriereløp innen utøvende og skapende kunstfag.

Vurdering

Leder av arbeidsgruppen, Kjetil Solvik, innleder til saken og presenterer forslaget for UHR-KDA.

UHR-KDA diskuterer forslaget.

Forslag til vedtak

*UHR-KDA sender inn skriftlige innspill til veilederen innen 15. januar 2025.
Arbeidsgruppen vil deretter ferdigstiller veilederen.*

Universitets- og høskolerådet

Saksbehandler	ArkivsakID
Rachel Glasser	24/13

Saksnr **Enhet**
24/20 UHR-Kunst design og arkitektur

Orienterings- og drøftingssaker

- NVA
- Situasjonen for Scenekunstakademiet (HiØ)
- Endring i arbeidsutvalget
- Vårens enhetsmøte (dato og sted)
- Åpen post

Forslag til vedtak

Sakene tas til orientering

Handlingsplan for UHR-Kunst, design og arkitektur

Revidert mai 2022, november 2024

UHR-Kunst, design og arkitektur

UHR-Kunst, design og arkitektur ble opprettet 6. februar 2019 og er en av åtte fagstrategiske enheter og seks fellesstrategiske enheter i Universitets- og høyskolerådet (UHR). Gjennom å skape et nettverk av ledere fra institusjoner med fagmiljøer innen kunst, design og arkitektur, kan UHR-Kunst, design og arkitektur bidra til å samordne og styrke utviklingen innenfor disse fag- og ansvarsområdene i Norge. UHR-Kunst, design og arkitektur skal også gi råd til UHRs styre.

UHR-Kunst, design og arkitektur har medlemmer fra 17 av UHRs trettitre medlemsinstitusjoner. Medlemmene representerer institusjoner med fagmiljøer som har ulik størrelse og bredde. Det er ledere på fakulteter på breddeuniversiteter, vitenskapelige høyskoler og statlige og private høyskoler. Fagområdet omfatter forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid og utdanning på bachelor-, master -og ph.d.-nivå. Kandidatene arbeider i ulike yrker og i mange sektorer.

UHR-Kunst, design og arkitektur samles to ganger i året. Arbeidsutvalget jobber mellom møtene.

UHR-Kunst, design og arkitektur har etablert fem nasjonale fagorgan:

- Nasjonalt fagorgan for arkitektur og landskapsarkitektur
- Nasjonalt fagorgan for design
- Nasjonalt fagorgan for skapende og utøvende musikk
- Nasjonalt fagorgan for visuell kunst
- Nasjonalt fagorgan for scenekunst og film

De nasjonale fagorganene skal ivareta institusjonenes behov for faglig og administrativ utvikling, erfaringsdeling, samordning og nasjonal koordinering innenfor avgrensede fag- og temaområder. De kan også få konkrete oppgaver fra UHR-Kunst, design og arkitektur.

I tillegg har UHR-KDA en arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid og en en nasjonal publiseringskomite for kunst, design og arkitektur.

UHRs [strategi 2024-2028](#)

UHR vil øke sektorens gjennomslagskraft gjennom tre strategiske hovedmål:

- **Fremme kunnskap som drivkraft.** UHR skal arbeide for å øke samfunnets investering i høyere utdanning, forskning og innovasjon. Kunnskapssatsing gir flerfoldig tilbake. UHR skal jobbe for gode økonomiske og politiske rammebetingelser, slik at universiteter og høyskoler kan rekruttere godt, tilby et mangfold av utdanninger, utvikle gode fagmiljøer og læringsarenaer, sikre gode karriereløp, være attraktive samarbeidspartnere og bygge kunnskap og kompetanse til gagn for hele samfunnet, nå og framover.
- **Styrke akademisk frihet og ta akademisk ansvar.** UHR skal arbeide for å fremme akademisk frihet og institusjonell autonomi, og for kunnskapens rolle i samfunnet. UHR skal jobbe for like muligheter for tilgang til høyere utdanning, et mangfold av institusjoner, og støtte universitetene og høyskolene som steder for fri debatt, åpenhet, toleranse og etiske standarder. UHR skal bidra til ansvarlig bruk av kunstig intelligens og annen transformerende teknologi. UHR skal synliggjøre verdien av kunnskap, og vise at utdanning, forskning, innovasjon og formidling er betingelser for å håndtere nåtidige og framtidige samfunnsutfordringer.
- **Samarbeide for bærekraftig samfunnsutvikling.** Universitetene og høyskolene løser samfunnsoppdraget sitt i dialog med myndighetene, og i et samspill med kunnskapssektoren, næringsliv, organisasjoner og samfunnsaktører ellers. UHR skal bidra til å styrke dette samarbeidet og arbeide for en kunnskapsbasert utvikling av samfunnet. Kunnskapen er internasjonal. Mobilitet, samarbeid og deling er forutsetninger for kvalitet, nyskaping, brobygging og for å håndtere nasjonale og globale utfordringer. UHR skal jobbe for ansvarlig internasjonalt kunnskapssamarbeid, også med ikke-demokratiske land.

Styrets [handlingsplan for 2023 – 2025](#)

Styret vil i denne perioden jobbe spesielt med følgende satsingsområder:

- Gode rammevilkår for universiteter og høyskoler for å oppfylle samfunnsoppdraget (autonomi og akademisk frihet)
- Styrke forskning og innovasjon for nødvendig omstilling av samfunnet
- Bidra til et mangfoldig og helhetlig utdanningssystem, med god høyere utdanning til gagn for hele samfunnet
- Bedre studentenes kår

Prioriterte innsatsområder og tiltak for UHR-Kunst, design og arkitektur 2022-2025

Innsatsområdene nedenfor er alle viktige, og står ikke i prioritert rekkefølge.

Innsatsområde	Mål	Tiltak	Samarbeid
Rammevilkårene for fagområdet	Regel- og planverk i uh-sektoren utvikles slik at fagområdet får gode og likeverdige rammevilkår.	Gi innspill til aktuelle høringer	Fagorganene og ev. arbeidsgrupper
	Bedre rammevilkårene for finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid.	<p>Foreslå en nasjonal løsning for finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid.</p> <p>Utredningsgruppe <u>ble</u> satt ned som <u>har sett</u> på styrking av rammevilkår for kunstnerisk utviklingsarbeid, og hvordan vi kan få på plass en ny nasjonal finansieringsordning for kunstnerisk utviklingsarbeid etter at Prosjektprogrammet i Program for kunstnerisk utviklingsarbeid fases ut fra 2024.</p> <p><u>Møter med Kunnskapsdepartementet.</u></p> <p><u>Møte med UHR-Forskning</u></p>	<p>HK-dir</p> <p>Forskningsrådet</p>

	Utvikle godt forhold til fagområdets samarbeidspartnere.	Aktivt oppsøke og invitere gjester og observatører til møtene i enheten og i nasjonale fagorgan.	Aktører innenfor kunst-, design- og arkitekturfeltet.
Kunsthøgskolen Kunsthøgskolen	Styrke forståelsen av KDA-fagene og kunstnerisk kompetanse sin betydning for samfunnet og dets utfordringer.	Etablere en egen «task-force» med dette som oppgave. Innhente kunnskapsbaserte erfaringer som understøtter samfunnsrelevans Kunnskaps- og erfaringsdeling på enhetsmøtene.	
	Sikre anerkjennelse av kunst-, design- og arkitekturfagene betydning som næring og arbeidsmarked	Samle dokumentasjon som understøtter betydningen . Arbeide for en stortingsmelding om kreative næringer.	
Utdanning	Nært samarbeid og god arbeidsdeling mellom institusjonene om studietilbud.	Tematisere og vise eksempler på samarbeid og arbeidsdeling på møter i enheten. Være et møtepunkt mellom institusjonene. Vurdere samordning av rutiner for opptak for	Fagorganene og eventuelle arbeidsgrupper.

		kunstutdanninger med opptaksprøver.	
	Bidra til økt fokus på digitalisering, pedagogisk utviklingsarbeid og bruk av kunstig intelligens på institusjonene under enheten.	Tematisere studentaktive læringsformer, varierte og godt tilpassede vurderingsformer i fagområdet. Dele «best practise» på møter (seminarer) i enheten.	Fagorganene og seminar i strategiske enhet.
	God arbeidsrelevans i utdanningene.	Tematisere samarbeid med arbeidslivet i utdanningene, karrieremuligheter og overgangen til arbeidslivet.	Fagorganene, representanter for arbeids- og næringslivet.
Forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og innovasjon	Bidra til utvikling av åpen forskning og publisering innen fagområdet	Tematisere på møtene.	UHR-Forskning, Det nasjonale publiseringsutvalget Fagorganene
	Sikre plassering av kunstnerisk utviklingsarbeid i norsk inndeling av vitenskapsdisipliner, og i Nasjonal publiseringsindikator. Arbeide videre for at Frascati-manualen blir dekkende for kunstnerisk utviklingsarbeid.	Følges opp av arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid.	Arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid Publiseringskomiteen

	Synliggjøre kunstnerisk utviklingsarbeid i Cristin/Nasjonalt vitenarkiv og bidra til god infrastruktur for visning og lagring.	Samarbeider med Sikt om utviklingen av Cristin/Nasjonalt vitenarkiv gjennom en egen arbeidsgruppe.	Sikt, de nasjonale fagorganene og Society for Artistic Research (SAR)
	Ph.d.-programmer i kunstnerisk utviklingsarbeid som dekker behovet til alle fagområdene og institusjonene.	Tematiseres på møter i enheten.	HK-dir og Nasjonal forskerskole i kunstnerisk utviklingsarbeid
Karriere i akademia	Forsknings- og undervisningsstillinger som både gir attraktive karriereløp og dekker fagfeltets behov.	Kartlegge praksis og fagfeltets særlige behov. Erfaringsdeling om Institusjonenes utfyllende retningslinjer for forsknings- og undervisningsstillinger. Gi innspill til KD og UHRs rapporter om stillingsstruktur.	Representanter fra arbeidstakerorganisasjonene
	Bidra til redusert bruk av uønsket midlertidighet i UH-sektoren.	Erfaringsdeling og innspill til relevante meldinger og rapporter. Konferanse i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene.	
Etikk, mangfold og kjønnsbalanse	Bidra til økt bevissthet om etikk i utdanning og forskning.	Erfaringsdeling på møter i enheten og i fagorganene.	Spesialistgruppe for utredning av

		Utarbeide veiledende etiske retningslinjer for kunstnerisk utviklingsarbeid.	forskningsetiske retningslinjer (arbeidsgruppen for ku er referansegruppe)
	Mangfold og god kjønnsbalanse i utdanning og forskning innenfor fagområdet.	Innhente relevant statistikk og tematisere relevante fellestiltak. Initiere samarbeid om årlig samling for kvinner for å motivere til opprykksøknader. Sette mangfold i studentrekruttering på dagsorden.	Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif)
	Bidra til å redusere mobbing og trakassering.	Sette UHRMOTs rapport og den nasjonale kartleggingen av mobbing og trakassering på dagsorden. Erfaringsdeling om tiltak.	
Bærekraft i UH-sektoren	UHR-kunst, design og arkitektur skal være en pådriver for at medlemsinstitusjonene utarbeider ambisiøse tiltaksplaner for bærekraft i forskning og utdanning samt endringer i drift og aktiviteter	Følge opp arbeidet til arbeidsgruppen for bærekraft, ved jevnlig å sette bærekraft på dagsorden, ved f.eks. å opprette en idebank for utveksling av god praksis. UHR-Kunst, design og arkitektur skal også bidra	Andre enheter i UHR og de nasjonale fagorganene.

	slik at fagmiljøet reduserer sitt klimaavtrykk.	med kunnskap og erfaringer til andre fag- og ansvarsområder på institusjonene.	
--	---	--	--

KU-CAM

Veileder for vurdering av akademiske karriereløp innen utøvende og skapende kunstfag

Innhold

1. Bakgrunn	2
2. Om NOR-CAM og utviklingen av KU-CAM.....	3
3. Veileder til KU-CAM-matrisen	5
4. KU-CAM-matrise	8
Vedlegg - referanser:.....	10

Forslag fra en arbeidsgruppe oppnevnt av
UHR-Kunst, design, arkitektur

8. november 2024

1. Bakgrunn

KU-CAM-veilederen med tilhørende matrise er et verktøy for å vurdere akademiske karriereløp innen utøvende og skapende kunstfag. Utgangspunktet for veilederen er UHRs rapport «*Veileder for vurdering i akademiske karriereløp. NOR-CAM – En verktøykasse*»¹. NOR-CAM-rapporten og dens matrise gir et rammeverk for vurdering av akademiske karriereløp med utgangspunkt i en større bredde av kompetanseområder enn kun akademiske publikasjoner. NOR-CAM er i hovedsak utformet med utgangspunkt i og referanse til vitenskapelige kvalifikasjoner. Imidlertid har kunstneriske kvalifikasjoner og kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) som FoU-aktivitet helt siden 1995 vært lovfestet som likeverdig med vitenskapelige kvalifikasjoner og vitenskapelig forskning. Det har derfor vært ønskelig å utvikle en KU-variant av NOR-CAM, spesielt innrettet for vurdering av kunstneriske kvalifikasjoner. Rammeverket og tenkningen bak NOR-CAM er nyttig og relevant også for kunstneriske kvalifikasjoner, men samtidig ikke helt tilpasset de utøvende og skapende kunstfagenes kompetanseområder, resultater og dokumentasjonsformer. I dette dokumentet er verktøyet tilpasset kunstneriske kvalifikasjoner og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Veilederen er utviklet på oppdrag fra UHR-Kunst, design arkitektur, av en arbeidsgruppe bestående av

- Kjetil Solvik (leder) – spesialrådgiver, Norges Musikkhøgskole
- Jostein Gundersen – førsteamanuensis og visedekan for forskning, Fakultet for kunst, musikk og design, Universitetet i Bergen
- Einar Sneve Martinussen – førsteamanuensis, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
- Kjersti Normann – prodekan utdanning, Fakultet for film, TV og spill, Høgskolen i Innlandet

Foruten NOR-CAM-rapporten og de grunnlagsdokumenter det er referert til der, har arbeidsgruppen også vektlagt andre dokumenter som er spesielt relevante for vurdering av kunstneriske kvalifikasjoner. Se vedlegg med referanser til grunnlagsdokumenter. Etter NOR-CAM har vi også fått ny lov om universiteter og høyskoler (LOV-2024-03-08-9)² og en ny universitets- og høyskoleforskrift (FOR-2024-06-28-1392)³, der kapittel 3 erstatter den tidligere forskrift om ansettelse og opprykk.

¹ Norwegian Career Assessment Matrix (NOR-CAM), UHR 2021. https://www.uhr.no/_f/p1/iab94a5c2-b008-42af-a66a-c81750adb350/nor-cam-en-verktoykasse-endelig.pdf

² <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2024-03-08-9>

³ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2024-06-28-1392>

2. Om NOR-CAM og utviklingen av KU-CAM

NOR-CAM-rapporten ble utviklet i 2021 av en arbeidsgruppe oppnevnt av UHR, med det formål å tilby et mer fleksibelt og helhetlig rammeverk for vurdering av akademiske karriereløp, i stedet for ensidig vektlegging av kvantitative indikatorer. Kravene til vitenskapelig eller kunstnerisk nivå beholdes, men omfanget av mulige meritterende kompetanser utvides, uten at den enkelte ansatte skal forventes å dokumentere kvalifikasjoner på alle områder. Rapporten med tilhørende matrise føyer seg i en rekke av internasjonale initiativer til en mer differensiert vurdering av forskningskvalitet og akademiske kompetanser (se NOR-CAM, s. 15 ff.), og kan tjene som verktøy for karriereplanlegging, utlysings- og vurderingsprosesser.

I arbeidet med utvikling av NOR-CAM er det lagt til grunn seks overordnede prinsipper:

- Hva er kvalitet? – Balanse mellom kvantitative og kvalitative mål
- Alle skal ikke gjøre alt
- Åpen forskningspraksis som bærende prinsipp
- Transparens i vurderingen og synliggjøring av hva som er meritterende
- Fremme kjønnsbalanse og mangfold
- Være til hjelp for utforming av utlysninger og vurderingsprosesser lokalt

Disse prinsippene er like relevante for kunstnerisk utviklingsarbeid som for vitenskapelig forskning. Mye av strukturen og innholdet er videreført også i KU-CAM. Detaljeringen av kompetanseområder, resultater og dokumentasjonsformer i NOR-CAM er imidlertid i mindre grad dekkende for kunstneriske kvalifikasjoner og kunstnerisk utviklingsarbeid. Det er også et poeng at mens ett av målene med NOR-CAM og de bakenforliggende internasjonale initiativene, f.eks. CoARA⁴, er å legge mindre vekt på bibliometriske indikatorer (antall publikasjoner i tellende tidsskrifter, siteringer mv.) til fordel for mer vekt på kvalitativ fagfelle-vurdering av resultater, så er tradisjonen innenfor utøvende og skapende kunstfag primært at det er slike kvalitative vurderinger som legges til grunn. Det skyldes, blant annet, at det ikke finnes tilsvarende tellekantsystemer for kunstneriske tellekantsystemer for kunstnerisk utviklingsarbeid som det som finnes for vitenskapelig forskning.

Mens NOR-CAM skiller mellom kompetanseområdene «Forskningsresultater» og «Samspill med samfunnet, formidling og innovasjon», vil resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid ofte utvikles i formidlingssituasjonen og/eller i samspill med samfunnet, enten det dreier seg om performativ kunst, utstillinger, bygninger eller design. I KU-CAM har vi derfor omformet de tilsvarende kompetanseområdene til hhv.

⁴ <https://coara.eu/>

“Kunstnerisk kompetanse” og “Faglig samfunnsdeltakelse”. Eksemplene på resultater er tilsvarende endret, slik at for eksempel også innovasjonsresultater kan vurderes som dokumentasjon innenfor kompetanseområdet “kunstnerisk kompetanse”.

For flere av kompetanseområdene er NOR-CAMs eksempler på dokumentasjonsformer begrenset til CRIS-systemer og andre databaser samt CV-er og den noe diffuse kategorien «narrativer». For kunstneriske kvalifikasjoner kan andre, disiplinspesifikke dokumentasjonsformer være mer relevante.

NOR-CAM-rapporten er ikke tydelig på hva som ligger i kategorien «refleksjon». I kunstnerisk utviklingsarbeid kan refleksjon være en del av selve KU-aktiviteten, slik det er beskrevet av Kunnskapsdepartementet i forbindelse med opprettelsen av graden ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid i 2018:

«Kunstutøvelsen skal stå i sentrum for doktorgradsarbeidet. Samtidig skal kunstutøvelsen følges av en eksplisitt refleksjon som ved presentasjon av prosjektet gjør det mulig for andre å ta del i den arbeidsmåten og innsikten som det kunstneriske utviklingsarbeidet genererer.» (Kunnskapsdepartementet (2018), "Ny doktorgrad – ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid")

Dette er i tråd med definisjonen av kunstnerisk utviklingsarbeid i utredningen «Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid» (Jørgensen-utvalget) fra 2007⁵:

Kunstnerisk utviklingsarbeid dekker kunstneriske prosesser som fører fram til et offentlig tilgjengelig kunstnerisk produkt. I denne virksomheten kan det også inngå en eksplisitt refleksjon rundt utviklingen og presentasjonen av kunstproduktet.

I den tilpassete KU-CAM-matrisen skiller vi mellom refleksjon som resultat av kunstnerisk utviklingsarbeid og refleksjon omkring de ulike resultatenes bidrag og relevans.

Den følgende KU-CAM-veilederen og -matrisen er et supplement til NOR-CAM, med sikte på å dekke spesifikke behov knyttet til kunstnerisk utviklingsarbeid og akademiske karriereløp basert på kunstneriske kvalifikasjoner. Dokumentet tar sikte på å være dekkende for de som er ansatt på grunnlag av kunstneriske kvalifikasjoner, så langt det er mulig å være dekkende for et dokument som skal favne hele bredden av ulike utøvende og skapende kunstfag. For de som er ansatt på grunnlag av vitenskapelige kvalifikasjoner innenfor kunstutdanningene, er NOR-CAM et bedre utgangspunkt. Det vises også til NOR-CAM-veilederen for grundig gjennomgang av den internasjonale og nasjonale konteksten dette arbeidet inngår i.

⁵ https://www.uhr.no/f/p1/ia142b8ca-1a99-4d01-8b2a-15209ae9080f/vekt_paa_kunst.pdf

3. Veileder til KU-CAM-matrisen

KU-CAM-matrisen er først og fremst ment som et hjelpemiddel for utdanningsinstitusjonenes arbeid med å utvikle institusjonsinterne retningslinjer for vurdering av kompetanse ved ansettelse og opprykk, og for annet arbeid med sikte på kompetanseutvikling og karriereplanlegging for de som er ansatt på grunnlag av kunstneriske kvalifikasjoner.

Matrisen tar utgangspunkt i seks ulike kompetanseområder og gir eksempler på resultattyper og dokumentasjonsformer som kan være relevante. Det er viktig at kompetanseområdene og eksemplene for det første ikke må anses som uttømmende oversikter, og for det andre ikke må oppfattes som obligatoriske krav og kriterier som alle må tilfredsstilles. Matrisen gir heller ikke noen veiledning mht. nivå på eller omfang av ulike typer kvalifikasjoner.

Matrisen må også ses i sammenheng med kompetansekravene og -kriteriene for ulike stillingskategorier som er spesifisert i forskrift til universitets- og høyskoleloven kap. 3 om kvalifikasjonskrav for undervisnings- og forskningsstillinger. Det er særlig på de to tradisjonelle kompetanseområdene vitenskapelig/kunstnerisk kompetanse og utdanningsfaglig kompetanse at forskriften er spesifikk.

Matrisen er holdt på et overordnet nivå, der terminologien er ment å ha relevans for hele feltet av utøvende og skapende kunstfag. Det er stor variasjon i metoder, resultattyper og dokumentasjonsformer mellom de ulike kunstfagene, og det vil være hensiktsmessig å ta i bruk mer fagspesifikk terminologi der det er mulig.

Det vil være helt nødvendig at institusjonene utarbeider mer institusjonsspesifikke og disiplinspesifikke kriterier, i tråd med universitets- og høyskolelovforskriften kap. 3, § 3-8 ("*Universiteter og høyskoler skal fastsette nærmere krav til den utdanningsfaglige kompetansen*") og § 3-10 ("*Universiteter og høyskoler skal fastsette kvalifikasjons- og dokumentasjonskrav for kompetansevurdering ved ansettelse, overgang og opprykk, og eventuelle krav ut over minstekravene [...]. Kravene skal tilpasses stillingskategorien, og reflektere nasjonale eller internasjonale standarder for de ulike stillingskategoriene.*") Et av hovedmålene med NOR-CAM, som også er videreført i arbeidet med KU-CAM, er å gi verktøy for å kunne vurdere flere kompetanseområder enn de tradisjonelle områdene – vitenskapelig /kunstnerisk kompetanse og utdanningsfaglig kompetanse – mer systematisk enn det som har vært vanlig til nå. Om og i hvilket omfang slik utvidelse av kompetanseområdene skal vektlegges, må den enkelte institusjonen fastsette i egne retningslinjer.

Matrisen består av fire kolonner, hvor den første angir seks ulike kompetanseområder som alle kan komme i betraktning ved vurdering av kompetanse. Kolonne 2 angir eksempler på resultater og kompetanser som aktiviteter på de ulike kompetanseområdene kan lede til. Kolonne 3 angir eksempler på hvordan slike resultater eller kompetanser kan dokumenteres. Kolonne 4 omhandler den enkeltes refleksjon om og subjektive vurdering av egne resultater og kompetanser. Slik refleksjon bør normalt være av tekstlig karakter og kan gjøres samlet for alle kompetanseområder eller oppdelt i flere deler. Den enkelte institusjon må fastsette nærmere regler for omfanget av slik refleksjon, men antydningvis vil det ikke være unormalt om samlet omfang for refleksjonstekster for en søknad om opprykk ligger på 3 – 6 sider. For vurdering av kompetanse ved søknad på stilling, vil normalt en stillingsbetenking eller utlysningstekst angi nærmere krav til innhold i og omfang av slik refleksjon.

En entydig oppdeling av ulike kompetanseområder er ikke mulig, og det vil alltid være en grad av overlapp mellom de ulike kategoriene. F.eks. kan refleksjon over egne bidrag (kolonne 4) overlappe med kunstnerisk refleksjon som resultat.

Kompetanseområde A – Kunstneriske kvalifikasjoner indikerer den type arbeid eller aktivitet som vanligvis leder til målbare fagspesifikke resultater, parallelt til «publikasjoner» i de vitenskapelige disiplinene:

- Kunstneriske resultater innenfor kunstneriske områder som musikk, design, arkitektur, visuell kunst, scenekunst, film, skrivekunst mv.
- Eksplisitte kunstneriske refleksjoner
- Innovasjons- og nyskappings-resultater knyttet til faglig utvikling i møtet med samfunns- og næringsliv
- Metoder
- Fagfellevurderte publikasjoner av kunstnerisk utviklingsarbeid

De ulike fagområdene har ulike tradisjoner for å dokumentere resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid. Vitenarkiver og CRIS-systemer vil i økende grad fungere som dokumentasjonsverktøy for KU, men i mange tilfeller vil en vurdering måtte baseres på andre, fagspesifikke dokumentasjonsformer.

Kompetanseområde B – Prosesskompetanse indikerer deltagelse i overgripende KU-prosesser som bidrar utover den enkeltes KU, slik som ledelse av FoU-grupper eller ulike former for fagfellearbeid.

I «Forskrift til universitets- og høyskoleloven» stilles det i § 3-8 krav til utdanningsfaglig kompetanse. Forskriften overlater til institusjonene å fastsette nærmere krav til den utdanningsfaglige kompetansen, tilpasset hver stillingskategori, men forskriften slår likevel fast at «*for stillingene førstelektor, dosent, førsteamanuensis og professor skal det*

minimum kreves formell opplæring, kvalitetsutvikling i egen undervisning, veiledning, og vesentlige bidrag til utvikling av utdanningskvalitet». **Kompetanseområde C – Utdanningsfaglig kompetanse** omhandler dette området, med eksempler på hvordan slik kompetanse kan komme til uttrykk og dokumenteres.

Mens det for mange av vitenskapelige fagområder kan gi mening å skille mellom forskningsresultater på den ene side og forskningsformidling og samspill med samfunnet på den annen side, vil de aller fleste resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid KU utspille seg i, og i dialog med, samfunnet. **Kompetanseområde D – Faglig samfunnsdeltakelse** omhandler derfor ikke primært den formidling og det samspill med samfunnet som skjer ved offentliggjøring av kunstneriske resultater, men ulike prosesser hvor kunstnerisk kompetanse formidles ut av sitt nære fagfelt til andre grupper av befolkningen. Det kan dreie seg om offentlige innføringer i kunstverk, offentlige foredrag, kronikker, anvendelse av kunstneriske metoder i prosesser utenfor kunstfeltet, lærebøker mv.

Kompetanseområde E – Ledelse og verv omhandler ulike former for ledererfaring utover ledelse av egne prosjekter eller forskningsgrupper (kompetanseområde B). Lederverv både forutsetter og bidrar til videreutvikling av kompetanser som er svært viktige for kunstnerisk utviklingsarbeid, enten det dreier seg om institusjons- eller enhetsledelse, studieprogramledelse, ledelse av nettverk eller større prosjekter. Lederverv og annet utvalgsarbeid utenfor academia bør også komme i betraktning. Den enkelte ansatte reflekterer over på hvilke måter slike verv bidrar til den samlede kompetansen (kolonne 4).

Det vil alltid være kompetanseområder som ikke faller inn i disse 5 hovedkategoriene, som likevel kan være relevante i et akademisk karriereløp. **Kompetanseområde F – Annen erfaring** omfatter slik kompetanse. Gitt åpenheten i denne kategorien er det ikke hensiktsmessig å gi konkrete eksempler på resultater, kompetanser eller dokumentasjon. Den enkeltes refleksjon over erfaringens relevans for den samlede akademiske kompetansen vil her kunne være av stor betydning.

4. KU-CAM-matrise – Verktøy for tilpassede vurderinger i akademiske karrierer innen utøvende og skapende kunstfag

1. Kompetanse-områder	2. Eksempler på resultater og kompetanser	3. Eksempler på dokumentasjon	4. Refleksjon
A. Kunstnerisk kompetanse	<ul style="list-style-type: none"> • Kunstneriske resultater • Kunstnerisk refleksjon • Innovasjonsresultater • Metoder • Fagfellevurderte publikasjoner av kunstnerisk utviklingsarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Disiplinspesifikke dokumentasjonsformer • Publikasjoner • Publikasjonslister • Patenter og lisenser • Vitenarkiv, CRIS-systemer og andre databaser 	<ul style="list-style-type: none"> • Refleksjon rundt resultatenes kvalitet og relevans i fagfeltet • Refleksjon rundt egen kunstneriske utvikling og eget ståsted i fagfeltet
B. Prosesskompetanse	<ul style="list-style-type: none"> • Fagspesifikke KU-prosesser • Ledelse av og medvirkning i FoU-grupper • Bidrag til tverrfaglighet • Redaksjonsvirksomhet • Fagfellevurdering • Konsortiebygging og nettverksarbeid • Samskaping og folkeforskning • Innovasjonsprosesser i samfunns-, kultur- og næringsliv • Ekstern finansiering • Utvikling av KU-infrastruktur 	<ul style="list-style-type: none"> • Publikasjoner og publikasjonslister • CRIS-systemer og andre databaser • CV-system med lenker til kildedata • Disiplinspesifikke dokumentasjonsformer 	<ul style="list-style-type: none"> • Refleksjon rundt prosesser, roller, bidrag og relevans
C. Utdanningsfaglig kompetanse	<ul style="list-style-type: none"> • Relevant pedagogisk erfaring (planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning) • Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap 	<ul style="list-style-type: none"> • CV-system med lenker til kildedata • Institusjonsregistrering av undervisningsomfang • Pedagogisk mappe • Vitnemål/kursbevis 	<ul style="list-style-type: none"> • Refleksjon rundt formell og uformell pedagogisk kompetanse og erfaring

	<ul style="list-style-type: none"> • Vesentlige bidrag til utvikling av utdanningskvalitet • Erfaring med mentoring / kollegial rådgivning • Utvikling og deling av læremidler og undervisningsmetodikk • Utdanningsledelse • Formell pedagogisk kompetanse gjennom utdanning/kurs • Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid 	<ul style="list-style-type: none"> • Lærebøker og andre læremidler • Emneplaner/emnebeskrivelser • Digitale undervisningsressurser • Resultater av pedagogisk virksomhet 	
D. Faglig samfunnsdeltagelse	<ul style="list-style-type: none"> • Formidlingserfaring i ulike formater • Publikasjoner, rapporter og utredninger • Bruk av resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid i samfunns-, kultur- og næringsliv • Deling av FoU- og undervisningsresultater med allmenheten • Deltakelse i samfunnsdebatt 	<ul style="list-style-type: none"> • Publikasjoner, rapporter og utredninger • CRIS-systemer og andre databaser • CV med lenker til kilde-data • Disiplinspesifikke dokumentasjonsformer 	<ul style="list-style-type: none"> • Refleksjon rundt aktivitetenes relevans og effekter i samfunnet, samt eksterne aktørers bidrag
E. Ledelse og verv	<ul style="list-style-type: none"> • Institusjons- og enhetsledelse • FoU-ledelse, institusjon/enhet • Ledelse av akademiske nettverk og prosjekter • Lederverv og annet utvalgsarbeid i og utenfor akademia 	<ul style="list-style-type: none"> • CV med lenker til kilde-data • CRIS-systemer og andre databaser 	<ul style="list-style-type: none"> • Refleksjon rundt roller, bidrag og effekter
F. Annen erfaring	<ul style="list-style-type: none"> • Relevante kunnskaper, ferdigheter, erfaringer og kompetanse som ikke er dekket av kategoriene over 	<ul style="list-style-type: none"> • CV med lenker til kilde-data • Evt. annen dokumentasjon 	<ul style="list-style-type: none"> • Refleksjon rundt hvordan dette bidrar til kompetansen for øvrig

Vedlegg - referanser:

Grunnlagsdokumenter

NOR-CAM – En verktøykasse, Veileder for vurdering av akademiske karriereløp (2021) - <https://www.uhr.no/f/p1/iab94a5c2-b008-42af-a66a-c81750adb350/nor-cam-en-verktoykasse-endig.pdf>

Grunnlagsdokumenter referert til i NOR-CAM

Lov om universiteter og høyskoler av 2005 (opphevet) - <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15>

Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger (opphevet) - <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-02-09-129>

DORA – San Francisco Declaration on Research Assessment (2013) - <https://sfdora.org/>

Leiden Manifesto for Research Metrics (2015) - <http://www.leidenmanifesto.org/>

Open Science Career Matrix - OS-CAM - Evaluation of Research Careers fully acknowledging Open Science Practices (2017) - <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/47a3a330-c9cb-11e7-8e69-01aa75ed71a1>

EUA: Career paths in teaching (2019) - <https://eua.eu/downloads/publications/eua%20tpg%20report%20%20-%20career%20paths%20in%20teaching.pdf>

Andre grunnlagsdokumenter (ikke referert til i NOR-CAM)

Lov om universiteter og høyskoler av 2024 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2024-03-08-9?q=universitet%20og%20h%C3%B8yskole>

Forskrift til universitets- og høyskoleloven, kapittel 3 og undervisnings og forskningsstillinger https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2024-06-28-1392/KAPITTEL_3#KAPITTEL_3

CoARA – Coalition for Advancing Research Assessment og The Agreement on Reforming Research Assessment - <https://coara.eu/>

Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid (2007) – også kjent som Jørgensenutvalget https://www.uhr.no/f/p1/ia142b8ca-1a99-4d01-8b2a-15209ae9080f/vekt_paa_kunst.pdf

Kunstnerisk utviklingsarbeid og åpen forskning – rapport 2022 fra arbeidsgruppe under UHR-KDA <https://www.uhr.no/f/p1/ia381f872-7e28-44ca-bb39-6267f228fc36/notat-åpen-forskning-i-ku-2022-11-09.pdf>

Notat 2020: Nye krav til utdanningsfaglig kompetanse i forskrift om ansettelse og opprykk - og forståelsen av disse ved ansettelse på grunnlag av kunstnerisk kompetanse, utarbeidet av representanter ved NMH, KHiO og UiB-KMD – upublisert

The Florence principles on the Doctorate in the Arts (2016) - https://cdn.ymaws.com/elia-artschools.org/resource/collection/E2AD64FA-F702-435C-8509-199F0C40E674/26-september-florence-principles-for-web_20191107101055.pdf

The Vienna Declaration on Artistic Research (2020) - https://aec-music.eu/media/2021/05/viennadeclarationonarfina1version24june20_20201216163421.p

Nasjonal finansieringsordning for kunstnerisk utviklingsarbeid

Sammendrag og innstilling.....	2
Bakgrunn for utredningen.....	3
Historikk - kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge.....	4
Finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norden og Europa	5
Norges forskningsråd	5
Utfordringer for at kunstnerisk utviklingsarbeid kan inngå i mandatet til Norges forskningsråd.....	7
Løsningsforslag	11
Vedleggsliste	14
Referanser.....	33

Sammendrag og innstilling

Det har gjennom de siste 20 årene skjedd en sterk utvikling av kunstfagene og det kunstneriske utviklingsarbeidet i utdanningsinstitusjonene. Det er etablert tverrkunstneriske miljø og fakultet ved flere universitet og høyskoler og det er etablert ph.d. program.

I 2007 leverte et utvalg ([Jørgensenutvalget](#)) en innstilling til UHR, etter et oppdrag fra departementet, som vurderte om det var mulig å inkludere kunstnerisk utviklingsarbeid i resultatbasert finansiering. Utvalget definerte kunstnerisk utviklingsarbeid slik:

Kunstnerisk utviklingsarbeid dekker kunstneriske prosesser som fører fram til et offentlig tilgjengelig kunstnerisk produkt. I denne virksomheten kan det også inngå en eksplisitt refleksjon rundt utviklingen og presentasjonen av kunstproduktet.

Kunnskapsdepartementet skriver i 2018 slik ved opprettelsen av ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid:

Hensikten med graden er at det kunstnerisk utøvende og skapende står sentralt som metode, men at dette ikke utelukker inkludering av vitenskapelige metoder eller artikler i arbeidet. Det er ikke ment at graden skal virke begrensende for tverrfaglighet, men tvert om gi utøvende og skapende kunstnerisk virksomhet en rettmessig plass i det høyere utdannings- og forskningssystemet, og anerkjenne de utøvende og skapende kunstfagenes selvstendige bidrag i kunnskapsproduksjon.

Det er en likestilling av forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid i lov for universiteter og høyskoler. Dette er ikke fulgt opp i sentrale politiske dokument eller i organisatorisk plassering av ansvar. Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid har de siste 20 årene hatt ulik finansieringsordning. Forskningsrådet har ansvar for forskning, mens HK-dir har ansvar for kunstnerisk utviklingsarbeid.

Det er ikke like vilkår for forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid når det gjelder mulighet til å søke ekstern finansiering. Den øremerkede og skreddersydde ordningen for finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid gjennom HK-dir er ikke lenger der. Kunnskapsdepartementet arbeider nå med en Stortingsmelding om forskningssystemet. Institusjonene og UHR har i høringsinnspill til denne stortingsmeldingen tatt til orde for behovet for en nasjonal konkurransebasert arena for de skapende og utøvende kunstfagene.

Tildeling av midler fra fagfellevurderte konkurranseutsatte arenaer sikrer kvalitet. Mens EUs forskningsprogram i stadig større grad har åpnet for kunstnerisk forskning har Norge ved å fase ut den nasjonale ordningen tatt et skritt tilbake. Om de skapende og utøvende kunstfagene skal kunne hevde seg innenfor EUs ordninger, må det også finnes nasjonale konkurransebaserte ordninger, på linje med det de vitenskapelige fagene har gjennom Forskningsrådet. Forståelsen for kunstfagenes bidrag til kunnskaps- og samfunnsutviklingen må løftes. De skapende og utøvende fagenes bidrag til økonomi og bærekraft er betydelig. Utvikling av fagene og utdanningene er avhengig av kunstnerisk utviklingsarbeid som er i front.

Denne utredningen tar for seg forutsetninger for at kunstnerisk utviklingsarbeid kan inngå i mandatet til Norges forskningsråd. For at dette skal skje trengs det en reell likestilling gjennom hele forskningssystemet, og gjennom kjeden av styringsdokumenter og tildeling av ressurser.

- Ansvar for oppfølging og kvalitetsutvikling gjennom konkurransebaserte tildelinger til forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid må samles i en organisasjon.
- Norges forskningsråd må få et klart mandat for å åpne for prosjekttildelinger som har sitt utgangspunkt i de skapende og utøvende kunstfagene.
- Kunstnerisk utviklingsarbeid må ha en plass i det framtidige forskningssystemet og denne virksomheten må tas inn i Forskningsrådets vedtekter.
- Kunnskapsdepartementet må i styringsdokumenter, mål og tildelingsbrev for forskningsrådet stille krav til henholdsvis vitenskapelig kvalitet og kunstnerisk kvalitet i prosjekter som får støtte.
- Kultur og likestillingsdepartementet må ta et større ansvar for kunnskapsutviklingen innen kunstfagene ved å finansiere kunstnerisk utviklingsarbeid. Det kan gjøres gjennom tildelinger til Forskningsrådet og føringer i tildelingsbrevet.

Denne utredningen går ikke inn på hvordan Forskningsrådet skal operasjonalisere et slikt oppdrag, men er klar på at Forskningsrådet må ha kompetanse i kunstnerisk utviklingsarbeid i administrasjon, porteføljestyre og fagpanel.

Bakgrunn for utredningen

Prosjektprogrammet i Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (HK-dir) var eneste konkurransebaserte tilskuddsordning øremerket for de skapende og utøvende kunstfagene. Dette programmet fases nå ut. Saken ble drøftet i UHR-KDA i møte 03.05.2024. Det var enighet om at vi står ved et veiskille, og at kunstnerisk utviklingsarbeid bør inngå i mandatet til Norges forskningsråd.

UHR KDA sitt arbeidsutvalg oppnevnte en utredningsgruppe som fikk slikt **mandat**:

Utredningsgruppen skal foreslå en bærekraftig og langsiktig løsning for ivaretagelse av kunstnerisk utviklingsarbeid. I rapporten skal gruppen

- kort beskrive historikken til kunstnerisk utviklingsarbeid
- Inkludere gode eksempler på kunstnerisk utviklingsarbeid innen ulike fagområder
- beskrive dagens situasjon og løsninger for finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid og annen relevant forskning innen kunstfagene i Norden og Europa
- drøfte aktuelle utfordringer i dag knyttet bl.a. til infrastruktur og åpen forskning
- foreslå forutsetninger og kriterier for at kunstnerisk utviklingsarbeid kan inngå i mandatet til Norges forskningsråd
- presentere utkast til rapport på en høringskonferanse 23. oktober 2024
- Ferdigstille rapport til endelig behandling i november 2024

Utredningsgruppen har slik **sammensetning**:

- fagdirektør Geir Strøm, HK-dir (leder)
- prodekan Nina Grünfeld, HiNN
- førsteamanuensis Ivar Grydeland, NMH
- seksjonssjef Torben Lai, KHiO
- prorektor Hans Kjetil Lysgård, UiA
- prodekan forskning Eli Støa, NTNU

Gruppen har hatt ukentlige digitale møter.

Utredningsgruppen har møtt områdedirektør Benedicte Løseth i Forskningsrådet, professor Terje Lohndal (leder for porteføljestyret for banebrytende forskning i NFR) og professor Maria Hellström Reimer, Vetenskapsrådet (Scientific Advisor Artistic Research).

Utredningen har korte kapitler for de ulike temaene i mandatet. Disse kapitlene er fulgt opp med mer utdypende omtale og dokumentasjon i seks appendix. Det er en referanseliste med lenker til dokumenter som utredningen viser til.

Historikk - kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge

Da Lov om universiteter og høyskoler ble vedtatt i 1995, ble kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) og forskning likestilt som mål for institusjonenes virksomhet.

Stipendiatprogrammet for de skapende og utøvende kunsthøgskolefagene ble opprettet i 2003 som en parallell til doktorgradsprogrammene innenfor vitenskapsfagene. Stipendiatprogrammet innbefattet fra starten av en tilskuddsordning med søkbare stipendiatstillinger finansiert fra departementet. I 2010 opprettet Kunnskapsdepartementet en tilskuddsordning kalt Prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Ansvaret for programmet ble lagt til det eksisterende styret for Stipendiatprogrammet. Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) ble etablert som overbygging for de to programmene. HK-dir har administrert de to ordningene i PKU.

Budsjettrammen for tilskuddsmidlene i PKU var de siste årene på 18 mill kroner. Stortinget vedtok i Statsbudsjett for 2024 at flere tilskuddsordninger som er administrert av HK-dir skal fases ut med virkning fra budsjettåret 2024. Prosjektprogrammet i Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) er en av disse. Som følge av vedtaket ble 14 mill kr av PKU's tilskuddsmidler lagt inn i budsjettrammen til sju av institusjonene som tidligere hadde fått tildelt prosjektmidler fra PKU. Det er flere institusjoner enn disse sju som har kunstnerisk utviklingsarbeid i sin fagportefølje og som ikke fikk tildelt midler gjennom denne refordelingen.

Det finnes ikke lenger en nasjonal konkurransebasert arena for de skapende og utøvende kunsthøgskolefagene. Utredningsgruppen mener omfordelingen ble gjort retrospektivt og ikke med tanke på videre utvikling av kunstnerisk utviklingsarbeid som nasjonalt fagfelt.

En nærmere gjennomgang av bakgrunnen for PKU er samlet i appendix 1.

Finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norden og Europa

Salzburg prinsippene fra 2005 for utvikling av institusjonell doktorgradsutdanning fikk stor betydning også for kunstforskningen. De europeiske organisasjonene innen kunstfagutdanning gikk senere sammen om utviklingen av [Florence principles](#) for doktorgradsutdanning i kunst.

Parallelt med dette og senere har det vært jobbet for inkludering av kunstnerisk forskning i OECDs Frascati manual. Frascati-manualen setter en internasjonal standard for definisjon av FoU-arbeid. Forskning og eksperimentell utvikling (FoU) defineres som kreativt og systematisk arbeid som utføres for å oppnå økt kunnskap - herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn - og for å utarbeide nye anvendelser av tilgjengelig kunnskap. For at en aktivitet skal kunne defineres som en FoU-aktivitet, må den oppfylle fem grunnkriterier. Aktiviteten må

- inneholde noe nytt ("novel")
- være kreativ ("creative")
- ha usikkerhet knyttet til utfallet ("uncertain")
- være systematisk ("systematic")
- kunne overføres og/eller reproduseres ("transferable and/or reproducible").

De europeiske organisasjonene innen kunstfagutdanning utviklet i 2019 dokumentet the [Vienna declaration](#) som slår fast at disse kriteriene også gjelder for et kunstnerisk utviklingsarbeid. I et vedlegg til deklarasjonen foreslås det endringer i Frascati-manualens faginndeling. Artistic Research (Kunstnerisk forskning / kunstnerisk utviklingsarbeid) er foreslått som egen gruppe, på linje med humaniora og andre fag. Dette er foreløpig ikke tatt til følge av OECD. Organisasjonene bak Vienna declaration har i 2024 etablert the [Artistic Research Alliance](#).

Disse prosessene har hatt betydning for utviklingen av fagfeltet i Europa, men betingelsene og nasjonale ordninger for organisering og finansiering er svært ulike. Norge har gjennom PKU på mange måter vært banebrytende og en referanse for andre. Med fjerningen av PKU sakker Norge nå akterut når det gjelder vilkår for kunstnerisk utviklingsarbeid. EU's forskningsprogram har utlysninger som er åpne for Artistic Research og i Sverige åpnes nå i høst det første excellenscenter for konternærlik forskning ved Gøteborg universitet.

Utredningsgruppen er bedt om å beskrive situasjonen for kunstnerisk forskning i Norden og Europa. Dette er nærmere omtalt i appendix 2.

Norges forskningsråd

Forskningsorganisasjoner, næringsliv og offentlig sektor kan søke om prosjektmidler fra Forskningsrådet. Privatpersoner kan ikke søke.

En forskningsorganisasjon er en enhet (for eksempel universiteter eller forskningsinstitutter), uavhengig av rettslig status (offentlig- eller privatrettslig) eller finansieringsmåte, som har som hovedformål å drive med uavhengig forskning i form av grunnforskning og/eller anvendt forskning (industriell forskning og eksperimentell utvikling).

Disse organisasjonene er automatisk godkjent som forskningsorganisasjon av Forskningsrådet:

Universiteter, vitenskapelige høyskoler, høyskoler akkreditert på institusjonsnivå av NOKUT

Alle institusjonene som tidligere kunne søke PKU om midler er ut fra dette godkjente forskningsorganisasjoner.

Porteføljer

Forskningsrådet har delt inn arbeidet med tildelinger i 11 prosjektporteføljer der hver av disse har et porteføljestyre. Dette er nærmere beskrevet på Forskningsrådets web.

Utdrag av mandat for porteføljestyrene

«Porteføljestyrene skal fremme høy kvalitet i forskning, styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, og miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Porteføljestyrene skal, hver for seg og samlet, følge opp overordnede mål for forsknings- og innovasjonspolitikken innenfor et nærmere angitt porteføljeområde, fastsatt av Forskningsrådets styre.

....

- a) Porteføljestyret er underlagt Forskningsrådets styre og har beslutnings- og tildelingsfullmakt innenfor sine ansvarsområder.
- b) Porteføljestyret skal bidra til å nå målene i Forskningsrådets strategi, basert på langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP) og Regjeringens mål for Forskningsrådet

...

Porteføljestyret skal:

- a) Utarbeide en porteføljeplan for sitt porteføljeområde. Planen endres ved behov og godkjennes av Forskningsrådets styre.
- b) Utarbeide en treårig investeringsplan som oppdateres årlig. Forskningsrådets styre godkjenner planen.
- c) Sørge for porteføljeanalyser og annet oppdatert kunnskapsgrunnlag som skal ligge til grunn for rådgivning og investeringer.»

Fagfellepanel

Søknader til Forskningsrådet sendes til eksterne fagfeller for vurdering. Prosedyren for dette er omtalt på NFRs hjemmesider. Fagfellene leser og vurderer søknadene individuelt, men møtes i et fagfellepanel for å gi en felles vurdering og rangering. Vedtak om tildeling skjer i et porteføljestyre.

Vurderingskriterier

Forskningsrådet har felles vurderingskriterier som de eksterne fagfellene/ fagpersonene bruker når de skal gjøre en kvalitetsvurdering av søknadene:

- Forskning og innovasjon - Excellence
 - originalitet/nyskapende forskning og innovasjon
 - soliditet/robusthet
- Virkninger og effekter - Impact
 - potensiale for virkninger og effekter på forskning, samfunn og næringsliv
 - planer for deling av kunnskap og anvendelse av forskningsresultater

- Gjennomføring - Implementation
 - prosjektleder og -team
 - planer for gjennomføring og organisering av prosjektet

Innholdet i de tre kriteriene er tilpasset Forskningsrådets ulike søknadstyper, men har en lik struktur. Det brukes en karakterskala fra 1 (dårlig) - 7 (fremragene).

Utfordringer ved at kunstnerisk utviklingsarbeid kan inngå i mandatet til Norges forskningsråd

Alle institusjonene som tidligere kunne søke PKU om midler er godkjente forskningsorganisasjoner og kan i utgangspunktet søke Forskningsrådet om midler. Det finnes eksempler i Forskningsrådets tildelinger på prosjekter der kunstnerisk utviklingsarbeid er en del av et større prosjekt. Det er imidlertid ikke muligheter innenfor de eksisterende porteføljer for finansiering av prosjekter som har sitt utgangspunkt i kunstnerisk utviklingsarbeid.

Det er historiske grunner til dette, men det har skjedd store endringer i sektoren siden likestillingen av forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid i UH-loven og den etterfølgende opprettelsen av PKU. Mange kunstfag inngår nå som enheter ved universiteter og høyskoler. Etableringen av ph.d. stadfester kunstnerisk utviklingsarbeid som eget forskningsfelt.

Regjeringen har nylig lagt fram lov for universitet og høyskoler og forskrift for undervisnings- og forskerstillinger og rekrutteringsstillinger. I disse dokumentene er forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid beholdt som ulike, men likestilte begrep. Utredningsgruppen forholder seg til at dette, foreslår ikke en endring av begrepsbruk og omtaler ikke disse dokumentene ytterligere.

Stortingsmelding om forskningssystemet 2025

Regjeringen arbeider nå med en ny stortingsmelding om forskningssystemet som skal legges fram i 2025. I en høringsrunde med innspill til denne meldingen har både KHiO, NMH, NTNU, UiA, UiB, UHR og HK-dir omtalt utfasingen av PKU og pekt på behovet for en nasjonal konkurransearena for kunstnerisk utviklingsarbeid. De skapende og utøvende kunstfagene må nå sikres likeverdige vilkår for konkurranseutsatt finansiering for utvikling av feltet. KHiO, NMH, NTNU og HK-dir sier i sine innspill at en slik nasjonal konkurransearena bør legges til Forskningsrådet.

I appendix 3 er det samlet utdrag fra disse høringsinnspillene.

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Langtidsplanen for høyere utdanning og forskning (LTP) skal sette kursen for politikktutviklingen i forskning og høyere utdanning. I planen gir regjeringen uttrykk for hva som er særlig viktig å prioritere de kommende årene. Formålet er å koordinere politikken på tvers av sektorer og bidra til langsiktighet og forutsigbarhet. Regjeringen peker ut tre overordnede mål for norsk forskning og høyere utdanning i perioden 2023-32: styrket konkurransekraft og innovasjonsevne; miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft; og høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning og høyere utdanning. Langtidsplanen inneholder i tillegg seks tematiske

prioriteringer og to målrettede samfunnsoppdrag. I en egen del II av planen gjennomgås kunnskapssystemet med omtale av blant annet høyere utdanning, forskningssystemet, samfunnsoppdrag, akademisk frihet og åpen forskning.

Kunstnerisk utviklingsarbeid er i LTP omtalt som en av hovedoppgavene for virksomhetene, men det er ingen omtale av kunstfagene i LTP.

NFRs vedtekter og Virksomhets- og økonomiinstruks

Kunnskapsdepartementet er etatstyrer for Norges forskningsråd. Forskningsrådet har eget styre og det er fastsatt vedtekter for virksomheten i forskrift.

Departementet har også fastsatt Virksomhets- og økonomiinstruks.

Kunstnerisk utviklingsarbeid er ikke nevnt i vedtektene eller i instruksen.

Tildelingsbrev

I tildelingsbrevet formidler KD styringssignaler og forventninger til Forskningsrådet. Forskningsrådet har fem mål:

- Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4 Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5 God rådgivning

Tildelingsbrevet har slik omtale av midler til strategiske forskningsprioriteringer:

«Tildelingen skal bidra til å oppnå målene og prioriteringene i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Inkludert i dette er forsknings- og datainfrastruktur av nasjonal strategisk interesse og støtte til internasjonalt forskningssamarbeid.»

Tildelingsbrevet har slik omtale av midler til langsiktig grunnleggende forskning:

«Kunnskapsdepartementet har et særskilt ansvar for å finansiere forskning som ikke er øremerket spesielle temaer eller formål. Tildelingen over denne posten skal finansiere langsiktig, grunnleggende forskning, bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i forskningsmiljøer eller på et spesifikt forskningsområde, samt bidra til å utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet.»

Forskningsrådets oppdrag i tildelingsbrevet er forankret i oppfølging av langtidsplanen. Kunstfagene og kunstnerisk utviklingsarbeid er ikke nevnt i langtidsplanen. Tildelingene til Forskningsrådet skal bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten. Kunstnerisk utviklingsarbeid eller kunstnerisk kvalitet er ikke nevnt.

Kultur og likestillingsdepartementet bevilger også midler til forskning som administreres gjennom Forskningsrådet. Tildelingen for 2024 er på 30,5 mill kroner. I tildelingsbrevet står det:

«Kultur og likestillingsdepartementets tildelinger til Norges forskningsråd skal legge til rette for kultur- og medieforskning av høy vitenskapelig kvalitet og en oppbygging og styrking av forskningsmiljøene på disse områdene. Dette gjelder både forskning som grunnlag for en kunnskapsbasert kultur- og mediepolitikk, men også forskning som bidrar til å styrke og utvide kunnskapsgrunnlaget for å gjøre samfunnet bedre rustet til å møte store utfordringer. Tildelingene skal videre bidra til å styrke forskning og forsker-rekruttering i museer utenfor universitetsmuseene. Mål 1 for Forskningsrådet om økt

vitenskapelig kvalitet, og mål 3 om å møte store samfunnsutfordringer er spesielt relevant for departementets tildeling til Forskningsrådet for 2024.»

...

«Bevilgningene på posten finansierer i 2024 forskning om kultur- og mediesektoren, bredere orientert kulturforskning, forskning i museene, forskning på spillproblematikk og reiseliv. Det skal legges til rette for kultur- og medieforskning av høy vitenskapelig kvalitet og styrking av forskningsmiljøene på disse områdene.»

Kunstnerisk utviklingsarbeid er ikke nevnt i tildelingsbrevet fra Kultur og likestillingsdepartementet og også her er tildelingen knyttet til høy vitenskapelig kvalitet. Dette gjelder også for KDs «[Veileder for sektoransvaret for forskning](#)».

Universitets- og høgskolerådet har i sitt innspill til Stortingsmeldingen om forskningssystemet pekt på sektorprinsippet:

UHR mener det er nødvendig med en gjennomgang av hvordan departementene er rigget for å jobbe med forskning, både på embetsnivå og politisk nivå. Sektorprinsippet i norsk forskningspolitikk innebærer at hvert departement har et overordnet ansvar for kunnskapsutviklingen på sitt sektorområde.

Utredningsgruppen mener at Kultur og likestillingsdepartementet må ta et større ansvar for kunnskapsutviklingen innen kunstfagene ved å finansiere kunstnerisk utviklingsarbeid. Det kan gjøres gjennom tildelinger til Forskningsrådet og føringer i tildelingsbrevet.

Utfordringer knyttet til porteføljene, porteføljestyrene, fagpanelene og vurderingskriteriene

Kunstnerisk utviklingsarbeid drives inne et bredt fagfeltet, er et eget begrep, og må ses som en parallell til både grunnforskning, anvendt forskning og utviklingsarbeid.

Kunstnerisk utviklingsarbeid er ikke omtalt i oppdraget til noen av porteføljene i forskningsrådet. Det blir da et spørsmål om denne virksomheten kan tolkes inn i et bredt forskningsbegrep eller om det eksplisitt må omtales. Dette skiller de to løsningsforslagene som er presentert i neste kapittel.

Utredningsgruppen har ikke sett på sammensetningen av og kompetansen i de eksisterende porteføljestyrene og fagpanelene. Om kunstnerisk utviklingsarbeid skal inngå i oppdraget til Forskningsrådet må kompetansen på fagfeltet være til stede i disse organene.

Porteføljestyrene har ny sammensetning fra 2024 og er nå i en prosess med å utarbeide nye porteføljeplaner. Planene bygger på LTP og målene for forskningsrådet. Som omtalt ovenfor er ikke kunstnerisk utviklingsarbeid omtalt i disse dokumentene, men det kan derfor være et godt tidspunkt for å diskutere hvordan fagfeltet skal inkorporeres i styringsdokumenter og porteføljeplaner.

Det blir et spørsmål om det skal være ett eller flere fagpanel for vurdering av kunstnerisk utviklingsarbeid, gitt bredden av fagfeltet. Rutinene for fagpanelene må følge retningslinjene for NFR og de må gjøre en samstemt innstilling og karaktersetning. De tre kriteriene for vurdering av prosjektsøknader i forsknings-

rådet kan tilpasses til bruk for ulike søknadstyper. Karakterskala tilsvarer den PKU har brukt de siste årene.

Utfordringer knyttet til begrepet vitenskapelig kvalitet

Forskningsrådets mål 1 er økt vitenskapelig kvalitet. I tildelingsbrevet fra KD er dette omtalt slik:

Forskningsrådet skal tildele etter konkurranse, og skal identifisere og støtte forskning av høy vitenskapelig kvalitet. Forskningsrådet skal også bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i det enkelte forskningsmiljø eller på det enkelte forskningsområde.

Strategisk område: Verdensledende fagmiljøer

Forskningsrådet skal mobilisere talentene, bidra til kvalitetsutvikling og legge til rette for at potensialet i de fremste miljøene virkeliggjøres.

Strategisk område: Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt

Forskningsrådet skal sikre god vitenskapelig kvalitet i alle sine tildelinger.

Forskningsrådet skal også bidra til fornyelse ved å identifisere potensial for kvalitet og stimulere kvalitetsutvikling i forskningen.

Kultur- og likestillingsdepartementets tildelingsbrev til Forskningsrådet viser til de samme målene og krav til vitenskapelig kvalitet.

Prosjekter innen kunstnerisk utviklingsarbeid må ha høy kunstnerisk kvalitet. Det er en utfordring at tildelingsbrevene fra både KD og KUD viser til mål som ikke omtaler kunstnerisk utviklingsarbeid eller stiller krav til kunstnerisk kvalitet.

Kunstfagene og kunstnerisk utviklingsarbeid bidrar også, både alene og i samarbeid med andre fag, til å møte store samfunnsutfordringer ved å bidra til metodisk, tematisk og tverrfaglig rikdom.

Norges Musikkhøgskole har trukket fram dette i sitt innspill til Stortingsmeldingen om forskningssystemet og viser også til at «kunst og kultur generelt har ein funksjon i kommunikasjon og samkvem mellom nasjonar, ofte som ei samlande og samanbindande kraft. Å halde oppe kompetanse på dette området gjennom forskning og kunstnarisk utviklingsarbeid, er ein måte å sikre treffsikker og trygg bruk også av slike verkemiddel i internasjonale relasjonar.»

Løsningsforslag

Det er en svikt i det norske forskningssystemet at det ikke lenger finnes nasjonale konkurransearenaer for kunstnerisk utviklingsarbeid. I 20 år har konkurranseutsatt finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid vært organisert utenfor Forskningsrådet og Forskningsrådet har ikke et klart mandat til å inkludere feltet i sine porteføljer. Det er nå tid for at de skapende og utøvende fagene får en klar innplassering i forskningssystemet og tas inn i Forskningsrådets porteføljer.

Hvis de norske kunstfagene skal nå opp i internasjonal konkurranse må de ha nasjonale konkurransearenaer på linje med andre fag. Det finnes allerede prosjekter finansiert av Forskningsrådet der kunstnerisk utviklingsarbeid inngår, men utgangspunktet for disse prosjektene er vitenskapelig forskning.

Til tross for en lovmessig likestilling er svikten i forskningssystemet gjennomgående. Kunstfag og kunstnerisk utviklingsarbeid er ikke omtalt i sentrale politiske dokumenter som stortingsmeldinger og langtidsplan. Det er heller ikke omtalt i styringsdokumenter som vedtekter og tildelingsbrev.

For å få til en endring i finansieringsordningene må kunstfagene inkluderes i hele forskningssystemet, og gjennom hele kjeden av styringsdokumenter og tildeling av ressurser. Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementets styringssignaler må gis en utforming slik at også kunstnerisk utviklingsarbeid og krav om kunstnerisk kvalitet inkluderes i oppdraget til Forskningsrådet.

Konkret kan dette gjennomføres på to alternative måter:

alternativ a)

Et alternativ er å endre vedtektene og/eller økonomi- og virksomhetsinstruks til Forskningsrådet slik at kunstnerisk utviklingsarbeid tas inn på linje med annen forskning.

KD bør ved valg av denne løsningen innarbeide formuleringer i vedtekter og instruks som klart forankrer et ansvar for kunstnerisk utviklingsarbeid i Forskningsrådet.

alternativ b)

Et annet alternativ er å slå fast at kunstnerisk utviklingsarbeid er en del av et bredt forskningsbegrep og at det ut fra dette skal inngå i Forskningsrådets mandat. Dette vil ikke kreve endring av vedtektene og virksomhetsinstruksens til Forskningsrådet, men vil kreve at oppdraget tydeliggjøres i andre former i styringsdialogen mellom departementet og Forskningsrådet.

Kunstnerisk utviklingsarbeid og kunstnerisk kvalitet må da tolkes til å inngå i omtalen av forskning og vitenskapelig kvalitet i [Veileder for sektoransvaret for forskning](#).

Samlet mener utredningsgruppen at alternativ a er å foretrekke, fordi det er en løsning som utvetydig tar den etablerte begrepsbruken og likestillingen i UH-loven videre inn i styringssystemet.

Endringer i styringssystemet

Utredningsgruppen har merket seg at Kunnskapsdepartementet har satt i gang en prosess for endring av styringsdokumentene til Forskningsrådet. KD sendte i januar 2023 ut en høring om endring av forskrift for vedtekter for Norges forskningsråd. KDs forslag var å innarbeide bestemmelsene i vedtektene i en ny virksomhets- og økonomiinstruks. Høringssvarene fra en rekke institusjoner i sektoren var at endringene burde utsettes og tas opp i sammenheng med arbeidet med stortingsmeldingen om forskningssystemet. Det er ut fra det utredningsgruppen erfarer ikke gjort endringer i vedtektene eller instruksen.

Utredningsgruppens forslag om å følge alternativ a, krever endringer i vedtekter eller i økonomi- og virksomhetsinstruks for Forskningsrådet. Dersom Forskningsrådet fortsatt skal ha vedtekter, kan endringene gjennomføres som vist nedenfor:

Forslag til endringer i Forskningsrådets vedtekter

§ 1. Formål

Norges forskningsråd skal være et nasjonalt utøvende forskningsstrategisk organ. Forskningsrådet har ansvar for å øke kunnskapsgrunnlaget og bidra til å dekke samfunnets behov for forskning ved å fremme grunnleggende og anvendt forskning, **kunstnerisk utviklingsarbeid** og innovasjon.

§ 2. Hovedoppgaver

Forskningsrådet skal

- a) ivareta grunnleggende forskning **og kunstnerisk utviklingsarbeid**, arbeide for utvikling av fag og disipliner og for flerfaglighet i forskning
- b) støtte forskning **og kunstnerisk utviklingsarbeid** som bidrar til samfunnsdebatt, utviklingen av demokratiet og grunnlaget for politikkutforming
- c) arbeide for å fremme innovasjon i næringsliv og offentlig sektor i hele landet
- d) arbeide for sammenheng mellom grunnleggende og anvendt forskning, **kunstnerisk utviklingsarbeid** og innovasjon
- e) ha et nasjonalt ansvar for forskningsformidling og bidra til at resultater fra forskning **og kunstnerisk utviklingsarbeid** blir tatt i bruk
- f) arbeide for å fremme internasjonalt forskningssamarbeid
- g) bidra til kvalitet i norsk forskning **og kunstnerisk utviklingsarbeid**
- h) bidra til samarbeid og helhet i det offentlige virkemiddelapparatet
- i) bidra til god arbeidsdeling og samarbeid i det forskningsutførende nivået og ha et strategisk ansvar for instituttsektoren
- j) sørge for evaluering av norsk forskning **og kunstnerisk utviklingsarbeid**
- k) gi myndighetene råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken.

Øvrige krav til løsningen

Det er fra institusjonene og UHR gitt klare innspill om at kunstnerisk utviklingsarbeid må inkluderes i forskningssystemet. Det må innebære at virksomheten gis plass i politiske dokument som stortingsmeldinger og langtidsplan. Kunstnerisk utviklingsarbeid må gis en likestilt plass med forskning i tildelingsbrev fra departementene.

Utredningsgruppen vil ikke gå inn i detaljer på hvordan Forskningsrådet skal operasjonalisere et slikt utvidet mandat. Det kan være at en eller flere av porteføljene skal være søkbare for prosjekter med utgangspunkt i kunstnerisk utviklingsarbeid. Forskningsrådet må vurdere om det vil kreve endringer i omtalene av porteføljene, mandat til porteføljestyrene og porteføljeplanene. Utredningsgruppen viser til at HK-dir gjennom forvaltning av PKU har opparbeidet et kunnskapsgrunnlag som kan være nyttig for Forskningsrådet i denne prosessen.

Forskningsrådet må bygge opp rådgivningskapasitet og kompetanse innen kunstnerisk utviklingsarbeid for å ivareta oppdraget. Det må være kompetanse fra skapende og utøvende fag i aktuelle porteføljestyre. Det må opprettes et eller flere fagpanel for å vurdere og innstille prosjektsøknader innen kunstnerisk utviklingsarbeid.

Som følge av den likestilling av virksomhetene som er nedfelt i lovverket, må det stilles krav om kunstnerisk kvalitet på linje med krav til vitenskapelig kvalitet. Det handler om at prosjektene skal frambringe resultater på høyt kunstnerisk nivå med nasjonal og internasjonal relevans. Krav til kunstnerisk virksomhet på høyt nivå står sentralt, sammen med krav til refleksjon omkring prosess, metoder og kontekst, synliggjøring av resultat og kobling til institusjonens fagmiljø. Vurderingskriteriene som Forskningsrådet har kan brukes med de tre hovedkriteriene, men det må for aktuelle utlysninger gjøres tilpasninger som rommer aktuelle kvalitetskrav for kunstnerisk utviklingsarbeid.

Utfordringene knyttet til åpen forskning og infrastruktur er omtalt i appendix 4 og dette må institusjonene arbeide videre med.

I tråd med andre fagområder må det være et krav om at sektorprinsippet for forskningsfinansiering må gjelde også for de skapende og utøvende kunstfagene. Det må derfor være finansiering til kunstnerisk utviklingsarbeid i budsjettene både fra Kultur- og likestillingsdepartementet og fra Kunnskapsdepartementet.

Med en klar føring fra departementene om oppbygging av fagfeltet i porteføljen må Forskningsrådet finne rom til prosjekter i kunstnerisk utviklingsarbeid innenfor sin budsjettamme til forskningsformål. Det kan være at departementene vil øremerke en ramme som en startkapital for formålet. En egen ramme til KU vil kreve vedtak om bevilgning i Stortingets budsjettvedtak.

Vedleggsliste

Appendix 1 - Historikk - kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge

Appendix 2 - Finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norden og Europa

Appendix 3 - Høringsinnspill til Stortingsmelding om forskningssystemet

Appendix 4 - Utfordringer knyttet til åpen forskning og infrastruktur

Appendix 5 - Administrasjon av tilskuddsordningen i HK-dir

Appendix 6 - Prosjekter støttet av program for kunstnerisk utviklingsarbeid

Appendix 1 - Historikk - kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge

For å beskrive historien til kunstnerisk utviklingsarbeid velger utredningsgruppen å vise til tidligere rapporter som er omtalt nedenfor og som alle er tilgjengelige i [PKUs historiske tidslinje](#).

Da Lov om universiteter og høyskoler ble vedtatt i 1995, ble kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) og forskning likestilt som mål for institusjonenes virksomhet. Senere revisjoner av loven har opprettholdt og presisert denne likestillingen. Dette gjelder også for loven som ble vedtatt i 2024. Utredningsgruppen forholder seg til at denne likestillingen. Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid er godt innarbeidete begrep. Utredningen ser ikke behov for en endring av vedtatt begrepsbruk.

Opprettelsen av Stipendiatprogrammet i 2003 har sin bakgrunn i denne lovforankringen. Programmet ble etablert for de skapende og utøvende kunstfagene som en parallell til doktorgradsprogrammene innenfor de etablerte vitenskapsfagene. Programmets profil ble utformet med utvetydig fokus på at kunstutøvelsen skulle stå i sentrum for stipendiatenes prosjekter. Programmet ble organisert som en enhet lagt til Kunsthøgskolen i Bergen og ble ledet av en styringsgruppe. Brev fra KD om opprettelsen av Stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid er vedlagt (referanse 02).

Stipendprogrammet innbefattet fra starten av en tilskuddsordning med stipendiatstillinger finansiert fra departementet. Institusjonene konkurrerte om tildeling av disse. I tillegg kunne institusjonene finansiere stipendiatstillinger over egne budsjetter. I 2017 var det i alt 27 stipendiatstillinger i den nasjonale tilskuddsordningen. I statsbudsjettet for 2018 tok Kunnskapsdepartementet 17 av disse stillingene ut av tilskuddsordningen og fordelte disse direkte til et utvalg institusjoner. Det var da midler tilsvarende 10 stillinger igjen i PKU.

I 2010 opprettet Kunnskapsdepartementet en tilskuddsordning kalt Prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Ansvar for programmet ble lagt til det eksisterende styret for Stipendprogrammet og Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) ble etablert som overbygging for de to programmene. Prosjektprogrammets første retningslinjer er vedlagt (referanse 03). Formålet var at programmet skulle bidra til at institusjonene initierte og gjennomførte prosjekter innen kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå.

Fra 2018 opphørte PKU som eget nasjonalt organ og ble slått sammen med Norgesuniversitetet og Senter for internasjonalisering av utdanning til et nyopprettet direktorat (Diku). Diku forvaltet en rekke tilskuddsordninger og program som skulle bidra til å heve kvaliteten i høyere utdanning og fagskoler. Diku er i 2021 igjen slått sammen med andre virksomheter til HK-dir (Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse).

I mål og metode vil kunstnerisk utviklingsarbeid ofte være mest å sammenligne med grunnforskning og anvendt forskning. I Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeids rapport fra 2015 ([referanse 4](#)) er dette omtalt slik:

Kunstnerisk utviklingsarbeid - genererer kunnskapsutvikling på kunstnerisk grunnlag - artikulere og tematiserer faglige spørsmål gjennom kunstnerisk praksis og refleksjon - utvikler og utfordrer et bredt spekter av uttrykks- og dokumentasjonsformer - etablerer arenaer for faglig deling både for prosess og resultat - kvalifiserer refleksjon i institusjonene gjennom faglig kontekstualisering og kritisk drøfting - bidrar til og utfordrer kunstnerisk praksis og kunstfeltets diskurser - styrker kunstnerisk kompetanse i samfunnet.

Høgskolen Kristiania har på sine [websider](#) en referanse til et debattinnlegg i Morgenbladet der Jørn Mortensen skriver slik om kunstnerisk utviklingsarbeid:

Denne kunnskapsproduksjonen kan man kalle en slags kunstens grunnforskning: utviklingen, innviklingen og avviklingen av kunstens teknikker, materialer, stofflighet og repertoar.

Den er ikke preget av «kritisk refleksjon» i humanistisk eller samfunnsvitenskapelig forstand, men av eksperiment, utprøving, feiling, testing og spekulasjon. Metodisk sett er det ikke ulikt det som foregår i et laboratorium.

Metodene i utviklingsarbeidet varierer og er knyttet til selve den skapende prosessen. Nina Grünfeld ([referanse 24](#)) skriver slik om metode:

Etymologisk betyr metode å følge en bestemt vei mot et mål. Det dreier seg om å velge en eller flere tilnæringsmåter. For en rekke humaniora- og kunstfag er ikke metode en atskilt prosess - slik det ofte er i natur- og enkelte samfunnsvitenskapelige fag, der man samler empiri i et skjema for så å trekke noen konklusjoner. Snarere er den kunstneriske forskningen en integrert del av selve prosessen som gjerne har en dialektisk form. Dette medfører at metoden kan minne om en kontinuerlig pågående analyse. I praksis betyr dette at kunstneren i utgangspunktet gjør som vedkommende alltid har gjort, nemlig skaper sin kunst, men med en økt bevissthet om hvordan og hvorfor, noe som påvirker den videre prosessen. Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning handler i stor grad om prosesser, snarere enn resultater, og den genererte kunnskapen som kommer ut av å iakttå og reflektere over disse prosessene.

Kunsthøgskolen i Oslo omtaler kunstnerisk utviklingsarbeid slik på sine [web-sider](#):

Ved Kunsthøgskolen drives forskning primært innenfor rammen av «kunstnerisk utviklingsarbeid», det forstås som en skapende virksomhet innen kunst, design og scenekunst som gir ny innsikt, forståelse, kunnskap og påvirker feltet. Det er kunstnerisk praksis i seg selv, forskning gjennom kunsten, som utgjør det vi omtaler som den «kunstneriske kjernen» for disse forskningsaktivitetene.

Kunstnerisk utviklingsarbeid er ikke bare basert på kunstneriske praksiser innen de ulike fagfeltene, men inkluderer også et kommuniserbart fokus på metoder og kritisk refleksjon inkludert etiske spørsmål og disiplinær kontekstualisering, hvor akademisk frihet vektlegges. Prosessene og resultatene deles åpent på kontinuerlig basis med fagmiljøene og med allmennheten.

I lov om universiteter og høyskoler er både kunstneriske metoder og vitenskapelige forskningsmetoder like anerkjent. Noen av fagansatte forsker på, for og om kunst basert på vitenskapelige metoder. Vitenskapelig forskning ved Kunsthøgskolen forholder seg til de kunstneriske fagfeltene og dekker områder som teori og kunsthistorie, pedagogikk og analyse av metoder og verktøy, inkludert kroppen.

Kunnskapsdepartementet skriver slik ved opprettelsen av ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid ([referanse 2](#)):

Hensikten med graden er at det kunstnerisk utøvende og skapende står sentralt som metode, men at dette ikke utelukker inkludering av vitenskapelige metoder eller artikler i arbeidet. Det er ikke ment at graden skal virke begrensende for tverrfaglighet, men tvert om gi utøvende og skapende kunstnerisk virksomhet en rettmessig plass i det høyere utdannings- og forskningssystemet, og anerkjenne de utøvende og skapende kunstfagenes selvstendige bidrag i kunnskapsproduksjon.

I 2015 lagde UHR Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU) en rapport om 20 år med kunstnerisk utviklingsarbeid «Forskning og utviklingsarbeid innen fagområdet kunst» (referanse 04). Rapporten har en omtale av Stortingets behandling av Forskningsmeldingen (Melding St.18 2012-2013) og konstaterer at kunstnerisk utviklingsarbeid i nasjonale politiske organer utvilsomt forstås som del av et bredt forskningsbegrep.

«Arbeidsgruppen oppsummerer at anerkjennelsen av kunstnerisk utviklingsarbeid som forskningsfelt, slik det er omtalt i lovtekst, forskrifter og kvalifikasjonsrammeverk, har gitt høyere kunstutdanning gode vilkår for å utvikle forskningsstrategier nasjonalt og lokalt. Det har skjedd en svært positiv utvikling siden 1995. Kunstnerisk utviklingsarbeid innen UH-sektoren forstås i dag både som eget felt sidestilt med forskning og som del av et bredt forskningsbegrep.»

På oppdrag fra Programstyret for PKU gjennomførte et utvalg i 2017 en evaluering av PKU. Rapporten «Den norske modellen» er vedlagt (referanse 05). Evalueringen kom samtidig med at institusjonene fikk rett til å opprette egne ph.d. program og peker på områder i Stipendiatprogrammet som bør være gjenstand for videreutvikling og kvalitetsheving. Utvalget mente at begge programmene var veldrevne og som helhet har tilfredsstilt KDs målsettinger.

En arbeidsgruppe i UHR KDA la i 2021 fram et notat om finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge (referanse 06). Rapporten viser at

«.. selv om de formelle strukturene for høyere kunstutdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid nå er på plass, mangler det fortsatt mye før de økonomiske mulighetene for kunstnerisk utviklingsarbeid er likeverdige med mulighetene for vitenskapelig forskning. Det gjelder både antallet rekrutteringsstillinger tilgjengelig for kunstnerisk utviklingsarbeid og midler til ekstern finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid.»

Arbeidsgruppen foreslo en kraftig opptrapping både av konkurranseutsatte tilskuddsmidler gjennom PKU og stipendiatstillinger over institusjonenes grunnbudsjetter.

Finansieringssystemet for universitet og høyskoler endres fra 2025. Det vil fortsatt være uttelling for studiepoeng og doktorgrader, men det blir ikke lenger uttelling for publiseringspoeng eller eksterne inntekter. Kunstfagene har vært unntatt fra deler av dette tidligere, men det har likevel vært arbeidet aktivt for å finne gode

måter for å registrere og synliggjøre kunstnerisk utviklingsarbeid i vitenarkiv og CRISStin. Endring i finansieringssystemet inngår i tillitsreformen som også omfatter utfasing av tilskuddsordninger og innføring av utviklingsavtaler der institusjonenes hovedprioriteringer og satsingsområder avtales.

Regjeringens tillitsreform og ny finansieringsordning legger ansvar for prioritering av rammevilkår for kunstnerisk utviklingsarbeid på institusjonene. Rekrutteringsstillinger er ikke lenger øremerket i tildelingene til institusjonene. Som følge av Stortingets vedtak av statsbudsjett for 2024 kan vi konstatere at det ikke lenger eksisterer en nasjonal konkurransearena for de skapende og utøvende kunsthøgskolefagene.

Appendix 2 - Finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norden og Europa

Utredningsgruppen er bedt om å beskrive situasjonen for kunstnerisk forskning i Norden og Europa. Vetenskapsrådet i Sverige har i 2024 initiert en kartlegging av finansiering av kunstnerisk forskning. Som et første steg sendte Vetenskapsrådet ut en spørreundersøkelse til alle deltakerne på en konferanse som SAR (Society for artistic research) hadde i april 2024. Undersøkelsen har et lite antall respondenter og vil av Vetenskapsrådet bli brukt som et utgangspunkt for en mulig framtidig analyse. Respondentene viser til forskningsråd og i noen tilfeller private stiftelser som mulig kilder til ekstern finansiering. Bildet er imidlertid uoversiktlig. Utredningsgruppen har ikke foretatt egne analyser, men har nedenfor sammenfattet informasjon fra websider fra ulike forskningsråd.

Kunstnerisk utviklingsarbeid er brukt som begrep i Norge og Danmark. I engelsk oversettelse der virksomheten omtalt som artistic research. I Finland og Sverige er virksomheten kalt kunstnerisk forskning. Vi har brukt dette begrepet i omtalen nedenfor.

Finlands Akademi har ikke et eget program for kunstnerisk forskning, men har ulike typer strategiske tilskudd til forskere, forskningsgrupper eller institusjoner. Akademiet har et forskningsråd for kultur og samfunn og det omfatter også kunsthistorisk forskning. Det viktigste redskapet for rådet kalles Akademibidrag som har tematiske utlysninger. Akademiet gir konkurranseutsatte tilskudd til å styrke profilering av universitetenes forskningsområder og tilskudd til strategisk forskning, spissforskning, flaggskip og infrastruktur. Det er ikke en særskilt avsetning til kunstnerisk forskning, men det går fram av Akademiets hjemmesider at kunstuniversitetet er tildelt 2,2 millioner euro i støtte til profilering i perioden 2013 - 2028. Det er en tradisjon i Finland for tilskudd fra private organisasjoner til forskning. For kunsthistorisk forskning kan det være fra Kone Foundation, Finnish Cultural Foundation, Emil Aaltonen Foundation.

Vetenskapsrådet i Sverige finansierer forskning innen alle vitenskapsområder, også kunsthistorisk. [Vetenskapsrådet \(vr.se\)](#). VR har emnesråd eller komiteer som har ansvar for tildelinger innen hvert fagområde. Det er en egen [komite for kunstnerisk forskning](#) som fatter beslutning om utlysning og tildeling innen dette fagområdet. VR er den eneste finansieringskilden for kunstnerisk forskning i Sverige. Det er en egen utlysning for prosjektbidrag og hoveddelen av tilskudd går til prosjektstøtte gjennom denne tematisk åpne utlysningen, i alt 33 mill SEK i 2023. Det kan også søkes støtte gjennom andre støtteordninger, som karrierestøtte for personer med nylig avlagt doktorgrad, eksplorativ workshop og kommunikasjonsaktiviteter med grupper utenfor academia. VR utarbeidet i 2023 en rapport om kunsthistorisk forskning (08). Den beskriver området og utfordringer som komiteen ser framover. Pkt 3.1 omtaler forskningsfinansiering og det sies her at det har vært en økning i tildelinger med 50% fra 2020 til 2023 og at antallet søknader har økt kraftig i samme periode. Tildelingsgraden er lav og det framheves at dette kan ha negativ effekt på kvalitetsutviklingen. For å øke kunsthistorisenes bidrag i tverrfaglige satsninger pekes det på at tematiske utlysninger bør formuleres så åpne som mulig og tydelig inkludere kunstnerisk forskning med hensyn til valg av forskningsspørsmål, prosess og resultat.

I **Danmark** er kunstutdanningene organisert under Kulturministeriet som har en tilskuddordning ([pulje](#)) for [Kunstnerisk Udviklingsvirksomhed](#). Puljen har en størrelse på 7,5 mill DKK og det er en egen komite som fordeler midlene. Det er muligheter for finansiering fra private organisasjoner som Novo Nordisk Foundation, Ny Carlsberg Foundation og Augustinus Foundation. I en periode fram til 2022 hadde Billedkunstskolene et [senter](#) med nasjonalt ansvar for utvikling av kunstnerisk utviklingsarbeid. Senteret hadde ansvar for tilskuddsmidlene og nettverksamlinger for de danske institusjonene. Senteret er lagt ned.

I **Østerrike** har forskningsrådet FWF (Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung) et eget program for kunstnerisk forskning ([arts-based research](#)), PEEK. I 2023 ble det gitt tilskudd på 6,1 mill euro gjennom PEEK programmet. Programmet har en egen jury som innstiller for tildeling. Juryen har kun medlemmer fra andre land. Programmet ble eksternt evaluert i 2021 og rapporten er i vedlegg (referanse 09). PEEK var opprettet i 2009 for å likestille kunstnerisk forskning med annen forskning og kom parallelt med å gi kunstutdanningene universitetsstatus. Rapporten trekker fram det unike i PEEK-programmets innretning og konkluderer med at programmet bør fortsette i sin form i fem til ti år til. anbefalingene er også å åpne andre program i FWF for kunsthforskning, men beholde PEEK i en periode for å fullføre kapasitetsbygging, stimulere tverrfaglig kommunikasjon og samarbeid og øke søknadene til programmet fra de små kunstutdanningene som til nå har vært underrepresentert.

PEEK-rapporten viser til at det kun er få tilfeller av eksplisitte program for kunstnerisk forskning i Europa og trekker fram programmet i Norge som fram-tredende, også i å bruke andre virkemidler enn prosjektfinansiering for å styrke fagområdet (rapportens side 7). Det er en omtale av situasjonen i Sveits og Nederland i rapporten fra evalueringen av PEEK programmet (pkt 6.) og vi viser til dette.

I **Sveits** er det åpnet for å søke forskningsrådet [SNSF](#) om midler til kunstnerisk forskning, men det er ikke et eget program for dette. Søknader behandles av divisjonen for humaniora og samfunnsvitenskap og et eget panel for Kunst, design og arkitektur. Det er ikke satt av øremerkede midler, men tildelingene til kunstfagene har hatt [et stabilt nivå](#). Rammen kan imidlertid inneholde prosjekter av både kunstnerisk og vitenskapelig karakter, da det ikke særskilt merkes om et prosjekt er kunstnerisk forskning.

I **Nederland** er forskningsrådet NWO den viktigste finansiør av kunstnerisk forskning gjennom området kunst og arkitektur og underlagt panel for kulturstudier og lingvistikk. Kunstfagenes finansiering er begrenset til finansiering av ph.d prosjekt. Det finnes ingen øremerking av midler til andre kunstneriske forskningsprosjekt, men det har vært gitt støtte til en del konferanser som har fungert som nettverksbygging. Fra 2022 er det etablert et nytt nasjonalt program på doktorgradsnivå - [The Arts + Creative PD programme](#). 15 kunst- og designutdanninger deltar i samarbeidet og de første stipendiatene startet i 2023. I alt er de 34 stipendiater som inngår i finansieringen som gis for 4 år.

I **Tyskland** finnes ikke noe nasjonalt program, men det er etablert en organisasjon for kunstnerisk forskning med basis i Berlin som har som ett formål å jobbe for etablering av finansieringsordninger: [Berliner Programm Künstlerische Forschung](#). Programmet retter seg også mot kunstnerisk forskning utenfor utdanningsinstitusjonene. Det er etablert en søkbar støtteordning til prosjekter og krav om at

disse deles med publikum. Situasjonen er noe ulik i delstatene og det kommer nå løsninger ved noen institusjoner der det gis mulighet for å ta doktorgradsutdanning. Som eksempel har Kunsthøgskolen i Bremen inngått samarbeid med universiteter i Nederland og Sverige som gir gradene. Ordningen omtales som [Binational artistic phd program](#).

Omtalen ovenfor er begrenset til Nord- og Sentraleuropa. **AECs** The European Platform for Artistic Research in Music (EPARM) har arrangert konferanser i 10 år, med arrangører og deltakere fra også fra sør- og øst-europa. Society for artistic research (**SAR**) har de senere årene hatt vekst i institusjonelle medlemmer fra de samme landene. I Tjekkia er nå alle kunstutdanningene portalpartnere i SARs Research Catalogue. **ELIA** har etablert en arbeidsgruppe for kunstnerisk forskning, med tematiske møter online eller fysiske møter lagt til ELIAs biannual konferanse. I 2024 har det vært en serie digitale møter med samtaler omkring åpen forskning.

Ut fra det utredningsgruppen er kjent med er det ikke særlige finansieringsprogram for kunstnerisk forskning utenfor nord- og mellomeuropa, men vi vil likevel hevde at kunstnerisk forskning er i vekst i hele Europa. En kartlegging av mulighetene for å ta doktorgrad innen kunstfag som ble foretatt av [Creator Doctus project](#) (2018-2023) støtter opp om dette.

I Europa har vi sett en positiv utvikling ved at kunstfagenes kreative bidrag har blitt anerkjent som viktige bidrag for å møte samfunnsutfordringer.

Norske forskere og fagmiljø har mulighet til å søke prosjektmidler fra det europeiske rammeprogrammet for forskning, **Horisont Europa**. Forskningsrådet har en rekke ordninger som støtter norske miljø som søker prosjektstøtte. Det er etablert nasjonale kontaktpersoner (NCP) opp mot de ulike områdene og søknadsordningene i Horisont Europa.

Horizon Europe bygger på tre pilarer og innen disse er det ulike program. UH-sektoren har stor deltakelse med breddeuniversitetene i front. Her finnes også ordninger som er åpne for kunstfagene. Det er norsk deltakelse fra kunstfagene inn i samarbeid som allianser og strategiske partnerskap.

OsloMet skriver på sine [hjemmesider](#):

Internasjonalt blir kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning stadig mer aktualisert. Dette skyldes blant annet [Horizon Europes nye satsing på kultur, kreativitet og et inkluderende samfunn \(ec.europa.eu\)](#), samt programmet [New European Bauhaus \(NEB\) \(new-european-bauhaus.europa.eu\)](#). EU ser nå i større grad behovet for å bygge broer mellom vitenskap, teknologi, kunst og kultur. Grønn kultur og digitale løsninger kan være nøkkelen til å løse komplekse samfunnsproblemer gjennom samarbeid. New European Bauhaus legger derfor vekt på følgende verdier:

- Bærekraft, sirkulær økonomi, mindre forurensning og biologisk mangfold
- Estetikk, kvaliteten på opplevelsen og design som overskrider ren funksjonalitet
- Inkludering, fra å verdsette mangfold til å sikre tilgjengelighet og brukervennlighet

NTNU omtaler europeiske støtteordninger slik i sitt innspill til Stortingsmeldingen om forskningsystemet:

NTNU mener at PKU har tjent sektoren og KU godt, selv om bevilgningene har vært lave, både ved at det har vært midler øremerket KU og ved at det har vært relevant kompetanse i administrasjon og styring av midlene. Det er ønskelig å opprettholde en egen nasjonal konkurransearena for eksterntfinansiering av KU, for å sikre kvalitet og kvalitetsutvikling. Denne bør etter NTNUs oppfatning i framtiden administreres av Forskningsrådet. I tillegg mener NTNU at Forskningsrådet bør åpne sine eksisterende porteføljer for KU-baserte prosjekter, og også stimulere til tverrfaglige prosjekter der KU inngår som en del. Innenfor Horisont Europa skjer dette allerede, særlig innenfor klynge 2 «Kultur, kreativitet og inkluderende samfunn» og med etableringen av EIT Culture and Creativity. I løpet av de siste årene har det innen Horisont Europa kommet en rekke utlysninger der forskere fra kunst og estetiske fag inviteres til samarbeid med forskere innen vitenskap og teknologi. EUs New European Bauhaus (NEB) -initiativ² er en viktig overbygning for en europeisk satsing på KU og kultur. NEB vektlegger nødvendigheten av at grønn omstilling må bidra til gode hverdagsliv i lokalsamfunn som er bærekraftige, vakre og sosialt inkluderende. Kommissjonen har nylig foreslått at NEB skal bli et nytt samfunnsoppdrag innen Horisont Europa, og dette er et initiativ som Norge og Forskningsrådet bør støtte og ta del i.

EØS-midler

EØS-midlene er Norges bidrag til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i Europa. Midlene brukes til å finansiere prosjekter innenfor fagfelt og sektorer som miljø, klima, helse, utdanning, forskning og innovasjon.

EØS-midlene støtter bilaterale forskningsprogram i Polen, Tsjekkia, Romania og Portugal, samt et fellesprogram for samarbeid mellom de tre baltiske statene, Norge, Island og Liechtenstein.

EØS-forskningsprogrammene dekker forskningsaktivitet i både Norge og samarbeidslandet. Forskningsprogrammene følger retningslinjer som ligger tett opp til EUs rammeprogram for forskning og innovasjon - Horisont Europa - og skal styrke deltagerens kompetanse på rammeprogrammet.

EØS-midlene kan være knyttet til forskning og utdanning, utveksling og tematiske områder som ivaretagelse av kulturarv. NFR, HK-dir og Kulturrådet er involvert i søknadsbehandling og oppfølging. Mottakerlandenes prioriteringer og behov har stor betydning for tildelingene og det er samarbeidspartneren i mottakerlandet som sender inn søknaden.

INTPART

INTPART er del av regjeringens panorama-strategi og bidrar til etablering, bygging og videreutvikling av strategiske partnerskap av fremragende kvalitet gjennom strategier for kopling av høyere utdanning, forskning og innovasjon mellom Norge og Brasil, Canada, India, Japan, Kina, Russland, Sør-Afrika, Sør-Korea og USA. Ordningen skal støtte etablering og videreutvikling av formalisert internasjonalt samarbeid om forskning og høyere utdanning. Ordningen administreres av Norges forskningsråd og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse i fellesskap.

Søkere til INTPART skal være norsk universitet, høyskole, forskningsinstitutt eller annen norsk forskningsinstitusjon. Søker må være gradsgivende på master- og/eller ph.d.-nivå, eller ha en norsk partnerinstitusjon med slike programmer. Søker må på søknadstidspunktet være vertsinstitusjon eller formell partner i fagfelleverderte prosjekter med pågående finansiering. Finansiering fra PKU ga slik status.

INTPART-prosjekt skal være forankret i et slikt løpende prosjekt og styrke dette ytterligere gjennom et internasjonalt partnerskap.

Appendix 3 - Høringsinnspill til Stortingsmelding om forskningssystemet

Regjeringen arbeider nå med en ny stortingsmelding om forskningssystemet som skal legges fram i 2025. I en høringsrunde med innspill til denne meldingen har både KHiO, NMH, NTNU, UiA, UiB og UHR omtalt utfasingen av PKU og pekt på behovet for en nasjonal konkurransearena for kunstnerisk utviklingsarbeid. KHiO, NMH og NTNU mener en slik videreføring av en nasjonal konkurransearena kan legges til Forskningsrådet.

NTNU skriver i sitt høringsinnspill til stortingsmelding om forskningssystemet:

Universitets- og høyskoleloven slår fast at kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) er en oppgave for universiteter og høyskoler på linje med utdanning, forskning formidling og innovasjon. KU er systematisk og planmessig, drevet av vilje til eksperimentering, og det tilfører nye faglige perspektiv basert på innsikt og erkjennelse som det bare er mulig å utvikle fra innsiden av de kunstneriske fagfeltene. Feltet bidrar med betydningsfulle perspektiver i møte med samfunnets komplekse behov og krav til omstilling. KU bidrar også med kunnskapsgrunnlag og kunnskapsutvikling for kreative næringer, næringer som har stadig større betydning for økonomi og sysselsetting, både i Norge og internasjonalt.

KU må sikres gode vilkår og da trengs det et samspill mellom institusjonenes egne midler og nasjonale virkemidler. En god og langsiktig finansiering av KU vil sikre forutsigbarhet for sektorens satsing på kunst og kultur, og for at fagområdene som inngår kan være med og møte store samfunnsutfordringer.

....

Det er ønskelig å opprettholde en egen nasjonal konkurransearena for ekstern-finansiering av KU, for å sikre kvalitet og kvalitetsutvikling. Denne bør etter NTNUs oppfatning i framtiden administreres av Forskningsrådet. I tillegg mener NTNU at Forskningsrådet bør åpne sine eksisterende porteføljer for KU-baserte prosjekter, og også stimulere til tverrfaglige prosjekter der KU inngår som en del.

Norges Musikkhøgskole starter sitt innspill slik:

Frå Noregs musikkhøgskole vil vi løfte fram potensialet både i kunstnarisk utviklingsarbeid og vitskapleg forskning som tar føre seg kunst og kulturaktivitet som ein ressurs for heile samfunnet. Kunstnarisk kompetanse og innovasjonskraft er sårbare, men kan vere ein ressurs i møte med den rivande teknologiske utvikinga og dei store utfordringane i samfunnet innan mellom anna helse, utdanning og internasjonalt samkvem som landet står overfor i dag.

Norges Musikkhøgskole avslutter sitt innspill slik:

Forskingsmiljøa på musikkhøgskolen har tett samarbeid med utdanningssektoren generelt og mot helse for alle aldersgrupper (barn, unge og ikkje minst den aukande eldre delen av folket). Men innanfor kunstnarisk utviklingsarbeid (KU) er posisjonen svekt i og med nedlegginga av Program for kunstnarisk utviklingsarbeid (PKU) frå 2024. Ein nasjonal konkurransearena som styrkjer kvalitet og stimulerer til samarbeid mellom institusjonar og ulike (kunst)fag, er vesentleg for kunstnarisk utviklingsarbeid (KU) på linje med forskning og i samspel med anna forskning. Vi vil oppfordre til nytenking på dette området, til dømes ved at KU blir lagt til porteføljen til forskingsrådet etter ei nærare utgreiing. Det er også gode grunnar til å sjå nærmare på samarbeid med andre departement, særleg kulturdepartementet.

Kunsthøgskolen i Oslo oppsummerer sitt innspill til den samme meldingen slik:

Kunsthøgskolens overordnede innspill til stortingsmeldingen er at både forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, både vitenskapelige og kunstneriske metoder bør inngå som et strukturerende element gjennom hele forskningssystemet, i tråd med føringene i lov om universiteter og høyskoler. Det kan sikre at hele kunnskapsfeltet aktiveres i å løse samfunnsutfordringene, og sikre at kunstfagenes bidrag til livskvalitet og til grønnere og mer rettferdige måter å leve på kan inndras forskningssystemet fremover.

Universitetet i Bergen har i sitt innspill et avsnitt om kunstnerisk utviklingsarbeid:

UiB vil uttrykke behovet for å sikre finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid. Kunstnerisk utviklingsarbeid, som er likestilt i UH-loven med vitenskapelig forskning, finansieres per i dag av HK-dir. Det er viktig at finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid sikres i fremtidens forskningsfinansieringsmodell, uavhengig av hvem som forvalter finansieringsordningene.

Øremerkede midler til kunstnerisk utviklingsarbeid bidrar til å sikre at vitengrunnlaget for de utøvende og skapende kunstfagene kan videreutvikles. Det trengs en nasjonal konkurranse for kunstnerisk utviklingsarbeid også som ledd i forventet økt deltakelse i europeiske rammeprogrammer.

Universitetet i Agder har i sitt innspill et avsnitt om kunstnerisk utviklingsarbeid:

Med nedlegging av Program for kunstnerisk utviklingsarbeid er ikke kunstfagene og kunstnerisk utviklingsarbeid lenger integrert i nasjonale strukturer. Stortingsmeldingen bør avklare hvilken nasjonal struktur kunstnerisk utviklingsarbeid skal inngå i fremover, herunder om det skal omfattes av Forskningsrådets strukturer og virkemidler for norsk forskning.

Universitets- og høyskolerådet har i sitt innspill et avsnitt om kunstnerisk utviklingsarbeid:

UHR mener det er viktig at forskningssystemet ivaretar et mangfold av fagdisipliner. Dette er også avgjørende for kunnskapsberedskapen. Da langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023-2032 ble lagt frem, påpekte UHR at det er en svakhet ved planen at den tilsynelatende legger lite vekt på disiplinene og at perspektivene som kunst- og kulturfagene bidrar med er fraværende. UHR vil minne om at kunstfagene ikke er omfattet av noen nasjonale ordninger etter at Program for kunstnerisk utviklingsarbeid ble faset ut. På samme måte som for all annen forskning, er en nasjonal organisering innenfor kunstfagene viktig både strategisk og operativt, ikke minst for å sikre kvalitet og relevans i kunstnerisk utviklingsarbeid. Gode rammevilkår for kunstnerisk utviklingsarbeid bidrar til å sikre at vitengrunnlaget for de utøvende og skapende kunstfagene kan videreutvikles.

HK-dir har slikt innspill:

Kunstnerisk utviklingsarbeid er de utøvende og skapende kunstfagenes selvstendige bidrag i kunnskapsproduksjon og ble etablert som begrep i lov om universiteter og høyskoler i 1995. Loven sidestiller «vitenskapelige og kunstneriske metoder og resultater» (UH-loven § 1-1). Kunstnerisk utviklingsarbeid er viktig som kunnskapsgrunnlag og for kunnskapsutvikling for de kreative næringer. Disse næringene har stadig større økonomisk og sysselsettingsmessig betydning, både i Norge og internasjonalt. Eksterne finansieringskilder, utenom institusjonenes ordinære budsjetter, utgjør en vesentlig del av finansieringen av vitenskapelig forskning ved universiteter og høyskoler, mens mulighetene for ekstern finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid i sammenligning er beskjedne. Program for kunstnerisk utviklingsarbeid har hittil vært den eneste dedikerte finansieringskilden for kunstfagene, men fremtiden for dette

programmet er usikker som følge av departementets gjennomgang av tilskuddsordningene i HK-dir. Kunstnerisk utviklingsarbeid bør i framtiden innlemmes tydelig i Forskningsrådets porteføljer og inkluderes i regjeringens satsing på forskning og høyere utdanning, for å ivareta fagutvikling innenfor den skapende og utøvende kunstfag.

Appendix 4 - utfordringer knyttet til åpen forskning og infrastruktur

I 2007 leverte et utvalg ([Jørgensenutvalget](#) - referanse 25) en innstilling til UHR som vurderte om det var mulig å inkludere kunstnerisk utviklingsarbeid i resultatbasert finansiering. Utvalget definerte kunstnerisk utviklingsarbeid slik:

Kunstnerisk utviklingsarbeid dekker kunstneriske prosesser som fører fram til et offentlig tilgjengelig kunstnerisk produkt. I denne virksomheten kan det også inngå en eksplisitt refleksjon rundt utviklingen og presentasjonen av kunstproduktet.

Det har vært et krav om at stipendiater i forskerutdanning og prosjekter med støtte fra PKU åpner sine prosjekter gjennom krav til deling og en eksplisitt refleksjon. Dette gjelder kunstnerisk utviklingsarbeid som finner sted i en institusjonell kontekst. Selv om KU-aktivitet ikke har inngått i tellekantsystemene er likevel krav til åpenhet rundt prosesser, metoder og resultat. Det er også opprettet flere tidsskrift for publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid som tilfredsstiller kravene til åpen tilgang.

Norges forskningsråd har vært en pådriver for åpen forskning ved å delta i det internasjonale samarbeidet på feltet, stille krav om åpen tilgang til publisering og åpen tilgang til forskningsdata. Forskningsrådet støtter også DORA-erklæringen om evaluering av forskning og har deltatt i arbeidet med NORCAM.

Arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid knyttet til den fagstrategiske enheten UHR-Kunst Design og Arkitektur etablerte våren 2022 en prosjektgruppe som fikk i oppdrag å beskrive utfordringene og mulighetene med prinsippet om *åpen forskning* for kunstnerisk utviklingsarbeid. Notat fra gruppen er i vedlegg (referanse 10). Prosjektgruppen har tatt utgangspunkt i det internasjonale arbeidet og refererer i stor grad til Forskningsrådets dokumenter og krav. Notatet gir en forståelse av hva åpen forskning betyr for kunstnerisk utviklingsarbeid og viser til mulige løsninger på utfordringer. Notatet omtaler åpenhet i tilgang til resultater og tilgang til forskningsdata.

Det er få essensielle grunner til at resultatet av kunstnerisk utviklingsarbeid ikke kan gjøres åpent tilgjengelig, men forskningen kan ha et publiseringsformat som gir begrensninger. Det finnes ofte kommersielle, opphavsrettslige, sikkerhetsmessige og andre juridiske grunner til å begrense åpenheten. Lisensiering kan bidra til å klargjøre rettigheter og muligheter til gjenbruk.

Forskningsrådet stiller krav om at forskningsprosjekter skal ha en plan for håndtering av forskningsdata. For kunstnerisk utviklingsarbeid kan det i noen tilfeller være vanskelig å definere hva som er relevante forskningsdata og det kan gjerne være mer interessant å dele metoder og prosess enn data.

Prosjektgruppen oppsummerer at innføring av datahåndteringsplaner for kunstnerisk utviklingsarbeid krever utvikling av en mal for slike planer samt en strategi for implementering.

[Sikt](#) er kunnskapssektorens tjenesteleverandør og tilbyr felles infrastruktur og løsninger for digitalisering, datadeling og åpen forskning. Sikt har en rekkes systemer som bibliotek, vitenarkiv, felles infrastruktur og tjenester for FAIR

forskningsdata og det nye vitenarkivet. Det har vært god dialog med kunstfagene når det gjelder utvikling av vitenarkivet.

Det vil være naturlig for kunstfagene også å utnytte andre nasjonale fellestjenester for forskningsdata og datahåndteringsplaner, men det vil trenge dialog for utvikling av løsninger som er tilpasset kunstfagene.

Norges Musikkhøgskole omtaler teknologiskiftet og behov for infrastruktur slik i innspill til melding om forskningssystemet:

Frå NMH si side ser vi at det gjennomgripande digitale teknologiskiftet vil påverke utdanninga ne våre og felte og bransjane vi utdannar til. Kva for konsekvensar kunstig intelligens får for oss er p.t. vanskeleg å ha full oversikt over, men vi anar alt konturane av ei tid der både musikkutdanning, produksjon av musikk og musikkutøving vil bli påverka. Her ser vi både kreativt potensial i møte mellom maskinane og det menneskelege og særlege utfordringar. Digital infrastruktur som støttar opp om ei positiv utvikling innan musikk- og kunstutdanning, forskning og formidling ser vi på som svært viktig. I tillegg er det vesentleg at immaterielle rettar blir sikra og at skapande og utøvande kunstnarar blir sikra vern frå å bli utnytta i ein situasjon der politikken og lowerket ser ut til å henge etter den teknologiske utviklinga.

God forskning krever infrastruktur i lokaler og utstyr. Utredningsgruppen går ikke inn på dette. Det inngår i de enkelte institusjonenes budsjettdialog med KD.

Appendix 5 - Administrasjon av tilskuddsordningen i HK-dir

Det kan være av interesse når en ser på en framtidig løsning å ha kjennskap til hva PKU har hatt av kostnader knyttet til drift av tilskuddsordningen.

PKUs budsjett er delt i driftsmidler som ivaretar administrasjon og drift av PKU og tilskuddsmidlene som tildeles institusjonene i konkurranse etter utlysning. Tilskuddsmidlene til stipendiatstillinger og forskningsprosjekter er slått sammen i Prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. PKU har et programstyre som har som mandat å gi innstilling om utlysning, tildeling og oppfølging av tilskuddsmidler.

I perioden 2011-2023 har PKU mottatt 215 prosjektsøknader og i alt 64 prosjekt har fått tildeling fra programmet med en samlet ramme på 167 mill NOK. Tildelinger av stipendiatstillinger før sammenslåing av de to tilskuddsordningene er da ikke regnet med. Årlig mottok Prosjektprogrammet 15-20 søknader og 3-5 prosjekt kunne innvilges, samt stipendiatstillinger. Det var satt en øvre økonomisk ramme på 3 mill. for tildeling til ett prosjekt og tilsvarende til en stipendiatstilling. Det siste året, 2023, var det en kraftig økning i antall søknader. Søknadsfristen for tildeling i 2023 var i november 2022. Det kom inn hele 27 prosjektsøknader og 18 stipendiat-søknader.

Utfasing av tilskuddsordningen betyr ikke at driften av PKU legges ned. I virksomhets- og økonomiinstruks for HK-dir er det i pkt 2.3 en oversikt over direktoratets faste oppgaver. En av disse er å «utgjøre en samlende arena for kunstnerisk utviklingsarbeid, styrke forskningskulturen og bidra i utviklingen av kvalitet og kompetanse i institusjoner som tilbyr skapende og utøvende kunstutdanning».

PKUs administrasjon av forskerskolen for ph.d. programmene i kunstnerisk utviklingsarbeid fortsetter. PKU har etablert nasjonale møteplasser for stipendiater, veiledere, prosjektledere og andre faglig og administrativt ansatte som har arbeidsoppgaver knyttet til kunstnerisk utviklingsarbeid. Artistic Research Forum er den sentrale nasjonale forskningskonferansen for de skapende og utøvende fagene og er viktig for PKU som arena for å ivareta den oppgaven som departementet har gitt HK-dir.

PKU hadde driftsutgifter i HK-dir på 3,0 mill kroner i 2023. Av dette er 1,7 mill kroner knyttet til aktivitet i tilknytning til forskerskolen og 0,5 til tidsskriftet VIS. 0,8 mill kr har vært knyttet til programstyre, administrasjon og sakkyndig vurdering av søknader til prosjektprogrammet.

I tillegg hadde PKU 2,5 årsverk i HK-dir. Anslagsvis 0,5 årsverk er direkte knyttet til drift av prosjektprogrammet og er i budsjettet for 2024 trukket inn, slik at PKU fra nå av er dimensjonert til 2 årsverk.

Det er nå 130 stipendiater som er tilknyttet forskerskolen. De er i ulike faser av studieløpet. Økningen har vært stor etter at ph.d. ble opprettet i 2018 og sist år ble 31 nye stipendiater tatt opp. I 2018 var det 80 stipendiater. Forskerskolen har altså hatt en vekst på over 50% over få år, uten vekst i administrasjonen.

Alle prosjektsøknader har vært sendt til sakkyndige for vurdering. Kostnader til sakkyndig vurdering var i 2023: 191 000 kr og i 2022: 123 000 kr. Økte kostnader i 2023 skyldes stor vekst i antall søknader.

PKU har et eget programstyre, oppnevnt av HK-dir etter forslag fra UHR Kunst, design og arkitektur. I de siste styreperiodene har styret hatt 5 faste medlemmer og 5 vara. Alle 10 har deltatt i behandling av prosjektsøknadene for å sikre faglig bredde i styret. PKU har hatt åpne utlysninger der hele bredden innen skapende og utøvende fag har kunnet søke om tilskudd. Programstyret har foreslått sakkyndige for hver søknad, samt gitt innstilling til HK-dir om tildeling eller avslag. Alle prosjektsøknader har vært forelagt 2-3 fagfeller for vurdering.

Programmet har benyttet seg av et stort antall fagfeller med ulik spisskompetanse, som hver for seg har vurdert en eller et fåtall søknader. Årsaken til dette er den store fagbredden i søknadsmassen og et ønske om fagnære vurderinger. Fagfellene har levert selvstendige vurderinger av hver enkelt søknad med tallkarakterer og skriftlig bedømmelse, uten å foreta en samstemming av vurderingen seg imellom.

Sakkyndige har vurdert prosjektet opp mot disse kriteriene:

1 Kunstnerisk kjerne

Hva er prosjektets kunstneriske utgangspunkt og mål?

Hva er prosjektets tematiske og kunstneriske kontekst?

Hvilket nytt bidrag forventes prosjektet å gi til fagfeltet?

2 Gjennomføring

Beskriv hvilke metoder som skal benyttes.

Beskriv prosjektets viktigste aktiviteter.

Beskriv hvilke risikofaktorer og etiske utfordringer som kan påvirke prosjektet.

3 Organisering

Presenter sammensetningen av prosjektgruppen, hvilken kompetanse den enkelte tilfører prosjektet og hvordan arbeidsdeling er planlagt.

4 Deling

Hvordan og med hvem skal det kunstneriske utviklingsarbeidet deles?

Hvordan er prosjektet forankret i fagmiljøet på søkerinstitusjonen?

Hvilke konkrete planer er lagt for formidling, dokumentasjon og publisering?

Programstyret har gjennomgått samtlige prosjektsøknader og tilhørende fagfelle-vurderinger. Styret har lagt stor vekt på de sakkyndige vurderingene, men gjør samtidig en selvstendig og skjønnsmessig vurdering av hver enkelt søknad.

Programstyret ser helheten i søknadsmassen, og prioriterer mellom søknadene.

Karaktersettingen i vurderingene isolert sett har ikke vært utslagsgivende for endelig tilrådning om fordeling av tilskudd. Programstyret har prioritert å innstille prosjekt med en klar forankring i kunstnerisk praksis, som frembringer nye kunstneriske perspektiver og bidrar til utvikling av fagfeltet.

Lønn til styremedlemmer i programstyret var i 2023: 470.000 og i 2022: 480.000. I tillegg kommer reisekostnader knyttet til møtene. Anslagsvis vil drift av styret da kunne beregnes til totalt 600.000 per år. Hovedoppgaven for styret er behandling av prosjektsøknadene.

Total kostnad for administrasjon og programforvaltning kan da anslagsvis settes til opp mot 1,5 mill kr.

Appendix 6 - Prosjekter støttet av program for kunstnerisk utviklingsarbeid

I alt fikk 64 prosjekter 167 millioner kroner i støtte gjennom prosjektprogrammet i tiden fra 2011-2023. I den siste utlysningen av prosjektprogrammet omtales programmet slik:

«PKU støtter forskningsprosjekt som har kunstnerisk praksis som kjerne og som bidrar til utvikling av ny innsikt, kunnskap, nye uttrykk og opplevelser. Prosjektet skal være av betydning for det kunstneriske forskningsfeltet og holde et internasjonalt nivå. Det kan springe ut fra ett kunstnerskap eller fra møter mellom ulike praksiser og miljø.»

På grunn av begrenset budsjettamme ble det innført en maksimal grense for søknadsbeløp. Prosjektene hadde krav om spredning i form av deltakelse og deling av prosess, metode og resultater på Artistic Research Forum, samt planer for publisering. Felles for prosjektene var også omfattende aktiviteter i formidling til publikum.

Utredningsgruppen er bedt om å inkludere gode eksempler på kunstnerisk utviklingsarbeid innen ulike fagområder. Tematisk og institusjonelt er det stor spredning i prosjektene. Det er vanskelig å vise utviklingstrekk eller tema som er gjennomgående for prosjektene uten å gjøre en større studie av søknader og rapporter. Felles for prosjektene er deres betydning for fagutviklingen og for eget fagmiljø. Et utvalg måtte vise til hvordan de er forskjellige i definisjon av problemstillinger, metode, dokumentasjon, formidling og relevans. Utredningsgruppen har valgt å vise til gruppen av prosjekter finansiert av PKU.

En grov inndeling av prosjektstøtte fra PKU på fag er slik:

	Tverrfaglig	Film	Scene	Visuell kunst	Design	Musikk
Prosent:	11 %	8 %	13 %	22 %	10 %	37 %

Den institusjonsmessige fordelingen har vært slik:

UiB	22 %
KHiO	21 %
NMH	19 %
NTNU	11 %
UiTø	6 %
INN Film	4 %
HiØf - Scene	4 %
Kristiania	4 %
UiS	3 %
HVL	2 %
OsloMet	2 %
UiA	1 %

Dokumentasjon av alle prosjektene som er tildelt støtte gjennom PKU er samlet i en [eksposisjon](#) i Research Catalogue (referanse 07). $\frac{1}{4}$ av prosjektene som er støttet av PKU er ledet av tidligere stipendiater og enda flere stipendiater har vært engasjert i andre roller knyttet til prosjektene. Prosjektprogrammet har ikke finansiert post-doc stillinger, men har hatt en viktig funksjon for tidligere stipendiater til å kunne finne finansiering for å forske etter disputas.

Referanser

- 01 [UHR KDA brev til KD 22 februar 2024](#)
- 02 [Brev fra KD 30 september 2002 om opprettelse av stipendprogram](#)
- 03 [Prosjektprogrammets retningslinjer fra 2011](#)
- 04 [Forskning og utviklingsarbeid innen fagområdet kunst – 20 år med KU](#)
- 05 [Den norske modellen – evaluering av PKU fra 2017](#)
- 06 [Notat – finansiering av KU fra 2021](#)
- 07 PKUs portal i Research Catalogue [Artistic Research Norway / landing page](#)

- 08 [Forskningsöversikt 2023 – Konstnärlig forskning – Vetenskapsrådet Sverige](#)
- 09 [PEEK Evaluation Final Report 2021 – Austrian Science Fund](#)
- 10 [Kunstnerisk utviklingsarbeid og åpen forskning – UHR KDA 2022](#)

- 11 NFRs web: [Norges forskningsråd \(forskningsradet.no\)](#)
- 12 [NFRs vedtekter](#)
- 13 [Virksomhets- og økonomiinstruks for NFR](#)
- 14 [Tildelingsbrev NFR KD 2024](#)
- 16 [Tildelingsbrev NFR KUD 2024](#)
- 16 [Mandat NFRs portefølgestyrer](#)
- 17 [Kulturrådets hørings svar om opprettelse av ph.d. i KU](#)

- 18 [Regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#)
- 19 [Innspill til KD – Melding om forsknings systemet](#)
- 20 [Forkortet høring om forslag til endring i vedtekter til Norges forskningsråd](#)
- 21 [Veileder for sektoransvaret for forskning](#)

- 22 [Vienna declaration on artistic research](#)
- 23 [Artistic Research Alliance](#)

- 24 [Metode i kunstnerisk utviklingsarbeid](#)
- 25 [Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid](#)

UHR-Kunst, design og arkitektur - Enhetsmøte

27.november fra kl. 1200 – 28.november kl. 1030

Vertskap: KHiO

Sted: Rektoratets møterom (hovedbygget)

Møteleder: Frode Thorsen

27. november

Kl. 1200 – 1300	Lunsj
Kl. 1300 – 1315	Velkommen til KHiO v/ rektor Marianne Skjulberg
Kl. 1315 – 1330	Leder informerer om status for pågående saker i enheten
Kl. 1330 – 1350	Fagorganene rapporterer fra sitt arbeid
Kl. 1350 – 1420	Løypemelding fra arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid, arbeidsgruppen for etikk i kunstnerisk utviklingsarbeid og publiseringskomiteen
Kl. 1420 – 1440	Pause
Kl. 1440 – 1600	Rapport fra arbeidsgruppe: En nasjonal løsning for kunstnerisk utviklingsarbeid
Kl. 1600 – 1615	Reoppnevning av arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid
Kl. 1615 – 1645	Oppdatert handlingsplan med nytt innsatsområde

Middag kl. 1730 på [Zarat Hustra](#) (Thorvald Meyers gata 80)

28. november

Kl. 0900 – 1000	Utkast til NOR-CAM verktøykasse for KDA-fag
Kl. 1015 – 1030	Orienterings- og drøftingssaker <ul style="list-style-type: none">• NVA• Endring i arbeidsutvalget• Vårens enhetsmøte (dato og sted)• Åpen post

Etterfølges av seminar om etikk i kunstnerisk utviklingsarbeid fra kl. 1100 – 1700 (egen påmelding - se mail av 1. oktober)